

TEGEN WIND

leefbaarzuidwestdrenthe.nl

Aan: Het college van burgemeester en wethouders en de raadsleden van gemeente De Wolden

Betreft: Brief inzake Bezorgdheid inwoners Ruinerwold-Noord over plannen grootschalige windenergie:

Geacht college, beste raadsleden,

De Wolden, 25 februari 2025.

De afgelopen maanden heeft u ons geïnformeerd over het onderzoek naar Ruinerwold-Noord als mogelijk gebied voor grootschalige opwek van windenergie. Wij zijn inmiddels op de hoogte van uw samenwerking met de gemeenten Westerveld, Meppel, Hogeveen en de provincie Drenthe in dit traject. Met deze brief willen wij onze zorgen en die van onze mede-inwoners onder uw aandacht brengen en u informeren over relevante aspecten.

Na de bekendmaking van uw plannen in september 2024, is er een grote onrust ontstaan onder de inwoners en ondernemers in het gebied. De mededeling van wethouder Hempen dat 'het proces nu pas zou zijn begonnen' en dat 'er gezorgd zal worden voor gemeenschappelijk eigendom' heeft daar bepaald geen vermindering in gebracht, mede omdat daar geen geloof en ook geen waarde aan wordt gehecht. Geen geloof omdat het proces al aantoonbaar enkele jaren volop aan de gang is. En geen waarde omdat het zinloos (en alleen voor de beeldvorming is) om enkele tientallen dorpsbewoners als investeerders of als gebruikers van een dorpshuis (marginaal) te laten profiteren terwijl duizenden andere dorpsbewoners dag in dag uit geconfronteerd zullen worden met de ernstige aantasting van het juist zo plezierige leefmilieu als gevolg van de volstrekt onnodige (zie later) plaatsing van deze enorme windturbines: een voornemen dat uitsluitend is ingegeven door politieke scoringsdrang en financiële belangen.

Dit heeft ons ertoe bewogen om de **Stichting Leefbaar Zuidwest-Drenthe** op te richten, die inmiddels bijna 400 actieve deelnemers via app-groepen en sociale media vertegenwoordigt. Daarnaast hebben ruim 1300 personen onze petitie tegen windturbines ondertekend. Als stichting zijn wij dagelijks bezig met dit dossier en spreken we namens een breed gedragen ernstig ongenoegen van een eveneens brede gemeenschap. Zie s.v.p. onze website: www.leefbaarzuidwestdrenthe.nl

Tijdens de informatieavonden die u organiseerde, werd duidelijk dat naast een extreem ongenoegen onder de bevolking over uw zogenaamd 'noodzakelijke' windturbineplannen, er ook nog eens zeer grote vragen zijn over het ondeugdelijke procesverloop.

Hoewel de gemeente De Wolden heeft aangegeven dat men de bevolking in het voorjaar van 2025 opnieuw zal informeren, heeft dit gebrek aan concrete informatie bijgedragen aan extreme zorgen en onzekerheden in onze gemeenschap.

Dat is de reden geweest dat in eerste instantie een kernteam is geformeerd van personen met een degelijke achtergrond. Dit kernteam is vervolgens ondergebracht in de Stichting Leefbaar Zuidwest Drenthe.

Wij hebben in deze bijgevoegde brief een drietal onderwerpen belicht: 1. De foutieve procesgang en 2. De nadelen van windturbines, omdat deze eerder volledig onbenoemd zijn gebleven en 3. Andere goed toepasbare mogelijkheden om de RES 1.0 doelen snel te kunnen realiseren. Wij bieden u deze brief aan in de veronderstelling dat met de aangereikte informatie een pad bewandeld kan worden waarin de Drentse kool en de Drentse geit gespaard kunnen blijven.

Graag tot overleg bereid, met vriendelijke groet, Stichting Leefbaar Zuidwest Drenthe.

Stichting Leefbaar Zuidwest Drenthe:

1. Heeft als hoofddoelstelling het behouden en verbeteren van een goed leefmilieu in Zuidwest Drenthe (en in Nederland in het algemeen)
2. Dat gegeven de grote maatschappelijke uitdagingen die ontegenzeggelijk oplossingen behoeven, waaronder, maar niet alleen, de energietransitie.
3. Streeft naar bezonnen en niet-overhaast beleid.
4. Met als basis een zorgvuldige afweging.
5. Van alle op dit moment én in de afzienbare toekomst beschikbare mogelijkheden.
6. Waarbij die mogelijkheden degelijk worden bestudeerd,
7. Op basis van een wetenschappelijke analyse van meerdere criteria waaronder álle voordelen en álle nadelen,
8. En dat op basis van feiten, op wetenschappelijk verantwoorde wijze verzameld door erkende partijen zoals universiteiten en onderzoeksinstituten,
9. Waarbij bovendien de sturende bestuursprocessen stevig bewaakt dienen te worden als basis voor voortvarend beleid.
10. De stichting is dan ook niet op emotionele gronden tegen windturbines op zichzelf, maar ziet windturbines op grond van de huidige stand van kennis over de voor- én nadelen daarvan, zeker niet als een goede invulling: net als alle andere mogelijkheden hadden ook de grote windturbines op alle voordelen én nadelen moeten worden onderzocht en dat is níet gebeurd.

Kort samengevat: de stichting is van mening dat gedegen onderzoek op basis van feiten er voor kan zorgen dat men RES 1.0 -doelen kan realiseren zonder aantasting van de spreekwoordelijke 'Drentse kool en geit'.

De stichting ziet grote maatschappelijke uitdagingen dan ook niet als bedreigingen: de stichting is juist van mening dat deze juist kansen in zich herbergen die goed zijn voor alle maatschappelijke omgevingsaspecten. Bijvoorbeeld door de stichting in Zuidwest Drenthe van een 'Energy Valley, a world of positive climate possibilities'.

De stichting is nadrukkelijk van mening dat gedegen beleid de grondslag moet zijn en dat deze impactvolle projecten of trajecten aan de overheid zijn en niet gekaapt mogen worden, dan wel beïnvloed mogen worden, door niet-onafhankelijke en op winstbejag gerichte partijen.

Het begint met een zuiver proces gericht op de instandhouding en verdere verbetering van een met grote zorg opgebouwd leefmilieu: maatschappelijk besturen en maatschappelijk ondernemen kunnen daarbij hand in hand gaan.

Wij verzoeken u dan ook dringend om op grond van alle in dit document weergegeven procesfouten; op grond van de in dit document nu wél uitgebreid naar voren gebrachte nadelen van windturbines én nadrukkelijk op grond van de in dit document naar voren gebrachte betere invulmogelijkheden, alsnog te gaan kiezen voor een deugdelijke en opbouwende route die het Leefmilieu van Zuidwest Drenthe wél ten goede komt.

SAMENVATTING VAN HOOFDPUNTEN / INHOUDSOPGAVE:

- P 4: *Inhoudsopgave.*
- **H 1: FOUTIEVE PROCESGANG:**
- P 5: Nieuwe werkwijze / Overvaltechniek.
- P 6: Terug naar het begin: mevrouw Luten als “onafhankelijk” adviseur.
- P 9: Schema 1 van gelieerde coöperaties, BV’s en stichtingen.
- P 11: Schema 2 van gelieerde coöperaties, BV’s en stichtingen.
- P 16: Bestuursproces wordt omgedraaid.
- P 17: Proces loopt aantoonbaar al vele jaren.
- P 19: Handelswijze van de wethouder tijdens de informatiebijeenkomsten.
- P 20: Bestuursproces willens en wetens buiten de gemeente geplaatst:
- P 20: Men wist van de commerciële belangen van adviseurs en van desinformatie.
- P 27: Verkondigen van onjuistheden tegen inwoners en eigen collega’s.
- P 30: Koppeling aan gemeente: “het proces begint pas nu!”.
- P 31: Uitsluitend windturbines én uitsluitend de voordelen daarvan.
- P 34: Niet ter zake doende verhalen: De Mythe van “Lokaal Eigendom”.
- P 36: Persoonlijke belangen van wethouder Hempen.
- P 39: Persoonlijke belangen van wethouder Turksma.
- P 40: Ten onrechte voorkennis verstrekt aan investeerders grondeigenaren.
- P 42: Gemeente bedreigt burgers en saboteert klachten & WOO-verzoek.
- P 44: Pondera: vele concepten en vele vragen “of er aangepast moet worden”
- P 45: *“Pondera: niet vaak vertoond: windpark Maasvlakte komt in de buurt!”*
- P 47: Maatschappelijk ondernemen.
- P 50: Conclusies m.b.t. procesverloop.
- **H 2: NOOIT BENOEMDE NADELEN WINDTURBINES:**
- P 51: Filmbestand & directe getuigenverklaringen.
- P 52: Nadelen per onderwerp & Artikelenbestand.
- P 52: 1. Gezondheidsrisico’s & Milieuvervuiling.
- P 56: 2. Cultureel erfgoed.
- P 58: 3. Economie & Ruimtelijke ordening.
- P 59: Negeren “Inspiratiedocument dubbellint Ruinerwold” & “Belvédère-Nota”.
- P 61: 4. Leefomgeving.
- P 62: 5. Natuur.
- P 65: 6. Techniek.
- P 66: 7. Aantasting wateropgaaf en waterwinning.
- **H 3: NOOIT BENOEMDE DIRECT TOEPASBARE MOGELIJKHEDEN:**
- P 67: Algemene opmerkingen.
- P 68: Mogelijkheden-matrix.
- P 69: 1. Zonneplan annex waterberging annex Landbouwgrond.
- P 83: 2. Zonneplan parkeergebieden Johannes Post Kazerne Havelte.
- P 84: 3. Zonneparken boven alle publieke parkeergebieden van de overheid.
- P 84: 4. Clustering van zonnepanelen op daken van individuele huishoudens.
- P 84: 5. All weather 24/7 energie-opwek: Waterkracht in NL & Noorwegen.
- P 85: 6. Mono-vergisting met verse mest.
- P 85: 7. Kleinschalige energie-opwek d.m.v. vacuümbuistechniek (heat pipes).
- P 85: 8. Kleinschalige kerncentrales.
- **H 4: CONCLUSIES / SLOTWOORD.**

1. FOUTIEVE PROCESGANG (hoofdpunten):

- Nieuwe werkwijze / Overvaltechniek:

Op donderdag 12 september 2024 werd in het gemeentehuis van De Wolden een presentatie gegeven aan de gemeenteraad (Bron: Video-opname Presentatie verkenning windenergie d.d. 12 september 2024). Tijdens deze raadsvergadering werd door de voorzitter melding gemaakt van de nieuwe werkwijze van de gemeenteraad waarbij er per onderwerp “1. Een informerende avond en dan 2. een opiniërende avond en 3. een besluitvormende avond zal plaatsvinden. De voorzitter maakt melding van het feit dat er in krap drie weken tijd een besluit genomen moet worden over een voor de gemeente zeer belangrijk onderwerp”. Een van de te bespreken onderwerpen is de “Verkenning Wind- én(!) Zonne-energie”.

Tijdens dezelfde vergadering van 12 september 2024 maakt wethouder Hempen melding van het feit dat “het proces nu pas van start is gegaan” en dat “we nog niet weten hoe de energietransitie wordt ingevuld”. Aantoonbaar onjuist zoals blijkt uit vele documenten.

Bovendien blijkt dat de presentatie “Verkenning Wind- én(!) Zonne-energie” die door Daan Olivier (Adviseur duurzaamheid Gemeente De Wolden) werd gegeven, uitsluitend over windenergie ging: “Zoals de wethouder al aangaf ga ik u meenemen in het onderwerp “windenergie in De Wolden”. Dus zo techniek-neutraal was die presentatie bepaald niet. (Bron: Video-opname Presentatie verkenning windenergie d.d. 12 september 2024).

Bovendien werd in die presentatie al ver vooruitgelopen: niet de vraag werd gesteld óf er industriële windturbines moesten komen, maar wáár kansrijke gebieden zijn om deze al te plaatsen.

Zeer kort daarop, te weten exact één week later op donderdag 19 september 2024, vond er al een openbare “opiniërende raadsvergadering” plaats van de gemeente De Wolden. Met als agendapunt nummer 4: “Besprekstukken inclusief inspraakmogelijkheid m.b.t. kansrijke gebieden windenergie”. Andere technieken dan windenergie kwamen daarbij totaal niet aan de orde.

En dat ter voorbereiding op de raadsvergadering van weer exact één week later, de vergadering van 26 september 2024, waarin een reeks van raadsbesluiten genomen dienden te worden door de gemeenteraad van de gemeente De Wolden, te weten over drie onderwerpen aangaande industriële windturbines:

- a. “De verkenning wind- & zonne- (!!!) energie ter kennisgeving aan te nemen”
 - b. “Het gebied Ruinerwold Noord aan te wijzen als kansrijk gebied voor de opwekking van windenergie”.
 - c. “De mogelijkheden voor windenergie in Ruinerwold Noord verder te onderzoeken”.
- (bron: video-opname raadsvergadering d.d. 26 september 2024):

Dat deze opgedrongen nieuwe werkwijze juist gekoppeld werd aan het voor de leefbaarheid van de dorpen zeer zware industriële windturbinedossier, valt bij veel bewoners bijzonder slecht: zij werden pas extreem kort voor de dag van de raadsvergadering van 12 september geïnformeerd. Die boosheid werd ook zo verwoord door meerdere sprekers tijdens de vergadering van 19 september. Een van de sprekers verwoordt het als volgt:

“Want niet eerder was de bevolking geïnformeerd over de kennelijk verregaande plannen om windenergie toe te gaan passen in De Wolden en met name in het zoekgebied Ruinerwold Noord. Plannen die een enorme impact hebben op het leefmilieu van de dorpskernen. Het breed gedragen gevoel is dat het college van B&W van De Wolden bezig is met een “overvalstechniek om al vaststaande industriële windturbineplannen uit te gaan rollen” (bron: video-opname raadsvergadering d.d. 19 september 2024).

● **Terug naar het begin: mevrouw Luten als “onafhankelijk” adviseur:**

In eerste instantie zijn meerdere gebiedseigenaren in onder andere Ruinerwold Noord medio 2018 al benaderd door industriële windturbine-investeerdere. Hun terreinen zouden zich lenen voor de plaatsing van grote windturbines en aan hen werd substantieel financieel voordeel voorgesteld.

Naast boeren in Ruinerwold Noord worden ook boeren benaderd in Nijeveen, in de regio langs de snelweg A32.

Gezamenlijk richten deze grondeigenaren uit Nijeveen, Meppel, Westerveld en De Wolden, op 25 maart 2021 de Coöperatie A32 Energie U.A. op, met als doel het realiseren van windturbines op hun landerijen. (Bron: KvK uittreksel nr. 82335354).

Dat gebeurt niet zomaar: de grondeigenaren hebben geen verstand van dit soort processen en vragen advies aan agro-ondernemer Pieter Winter: die onderhield al langer goede contacten met meerdere grondeigenaren in het gebied, hielp hen met het wegwerken van mestproblemen, enzovoort. Pieter Winter wilde de boeren nu wel een handje helpen met de industriële windturbines. Pieter Winter investeerde al langer in windturbines (alleen werden die vanzelfsprekend niet geplaatst in Giethoorn waar hij zelf woonachtig is).

Pieter Winter haalde mevrouw Hennie Luten erbij om te helpen om de windturbines te realiseren. Mevrouw Luten was daar aantoonbaar zeer bedreven in, want zij had er bijvoorbeeld voor gezorgd dat er windturbines geplaatst werden in Staphorst en heeft zich daar vorsteljik voor laten betalen. Dat ook haar inzet in De Wolden niet uitsluitend was gebaseerd op idealisme was bekend bij de boeren die haar hebben gevraagd hoe ze beloond werd. Antwoord: op provisiebasis. Van enige “onafhankelijkheid” van mevrouw Luten is dan ook nooit sprake geweest. Dat hoefde ook niet: zolang ze hielp om windturbines te plaatsen.

Daarbij werd Mevrouw Luten directeur gemaakt van LEIS BV, nieuw opgericht op 6 april 2021 (Bron: KvK uittreksel nr. 82438307). “L-E-I-S” staat voor “Lokale Energie Initiatieven Stimulering” en dat bedrijf is weer mede-eigendom van Agro Giethoorn BV. Deze laatste BV is weer eigendom van de bovengenoemde Pieter Winter. Andere eigenaren zijn: infra-ondernemer Hellinga en regio RABO-directeur zakelijke markt Zwoferink.

Doordat mevrouw Luten directeur werd van LEIS BV waarvan zij geen eigenaar was, kon niet meteen worden beweerd, althans zonder aanvullend onderzoek niet al te snel worden achterhaald, dat zij via meerdere verdienmodellen belang had bij haar advieswerkzaamheden gericht op de plaatsing van (uitsluitend) windturbines.

Forensisch onderzoek heeft echter inmiddels aangetoond dat mevrouw Luten zeer indringend is verweven met een reeks van BV’s gelieerd aan eigenaar Pieter Winter van LEIS BV (en tevens van windturbine-investeerdere Hellinga en Zwoferink):

Het is dan ook welhaast ondenkbaar dat mevrouw Luten in 2021 gezien kon worden, of in latere jaren gezien kán worden, als “onafhankelijke” adviseur of als niet-windturbine adviseur. Dat was ook breed bekend, ook uit een reeks van publicaties waarin dat zeer sterk naar voren komt. Medewerkers van LEIS BV bezetten tot op de dag van vandaag belangrijke adviesfuncties bij gemeenten, waaronder LEIS-medewerker Dirk Gerrits die aan het werk wordt gezet bij de gemeente Westerveld, waar eveneens als “onafhankelijke energieadviseur / projectleider duurzame energie” opgetreden moet worden.

Mevrouw Luten doet wat zij eerder al in Staphorst heeft gedaan en waaraan zijzelf ook telkens refereert als goed voorbeeld (terwijl de praktijk anders is voor veel Staphorsters): zij neemt in een vroeg stadium contact op met de lokale grondeigenaren en adviseert hen om per locatie een energiecoöperatie op te zetten, voor zover die nog niet bestaat. Op die manier worden (minimaal) negen regionale energie-coöperaties opgezet of bij het “industriële windturbine-orkest” betrokken. Zo werd ook de Coöperatie A32 Energie U.A. opgericht op 25 maart 2021.

Zodra die voldoende industriële windturbinegrond onder de voeten hebben, adviseert zij de leden van die coöperaties om een BV (dus nadrukkelijk met een winstoogmerk) met dezelfde naam op te zetten en houdt daar vervolgens een stevige vinger in de windturbine-pap: zo richt de Coöperatie A32 Energie U.A. op 2 mei 2022 de A32 lokale energie BV op. Mevrouw Luten is daarvan directeur. Kennelijk ontstaat niet de gedachte dat dat niet verenigbaar is met haar rol als “onafhankelijke” adviseur (Bron: KvK uittreksel nr. 86262777).

In 2021 is er al intensief contact tussen wethouder Hempen en deze partijen die industriële windturbines nastreefden (Bron: “Email Industriële windturbine Ruinerwold / Westerveld” d.d.18 augustus 2021).

Ook in 2022 is er intensief contact zoals blijkt uit app-verkeer in de groepsapp van de gebiedscoöperatie:

[23-05-2022, 17:26:44]

: Hoi! Afspraak maandag wordt essentieel voor A32 energie... bestuur voelt zich aan het lijntje gehouden en wil duidelijkheid. We gaan of wel of niet samenwerken, niet een beetje.

[23-05-2022, 17:26:44]

: Ik denk dat we gewoon open moeten zijn over wat er speelt over en weer en kijken of er een oplossing voor is.

(Bron: 20241018 Whatsapp_Groep GCZWD_GerrieHempen_geanonimiseerd[94].pdf).

Om verdere snelheid te krijgen in het proces wordt voorgesteld om de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe te betrekken die een “coördinerende” rol moet gaan vervullen. Wethouder Hempen is bestuurslid van die gebiedscoöperatie en wethouder Hempen en Hennie Luten onderhielden al goede contacten met elkaar.

De boodschap dat de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe een coördinerende rol gaat vervullen, wordt doorgegeven aan de diverse energiecoöperaties (Bron: E-mail van wethouder Hempen d.d. 4 september 2021), omdat deze gebiedscoöperatie lokale initiatieven stimuleert die ten goede komen aan, nota bene, de leefomgeving. Waarom wordt gekozen voor deze buiten-gemeentelijke route in een op dat moment kennelijk al zo belangrijk dossier blijft onduidelijk.

Daar hebben we de gemeente toch voor? Maar de gemeente heeft zich te houden aan het eigen vastgestelde beleid dat al sinds jaar en dag juist géén grootschalige windturbines voorschrijft. De gebiedscoöperatie hoeft dat niet. Daarmee wordt het proces buiten de gemeente en buiten het gemeentelijke beleid geplaatst.

Pas veel later wordt die rol van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe ook gedeeld met de gemeenteraad van De Wolden. Maar daarbij wordt aan de gemeenteraad aangegeven dat het om de coördinatie gaat van energieprojecten met als doel om de energietransitie met lokaal eigendom voor elkaar te krijgen. Niet wordt vermeld dat het uitsluitend om industriële windturbines gaat. Dat kan ook niet, want dat paste totaal niet in het beleid van de gemeente De Wolden.

Volgens een email van Wethouder Hempen d.d. 4 september 2021 zou moeten blijken dat wethouder Hempen meer specifiek de Coöperatie A32 en nog enkele partijen heeft gekoppeld aan de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe. Die coöperatie zou dan ‘leidend kunnen zijn in het hele proces, mede omdat zij regionaal actief zijn, ook buiten de gemeentegrenzen en een onafhankelijke rol kunnen vervullen’ (Bron: email Re: Kort verslag coöperatie A32 en de gemeente De Wolden” d.d. 4-9-2021).

Die coördinerende rol van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe leidt uiteindelijk tot een gezamenlijke intentieverklaring. Dat blijkt uit een door de Gebiedscoöperatie aan ?? (mevrouw Luten?: namen zijn doorgehaald) verzonden e-mail d.d. 28 februari 2023 waarin valt te lezen: “Afgelopen dinsdag 21 februari hebben 10 energiecoöperaties hun handtekening gezet onder een intentieverklaring om samen met de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe op te trekken en te zorgen voor lokaal eigenaarschap en de lusten en lasten goed te verdelen”. (Bron: email 20230227 LEIS FW_ Energiecoöperaties A32_geanonimiseerd).

Deze hierboven beschreven procesgang was merkwaardig en leidde toen al tot schriftelijke (email) vragen van bezorgde burgers.

Meerdere bronnen hebben desgevraagd aangegeven dat de zogenaamde “onafhankelijke energiecoördinator” mevrouw Luten, allesbehalve onafhankelijk zou zijn in haar advisering. Sterker nog, zij zou aanzienlijke financiële voordelen behalen als de plaatsing van windturbines wordt gerealiseerd.

Mevrouw Luten heeft ook een verkeerde voorstelling van zaken gegeven, zoals onder andere blijkt uit een presentatie van haarzelf en van LEIS BV. Tijdens die presentatie wordt met geen woord gerept over haar eigenbelang en haar belangenverstrengeling met de industriële windturbine-industrie.

De gehele gang van zaken was eind 2024 aanleiding voor de stichting Leefbaar Zuidwest Drenthe (i.o.) om een onderzoek in te stellen. Dit m.b.v. openbaar beschikbare gegevens zoals Kamer van Koophandel-gegevens.

Daaruit blijkt dat Mevrouw Luten belangen heeft in meerdere winst beogende BV’s die direct gerelateerd zijn aan industriële windturbine-investeerders annex direct betrokken (infrastructuur- / financiële) ondernemers. Dit doordat deze BV’s of haar eigendom zijn of doordat zij direct, of indirect via haar BV, daar invloed heeft als bestuurder of directeur (Bron: KvK overzicht entiteiten).

[illegible]

- **Schema 1 van gelieerde coöperaties, BV's en stichtingen.**

Zo adviseert zij, samen met meerdere medewerkers, gemeenten vanuit het adviesbureau LEIS BV. Daarvan is zij directeur maar (voor zover bekend) geen eigenaar. Bij vluchtige naspeuring komt daar geen directe belangenverstrengeling naar boven. Wel is zij op alle mogelijke wijzen verbonden met de vennootschappen van de eigenaren van LEIS BV, de heren Pieter Winter en infra-ondernemer Hellinga.

De rollen van mevrouw Hennie Luten, waarin verschillende belangen met elkaar verstrengeld zijn, maken duidelijk dat er geen sprake is of überhaupt kán zijn van een “onafhankelijke advisering”. Zo is zij enerzijds energiecoördinator bij de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe en verantwoordelijk voor de coördinatie van alle initiatieven voor duurzame energieopwekking. Echter, andere initiatieven worden consequent afgedaan als onhaalbaar, irrelevant of niet passend binnen de kaders van de zonneladder: windmills only! Dit alles gebeurt ten gunste van windturbines, omdat anders, naar Luten steevast maar ten onrechte laat weten, *“de RES-doelstellingen van de gemeente niet behaald zouden kunnen worden”*.

Mevrouw Luten is daarnaast directeur van A32 Lokale Energie BV en dat is een BV die is opgezet door enkele grondeigenaren in het gebied Ruinerwold Noord. Een BV met winst oogmerk bovendien. De directievoering daarvan is niet een taak die uitgevoerd zou moeten worden door de “onafhankelijke energiecoördinator” van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe waarvan wethouder Hempen, nadrukkelijk vanuit haar functie als wethouder, bestuurslid is.

Bovendien is mevrouw Luten bestuurder van meerdere BV’s (Stormkracht 8 BV; Steenergie BV enz: zie overzicht) die allen gekoppeld zijn aan investeerders in industriële windturbines.

Mevrouw Luten is naast bestuurder bovendien ook zelf eigenaar van Stormkracht 8 BV, een BV die in haar handen is, ondanks haar positie als zogenaamd onafhankelijke adviseur. Deze BV fungeert als bestuurder van meerdere Steenergie-BV’s, die allemaal gevestigd zijn op het adres Oevers 15 in Steenwijk. Hoewel deze BV’s niet direct op naam staan van de investeerders, blijken zij op papier eigendom te zijn van een of meerdere Stichtingen Administratiekantoor, waarvan de windturbine-investeerders zelf als bestuurder optreden.

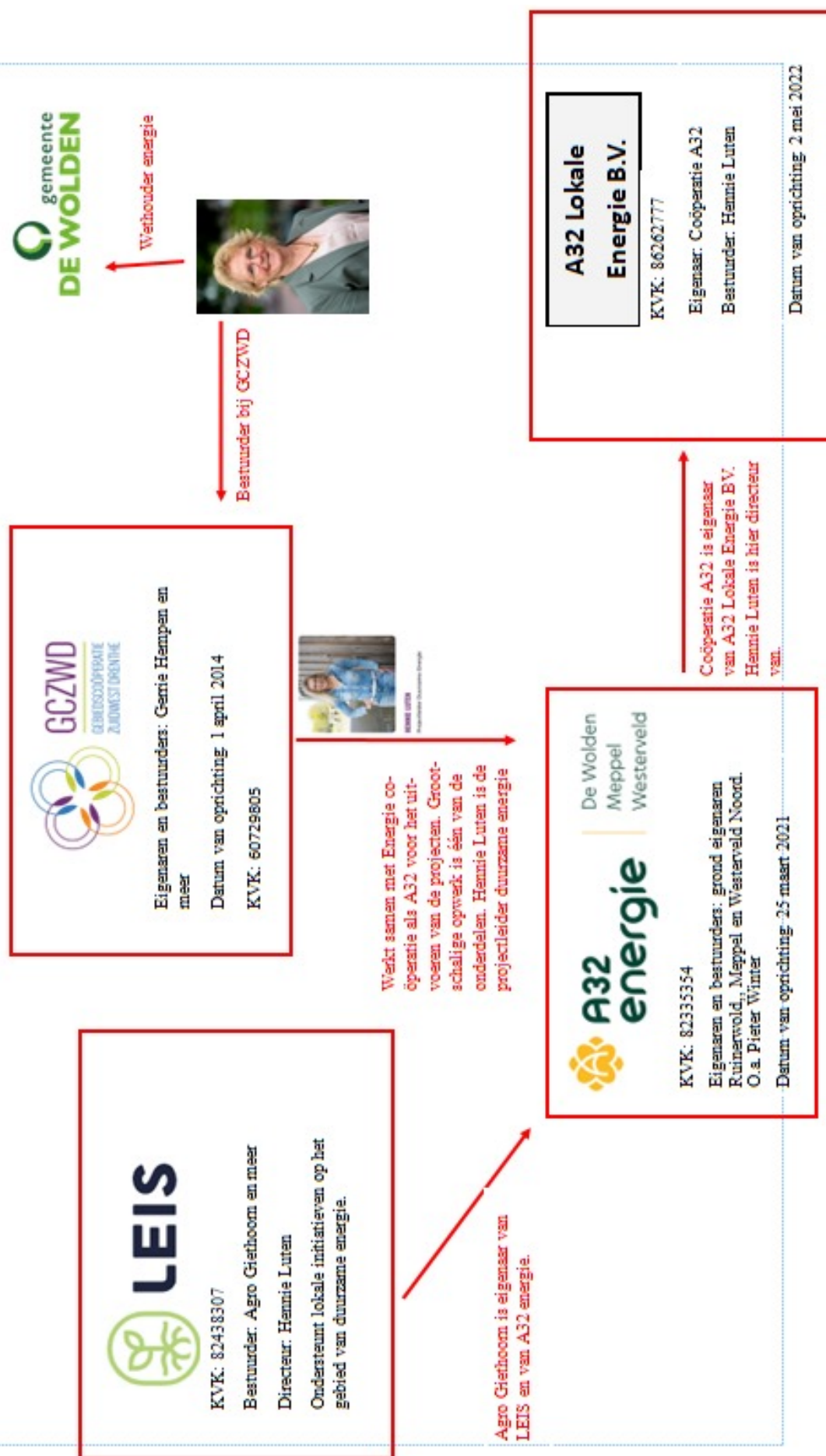
Dus deze Steenergie-BV’s zijn via stichtingen direct gelinkt aan BV’s van Zwoferink (werkzaam bij de Rabobank) en infraondernemer Hellinga, en aan Agro Giethoorn BV, eigendom van windturbine-investeerder P. Winter.

Daarnaast is mevrouw Luten directeur bij LEIS (zie schema), waar zij samen met meerdere collega’s van LEIS BV haar “onafhankelijke” advieswerkzaamheden uitvoert voor verschillende gemeenten. LEIS BV is weer gedeeltelijk in eigendom van Pieter Winter. Dit betekent dat mevrouw Luten in feite direct in dienst is van deze investeerder.

Mevrouw Luten die aangeeft geen directe belangen te hebben en aangeeft onafhankelijk en onbezoldigd adviseur te zijn, heeft aldus aantoonbaar met meerdere industriële windturbinepartijen intensieve en bovendien geformaliseerde banden. Daardoor ligt zij aantoonbaar over haar rol. Dat maakt de gehele buiten-gemeentelijke constructie aangaande industriële windturbines, waar wethouder Hempen nadrukkelijk onderdeel van uit maakt, des te laakbaarder.

Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe ondersteunt verschillende energie coöperaties bij grootschalige energie opwek. De coördinator hiervoor is Hennie Luten. Hennie Luten is zelf ook bestuurder bij A32 Lokale Energie BV. Een belanghebbende partij bij het plaatsen van windmolens in Ruinerwold Noord. Ze heeft ook een adviesbureau waarin ze lokale energie projecten ondersteunt. Dit bureau is in handen van Pieter Winter, één van de grondeigenaren in A32.

De weethouder is als bestuurder van de GCZWD verantwoordelijk voor alle projecten. Eén project is dus het ondersteunen van A32 voor grootschalige wind opwek van in het gebied van Ruinerwold Noord. Door het oriënteren van het zoekgebied Ruinerwold Noord boven de andere gebieden of alternatieven ondersteunt ze dus direct de GCZWD en A32 in het realiseren van dit project.

• Schema 2 van gelieerde coöperaties, BV's en stichtingen.

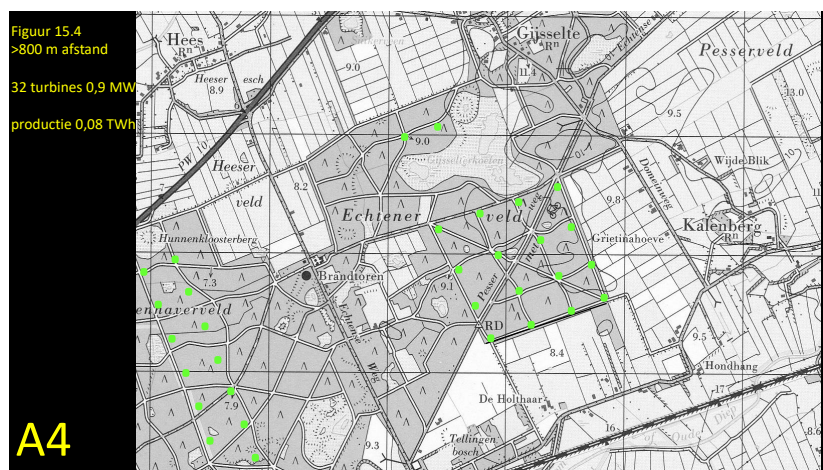
Aangezien mevrouw Luten vanuit meerder functies betrokken is bij, en daardoor direct verbonden is aan enkele grote industriële windturbine-investeerders, kan men zich niet aan de indruk onttrekken dat dat haar tot spil maakt in de hele blauwdruk die in meerdere gemeenten tegen alle bestuursrechtelijke regels van behoorlijk bestuur worden uitgerold. Als spil in deze blauwdruk is Hennie Luten en zijn met haar andere medewerkers van Leis BV, als adviseur-duurzame-energie werkzaam bij meerdere coöperaties, BV's en gemeenten. Zij heeft contacten met particuliere grondeigenaren en met een reeks van energiecoöperaties en zij geeft aan welke route buiten de gemeente om bewandeld moet worden (oprichten van coöperaties en oprichten van BV's).

Bestuurders en ambtenaren van gemeenten omzeilen op haar directe advies, de geëigende stappen (inspraak > beleid > initiatief). Zo is de bij herhaling door wethouder Hempen uitgesproken bewering dat 'het proces nu pas van start gaat' nadrukkelijk en aantoonbaar onjuist.

Saillant detail is overigens dat de gemeente De Wolden grote bedragen heeft uitgegeven aan advieskantoren die dat buiten-gemeentelijke traject ondersteunen en die met name een zeer kleine groep investeerders steunen die vanaf het eerste begin betrokken zijn: publiek geld dat wordt besteed aan de directe belangen van private investeerders.

Wethouder Gerrie Hempen van De Wolden is als wethouder tevens bestuurslid van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe en geeft daaraan een officieel tintje. Bovendien wordt haar aanwezigheid als wethouder gebruikt richting investeerders om aan te geven dat hun plannen zullen slagen en hun investering dus zinvol is.

Wethouder Gerrie Hempen-Prent vertelt op 12 september 2024 aan de gemeenteraad dat het zonde is van het geld om andere gebieden te gaan onderzoeken dan 'kansrijk gebied Ruinerwold Noord'. Wat zij niet vertelt is dat ze direct betrokken is bij de initiatiefnemers van dat gebied en dat zij hen dus faciliteert door voorkennis en door het mogelijk maken van dat gebied. Wat zij ook niet vertelt is dat haar broer Jan Prent een boerderij heeft in Nijeveen op de plek waar industriële windturbines komen. Ook vertelt wethouder Hempen-Prent niet dat het zoekgebied Echten, waar zij zelf woont, op objectieve (o.a. afstands-gronden beter geschikt is voor industriële windturbines dan zoekgebied Ruinerwold Noord.

Dat wekt zeer nadrukkelijk de schijn van belangenverstrengeling en van misbruik van ambt. Aangezien er B. ook sprake is van financiële afspraken met de gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe waar zij als wethouder bestuurslid van is, met de A32 BV Lokale Energie BV, is er tevens sprake van zelfverrijking van een particuliere entiteit waar zij zelf bestuurder van is. En C.: indien industriële windturbines geplaatst gaan worden zal haar broer Jan Prent daar financieel substantieel beter van kunnen worden.

In ieder geval voert wethouder Hempen het hele proces buiten de gemeente om; negeert zij vastgesteld beleid; negeert zij haar plichten als wethouder om ambtelijke regels en procedures correct op te volgen; enzovoort, alleen al door via een externe private route plannen te entameren en te ondersteunen.

Die blauwdruk van een netwerk van energiecoöperaties die buiten (maar wel gebruik makend van) het gemeentelijke besluitvormingsproces industriële windturbine-initiatieven volledig voorkoken, is afkomstig van Hennie Luten die dat ook in andere gemeenten toepast, waaronder in de gemeente Staphorst.

In een later interview dat is geplaatst op LEIS.nu, wordt daarentegen nadrukkelijk beschreven hoe zij te werk gaat om industriële windturbineprojecten goed te regelen binnen gemeenten (meervoud). Dat is belangrijk geeft zij aan, want zo valt te lezen:

“Het gevaar is dat provincies de taakstelling op zich nemen en (buitenlandse) ontwikkelaars vragen. Luten: “Dan heb je lokaal wél de lasten, maar niet de lusten. Dan kijken we met ons allen tegen industriële windturbines aan, maar gaat de winst naar commerciële investeerders, vaak het buitenland. Dat moeten we als burgers toch niet willen?”.

Wat mevrouw Luten echter niet vertelt is dat industriële windturbines helemaal niet nodig zijn om de RES-doelen te realiseren. En dat de provincie dat had moeten weten.

Wat mevrouw Luten ook niet vertelt is dat er sprake is van aanzienlijk eigenbelang bij mevrouw Luten zelf doordat zij voor zichzelf aanzienlijke opbrengsten realiseert als zij er in slaagt om een industriële windturbine te laten plaatsen. Mevrouw Luten heeft kennelijk aan betrokkenen in het gebied Ruinerwold kenbaar gemaakt dat ook hier in Ruinerwold (en dat in navolging van haar handelswijze in Staphorst), sprake is van een provisiestructuur. Oftewel dat per gebouwde windturbine een percentage zou worden ontvangen. Hoe de verdeling is tussen welke partijen is niet exact vast te stellen bij gebrek aan overeenkomsten. Wellicht kunnen voorlopige getuigenverhoren duidelijkheid geven doordat betrokkenen onder ede kunnen worden gehoord.

Overigens is in het kader van het ingediende WOO-verzoek meerdere malen expliciet gevraagd naar alle samenwerkings- of dienstverleningsovereenkomsten m.b.t. alle betrokken partijen. Er is echter niet één overeenkomst aangetroffen in de door de gemeente overlegde documenten. Ook nadat er bij herhaling is gevraagd om ook die overeenkomsten toe te sturen heeft de gemeente geweigerd om dit te doen. Er is geen enkele reden gegeven (of te benoemen) waarom de gemeente deze overeenkomsten niet zou moeten overleggen.

Mevrouw Luten vertelt in datzelfde interview ook omslachtig hoe belangrijk ‘lokaal eigendom’ is want, zo schrijft mevrouw Luten: *“Als je een industriële windturbine ziet staan en je denkt ‘K-ching’, dan voelt dat toch net iets anders dan dat alleen de buurman ervan profiteert”.* Dat lokale eigendom is echter een drogreden om industriële windturbines geplaatst te krijgen: zie daarover later meer.

Die hierboven genoemde opmerking is op zichzelf al vreemd: want A. de plaatselijke bevolking heeft helemaal geen behoefte aan welke vergoeding dan ook want die heeft uitsluitend extreem veel last van een verpest leefklimaat. En B. aangezien grote windturbines bij benadering €1,5 mio per Mw kosten is de investering per industriële windturbine ongeveer €7,5 tot €8,5 mio en dat voor minimaal drie industriële windturbines = € 23 tot €26 mio. Veel te grote bedragen om zonder externe investeerders op te hoesten. Dus die vergoedingen zijn voor het overgrote deel bestemd voor hele grote industriële windturbine-investeerders die niet zichtbaar zijn en C. dan pas voor een zeer beperkt deel voor een beperkt aantal grondeigenaren waar die windturbines geplaatst worden en dán pas D. voor een nog veel kleiner deel voor de dorpsgemeenschap door bijdragen aan dorpshuizen enzovoort. Lokaal eigendom is de schoenlepel waarmee de windturbine-industrie windturbines erdoor probeert te drukken. In de praktijk is het een wassen neus: uiteindelijk ontvangt het overgrote deel van de inwoners die direct worden geraakt door de aanwezigheid van windturbines helemaal niets en hebben ze wel extreem veel last van een vernietigd leefklimaat.

Maar mevrouw Luten beschrijft als onafhankelijk energiecoördinator, belast met het uitzoeken van een reeks van energiemogelijkheden om de RES-doelstelling te realiseren, met niet één woord de andere mogelijkheden zoals een beperkt zonnepark.

Mevrouw Luten is naar haar eigen zeggen wel heel gedreven want zo schrijft zij: *“En het is niet te stoppen, Of beter: we laten ons niet stoppen. Of denk je dat er geboortebeperking komt?”*. De vraag hoe het woord “het” ingevuld zou moeten worden, zou na beleidsvorming aan de politiek overgelaten moeten worden. Haar opmerking over geboortebeperking kan beter anders vertaald worden: namelijk doordat we ons uiterste best moeten doen om voor de hand liggende oplossingen met veel minder maatschappelijke impact toe te passen, zodat onze kinderen nog in een leefbaar Zuidwest Drenthe kunnen wonen. Maar mevrouw Luten ziet dat kennelijk anders als “onafhankelijke energiecoördinator”.

Haar opmerking dat ‘de gemeenten hun RES-doelstellingen niet gaan halen is op zichzelf al vreemd, want met het eerder genoemde zonnepark zou dat voor de gemeente Westerveld al lang het geval zijn geweest. En dat park is eenvoudig kopieerbaar naar De Wolden en Meppel met hetzelfde resultaat: snel aanlegbaar; gelegen op afgelegen plekken, nog bruikbaar als boerenland en aan het zicht onttrokken door olifantengras zijn het veel beter oplossingen dan de (eveneens weerafhankelijke) windturbines.

Dan dreigt zij bovendien met de inschakeling van de provincie indien de gemeenten de RES-doelstelling niet zou halen, hetgeen dus wel prima kan met een zonnepark annex waterberging met veel minder negatieve maatschappelijke implicaties. Alleen om die reden is dat dreigement niet aan de orde en valt het rechtstreeks onder desinformatie.

1. Mevrouw Luten past telkens dezelfde constructie toe:

- A. Eerst worden gebiedseigenaren op min of meer bruikbare locaties benaderd en dol gemaakt met excessieve financiële voorstellingen.
- B. Dan wordt aan die gebiedseigenaren geadviseerd om een lokale energiecoöperatie op te richten (voor zover die al niet bestond).
- C. Mevrouw Luten verzamelt een reeks van energiecoöperaties om zich heen en coördineert dat vanuit de zogenaamd neutrale gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe. Zij geeft aan dat ze haar werk belangeloos en op vrijwillige basis doet. In de praktijk is zij via meerdere BV's en via meerdere functieplaatsen direct verbonden aan industriële windturbine-investeerders en ontvangt zij

- aanzienlijke bedragen indien zij er in slaagt om windturbines te laten plaatsen. Daarnaast vervult zij o.a. werkzaamheden als directeur (zie schema) van de coöperaties en als zogenaamd onafhankelijk adviseur. Niet kan worden volgehouden dat zij haar werk onafhankelijk verricht.
- D. Op die manier zijn minimaal negen bij de Gebiedscoöperaties Zuidwest Drenthe betrokken coöperaties opgezet of verzameld onder de vlag van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe;
 - E. Aan grondeigenaren wordt verteld dat ze moeten investeren in onderzoekskosten. Daarmee kunnen ze niet meer terug want dan zijn ze hun geld kwijt.
 - F. Dat geld wordt uitgegeven aan adviseurs die zogenaamd onafhankelijk zijn maar van meet af aan gericht zijn op industriële windturbines.
 - G. Als het proces wat verder is worden deze grondeigenaren geadviseerd om een winstooigmerk BV op te zetten; zo is bijvoorbeeld de A32 Lokale Energie BV opgezet. Mevrouw Luten is daarvan bovendien directeur. Vanuit haar rol als onafhankelijke adviseur in dienst van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, waar de wethouder een bestuurlijke rol heeft, is dat overigens ondenkbaar.
 - H. Dan worden meerdere lokale energiecoöperaties en energie BV's gebundeld en onder regie gebracht van een overkoepelende gebiedscoöperatie. In dit geval de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe. Luten adviseert hen.
 - I. Dan wordt de politiek via een zijroute / sluiproute erbij gehaald: in Ruinerwold / De Wolden doordat een wethouder zitting heeft, en dat nadrukkelijk vanuit haar functie als wethouder, in het bestuur van die Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe.
 - J. Door de aanwezigheid en betrokkenheid van politici wordt het proces daarna gelegitimeerd en versneld en wordt daarna een beeld richting grondeigenaren geschetst dat het project kansrijk is doordat 'de politiek dat ondersteunt'. Politieke processen worden daarmee bovendien omzeild;
 - K. In dat bestuur van die algemene zogenaamd neutrale gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe zitten van meet af aan al investeerders en grondeigenaren. Zo is Jan Roelof Meesters grondeigenaar én bestuurslid van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe. Ook is hij actief bij LTO. De vraag is of LTO Nederland nog echt zit te wachten op industriële windturbineboeren, nu de publieke opinie zich keihard tegen hen keert en daarmee ook de naam van andere boeren bevuilt.
 - L. Vervolgens wordt Pondera erbij gehaald. Deze industriële windturbine-adviesclub wisselt net zo lang conceptrapporten uit totdat die de plaatselijke lading weergeven die gedekt moet worden. In De Wolden wordt dat nog slinks verpakt in de titel "Verkenning Wind- en (!) Zonne-energie". Zonne-energie wordt echter meteen de prullenbak in geschreven.
 - M. Dan zijn zowel de politiek als de grondeigenaren dermate verbonden dat ze wel gecommiteerd moeten zijn;
 - N. Dan stuurt de politiek aan op realisatie van industriële windturbines in dat gebied, gedreven door hun verbandingen en belangen. En zogenaamd om het plaatselijke eigendom te stimuleren, maar in feite gaat het om eigenbelang van een zeer kleine groep die daar al jaren op aanstuurt. In De Wolden zijn zoals hierboven werd beschreven twee (!) wethouders direct gebaat bij de plaatsing van industriële windturbines.
 - O. Als alles is voorgekookt wordt zogenaamd 'voor het eerst een proces op gang gebracht', dat dan in versneld tempo door de geëigende besluitvormingsprocessen wordt gejaagd. De burgers hebben het nakijken...Althans...

- P. Een reeks van documenten die naar boven kwamen in het WOO-onderzoek ondersteunen dit beeld. Het is dan ook niet of nauwelijks weerlegbaar.
- Q. Bestuursrechtelijk dient een bestuurder en/of ambtenaar zich verre te houden van “zelfs de zweem van belangenverstrengeling”. Dat is schaamteloos genegeerd in De Wolden met een dramatische negatieve invloed op het vertrouwen in de politiek: het gehele vereiste democratische en ambtelijke proces wordt door deze lieden omzeild ten bate van eigengewin en tegelijkertijd maximaal ondersteund door de politiek. Hoe slim! (of schimm?). En dat ondanks de grove aantasting van waardevol landschap; flora en fauna; gezondheid en financiële toekomst van ‘gewone’ burgers onder het mom van voldoen aan normen en lokaal eigendom als wassen neuzen.
- R. En dat bovendien terwijl er een eenvoudig toepasbare andere mogelijkheid aanwezig is waarmee de gemeente De Wolden (en ook Westerveld en Meppel) eenvoudig aan de RES 1.0 doelstellingen kan voldoen.

Het heeft er dus op grond van een reeks van feiten, beweringen en handelingen dan ook alle schijn van dat mevrouw Luten & LEIS BV uit direct eigenbelang krachtig streven naar de plaatsing van windturbines en dat daarbij alle andere mogelijkheden om de RES 1.0 doelen te realiseren worden genegeerd.

En dat terwijl die andere mogelijkheden een substantieel lagere impact hebben op de leefomgeving. Dat die andere mogelijkheden ook gevoeglijk bekend zijn bij mevrouw Luten mag blijken uit het voorbeeld van “gecombineerd grondgebruik-mogelijkheden (zonneveld annex waterberging annex landbouwgrond”: want die mogelijkheid is haar omslachtig voorgehouden door de initiatiefnemer daarvan. Zij heeft er willens en wetens voor gekozen om deze mogelijkheden compleet te negeren tot grote verbazing van die initiatiefnemer. Dat past niet bij haar rol als onafhankelijke energicoördinator.

Met dit soort concrete voorbeelden én met de verwevenheid van BV's heeft het er dan ook alle schijn van dat zij haar taak als “onafhankelijke energicoördinator” van meet af aan niet onafhankelijk heeft willen invullen.

Mevrouw Hempen-Prent, uit hoofde van haar functie van wethouder van de gemeente De Wolden én vanuit haar functie als bestuurder van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, had op grond van ervaringen met mevrouw Luten bij de gemeente Staphorst hiervan op de hoogte kunnen zijn en heeft op zijn minst verzuimd om degelijk onderzoek te doen alvorens de diensten van mevrouw Luten werden ingehuurd. Eén telefoontje had volstaan.

● **Bestuursproces wordt omgedraaid:**

De vraag die in deze raadsvergaderingen van 12 en 19 september 2024 ter tafel werden gebracht en waarover tijdens de raadsvergadering van exact één week later op 26 september 2024 over moest worden besloten, **was niet de vraag óf er industriële windturbines moesten komen, maar wáár** deze moesten komen. Dat is een omgekeerde besluitvormingsroute.

En dat terwijl het beleid van de gemeente De Wolden helemaal niet in deze extreem grote windturbines voorziet: in het verleden heeft de raad zich juist meermaals nadrukkelijk uitgesproken tégen grote windturbines:

Het bestaande beleid was dat er sprake kon zijn van erfindustriële windturbines van maximaal 15 meter hoogte. Onderzoek (pilot) werd gedaan naar erfturbines tot maximaal 25 meter hoogte. Een beleidsdocument, goedgekeurd door de raad van De Wolden in december 2023, bevestigt dit nog eens.

De wethouder verdedigt zich later ten onrechte met de woorden: *“Het collegeprogramma 2022-2026 geeft aan dat er ook naar hogere industriële windturbines gekeken kan worden”* Dat is echter niet juist want daarbij is bedoeld op boerderij-erfturbines met een ashoogte van maximaal 25 meter en dus niet op industriële windturbine met een ashoogte van 165 meter en een tiphoogte (tip van een wiek in hoogste stand) van maar liefst 240 (!) meter, ofwel bouwwerken in de hoogte-categorie van de Eiffeltoren: die industriële turbines, die een extreem veel grotere inbreuk op het leefmilieu maken, vormen nadrukkelijk géén onderdeel van het beleid.

De plaatselijke bevolking, waaronder een groot aantal HoReCa-ondernemers als dragers van een van de belangrijkste pijlers van de Drentse economie, heeft grote investeringen gedaan op basis van dat bekende bestaande beleid en dreigt nu de dupe te worden van een aantoonbaar foute procesgang. Een proces dat bovendien met grote spoed wordt doorgedrukt. Althans de poging daartoe wordt gedaan.

Want de geëigende gang van zaken binnen (gemeentelijke) bestuursprocessen is dat eerst een maatschappelijke discussie wordt opgestart m.b.t. een specifiek maatschappelijk probleem. Na afweging van diverse aspecten wordt dan een beleidsnota opgesteld en (al dan niet) geaccordeerd. Pas daarna worden initiatieven geëntameerd die uitsluitend ontvankelijk zijn indien deze, na toetsing, binnen het vastgestelde beleid vallen.

Daarmee wordt niet alleen degelijk beleid en zorgvuldige uitvoering daarvan gewaarborgd, maar wordt er tevens voor gezorgd dat informatie zorgvuldig wordt gedeeld, waardoor burgers en raadsleden een juiste afweging kunnen maken en waardoor een level playing field wordt gecreëerd en niemand wordt bevoordeeld. Zo horen publieke belangen integer, onpartijdig en zonder belangenverstrengeling te worden geborgd. Daarvan is nu eenvoudig aantoonbaar geen enkele sprake geweest.

Zo niet in de aanpak van de windturbines binnen de gemeente De Wolden: daar wordt volledig de omgekeerde weg gevolgd.

Dat blijkt uit meerdere WOO-documenten waarin meerdere gemeenteambtenaren en de wethouder krampachtig bezig zijn om dat foutieve proces te “repareren”. (Bron: een reeks van memo’s en e-mails van betrokken ambtenaren; wethouder Hempen; college van B&W; enzovoort).

- **Proces loopt aantoonbaar al vele jaren:**

Wethouder Hempen blijft bij elke raadsvergadering en bij elke informatieavond nadrukkelijk beweren dat “het proces nu pas van start gaat”. Daarmee probeert zij krampachtig te repareren wat niet te repareren valt. Want zoals bij veel inwoners van De Wolden al lang bekend is, loopt het proces in directe tegenstelling tot wat wethouder Hempen beweert, al letterlijk jaren. En dat bovendien op behoorlijk onfrisse wijze:

Uit een reeks van honderden documenten blijkt dat het bestuursproces m.b.t. windenergie aantoonbaar al letterlijk vanaf 2021 loopt (Bron: “Email Industriële windturbine Ruinerwold / Westerveld” d.d.18 augustus 2021).

In die *mail gedateerd 15 juni 2021 (!), waarvan een kopie aan wethouder Hempen (!) is verzonden* en die gaat over de grootschalig opwekken van windenergie (en dus niet over kleinere erfturbines), valt te lezen:

Hallo,

Dit voorjaar hebben we een gesprek gehad over een mogelijkheid om industriële windturbines te plaatsen in de gemeente de wolden

Dit gesprek was met u en mevrouw Hempen-Prent en van onze kant met van countus en mijzelf ()

Ik zou graag een vervolg gesprek willen plannen om u en mevrouw Hempen Prent op de hoogte te houden over wat de ontwikkelingen zijn zoals afgesproken.

Zou dit begin september kunnen.

U mag mij ook bellen dit is misschien makkelijker overleggen

Mvg

P.s de mail hier onder is nog van het vorige gesprek.

Verzonden: vrijdag 25 juni 2021 13:12

<@dewoldenhoogeveen.nl>

En direct daaronder de volgende email:

Van: <@dewoldenhoogeveen.nl>

Aan: @countus.nl'

CC: Hempen-Prent, Gerrie <@dewolden.nl>; Onderwerp: 70-100% lokaal eigenaarschap

Geachte ⁵¹²⁶⁵¹²⁶

, beste ,

In het gesprek dat wij met u en 2 agrariërs uit Ruinerwold hadden 2 weken geleden, hebben wij aangegeven u op de hoogte te houden van ontwikkelingen in de Wolden voor **het grootschalig opwekken** van energie.

Gisteravond is de Raad de RES 1.0 behandeld en de mail in de bijlage aangenomen, hierin staat dat minimaal 70-100 % lokaal eigenaarschap mede door het zelf ontwikkelen past bij De Wolden.

Zou u deze mail willen delen met de agrariërs , ik heb de mailadressen van de betrokken niet.

Dus hoe kan wethouder Hempen op 17 september 2024 beweren dat “het proces nu pas begint”? Het industriële windturbineproces is gedurende inmiddels bijna vier jaar volledig voorgekookt door de wethouder zelf. Bron: “Email Industriële windturbine Ruinerwold / Westerveld” d.d.18 augustus 2021.

En zelfs nú na afloop van de in alle haast door de gemeente georganiseerde informatiebijeenkomsten in november 2024, die zijn gehouden als benodigd formeel onderdeel van een zogenaamde “nieuw proces”, lapt de gemeente De Wolden een juiste procesgang wederom aan de spreekwoordelijke laars, want op de website DeWoldengeeftenergie staat pas in februari 2025 de volgende tekst te lezen: “**Informatiebijeenkomsten windenergie november 2024:** Tijdens de zes informatiebijeenkomsten in Ruinerwold in november 2024 werd een presentatie gegeven over het raadsbesluit “Verkenning Windenergie” en de samenwerking met de buurgemeenten en de provincie Drenthe. Inwoners hadden de gelegenheid om vragen te stellen tijdens het plenaire gedeelte van de bijeenkomst. Daarna konden zij in rondetafelgesprekken vragen stellen, zorgen uiten en ideeën inbrengen. De presentatie, notities van de vraag- en antwoordsessies, verslagen en samenvattingen van het programma zijn hieronder op de website gepubliceerd.

1. Presentatie toelichting raadsbesluit verkenning windenergie & samenwerking buurgemeentes
2. Vraag & Antwoord sessie – plenaire gedeelte (alle avonden)
3. Samenvatting rondetafelgesprekken – samenvatting van alle ronde tafels
4. Samenvatting tafelformulieren – belangrijkste zorgen en ideeën van inwoners

De uitkomst van deze informatiebijeenkomsten nemen we mee bij het opstellen van het plan van aanpak voor het gebiedsproces. Dit plan van aanpak willen we in het eerste kwartaal van 2025 met de inwoners bespreken”.

Dat laatste klinkt bemoedigend. Echter, gegeven de gang van zaken tot op heden is er onder de bevolking zeer weinig vertrouwen meer in een deugdelijk communicatieproces en worden alle handelingen van de zijde van de gemeente gezien als het “om uitsluitend procedurele redenen noodzakelijke afvinken van benodigde processtappen”. Wie desinformatie zaait, zal wantrouwen oogsten.

- **Handelswijze van de wethouder tijdens de informatiebijeenkomsten.**

Volgens vele aanwezigen bij de informatiebijeenkomsten in Ruinerwold is ook het handelen van de wethouder tijdens de informatieavonden zelf tekenend: een wethouder die bij deze bijeenkomsten in participatierondes zelf met de microfoon rondloopt, oefent daarmee directe invloed uit op participatie van bewoners. Temeer omdat de wethouder bij herhaling sprekers afkapt of het onderwerp verandert als de boodschap van die spreker haar niet welgevallig is.

Dat geeft minstens de schijn van vooringenomenheid en de wethouder neemt zo de nodige zorgvuldigheid van burgerparticipatie niet serieus.

Daarnaast onttrekt de wethouder zich vervolgens aan haar verantwoordelijkheid als gemeentebestuurder door tijdens de inspraakavonden telkens te verwijzen naar “RES-afspraken die zonder windturbines niet ingevuld kunnen worden (apert onjuist)” en naar “uitkomsten van onderzoek waaruit blijkt dat...” en naar “een raad die uiteindelijk beslist”.

- Maar de wethouder is geen passant tijdens zo’n bijeenkomst die niets meer te wegen en te zeggen heeft: ze is een door ons gekozen bestuurder die als portefeuillehouder van zo’n majeur dossier actief sturing geeft aan iets wat mensen, dieren en landschap voor decennia in alles raakt. Want als bestuurder / wethouder moet zij allereerst alles eerst zélf afwegen.
- Alle geëntameerde onderzoeken blinken uit door “doel faciliterende” conclusies.
- Zij dient dan ook en vooral alle bezwaren en angsten te laten (!) inventariseren en dat niet zelf op wegsturende wijze te doen tijdens informatie-avonden.
- En dat niet alleen van alle burgers maar ook van de gemeenteraad als geheel. Dus van al die belanghebbenden die (politiek versnipperd en inhoudelijk ondeskundig) worstelen met zo’n extreem complex vraagstuk.
- Dus juist om die reden mag van een wethouder een zuivere coördinerende eigen handelswijze verlangd worden. De verwijzing van wethouder Hempen naar de raad als “uiteindelijk beslissende entiteit” heeft dan ook geen pas.

Vervolgens moet de wethouder dan een eigen standpunt hebben; dat standpunt verwerken; en dat vervolgens als collegestandpunt aan de gemeenteraad voorleggen. Dat kan ook betekenen dat ze, de burgers gehoord hebbende, zelf het standpunt gaat innemen dat ze een eerder gedaan voorstel NIET verder gaat uitwerken.

Dan pas bepaalt de democratie via het college respectievelijk raad en zou ze, *at the end*, haar politieke lot eraan kunnen verbinden. Dat is aan de wethouder.

Maar volgens ons is het op grond van alle aangetroffen documenten en op grond van haar eigen handelswijze tijdens meerdere vergaderingen en informatieavonden, het “JA” van de wethouder al in beton gegoten. En dat om politieke scoringsdrang en naar het zich nadrukkelijk laat aanzien ook omwille van andere eigenbelangen.

En dat alles is in nadrukkelijke strijd met zorgvuldigheidsbeginselen van behoorlijk bestuur en is onacceptabel tegenover haar burgers die ze uitnodigt onder het mom van het ophalen van meningen onder burgers t.b.v. een juiste belangenafweging rondom het óf(!), wanneer en waar van deze megalomane en allesingrijpende windturbine-plannen.

- **Bestuursproces willens en wetens buiten de gemeente geplaatst:**

PROCES OMGELEID VIA DE GEBIEDSCOÖPERATIE ZUIDWEST DRENTHE EN NIET GELEID DOOR DE GEMEENTE ZÉLF:

De datum van deze hierboven genoemde email, te weten 25 juni 2021 (!), is ook van groot belang want toont aan dat de wethouder al in de eerste helft van het jaar 2021 (!!) intensief bezig was met de plaatsing van grote windturbines.

En dat is nog vóóordat de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe werd ingeschakeld om een zogenaamd “coördinerende rol” te gaan vervullen.

En dat betekent dat wethouder Hempen zich al in 2021 alle moeite heeft getroost om een dermate belangrijk proces buiten de gemeente om te laten lopen.

Het feit dat zij op basis van een door haarzelf opgediend verhaal de gemeenteraad zover heeft gekregen om dat toe te staan, doet daar niets aan af: duidelijk is dat de wethouder dat, voor de leefomgeving zo ingrijpende proces, alleen uit zorgvuldigheid gewoon binnen de gemeentelijke bestuursstructuren had moeten houden en dat willens en wetens niet heeft gedaan.

- **Men wist van commerciële belangen van adviseurs en van desinformatie:**

Aan die hierboven genoemde e-mail over de intentieverklaring, is een presentatie gehecht waarin zowel de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe als zowel A32 en als zowel LEIS BV zich voorstellen als “wie zijn wij”:

Daarbij geeft de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe aan dat “*Het is onze missie om de leefbaarheid en de economie in de regio te versterken. Dit doen wij door te verbinden, aan te jagen én projecten tot uitvoering te brengen*”. Dus leefbaarheid staat, volgens de doelstelling van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe zelf, hoog in het vaandel. En dat alleen al zou een goede reden voor de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe geweest moeten zijn om juist andere mogelijkheden met veel minder negatieve impact op de leefomgeving serieus te willen onderzoeken. Dat is echter niet gebeurd.

De A32 stelt zich vervolgens voor als “Bestuur uit drie gemeenten + Leden grondeigenaren+ potentiële leden bewoners zoekgebieden”. En dat is vreemd want wethouder Hempen heeft altijd ontkend dat er met grondeigenaren is gesproken (omdat het proces nog niet van start was gegaan). En dat terwijl in de mail staat geschreven: “*Afgelopen dinsdag 21 februari 2023 hebben 10 energie coöperaties hun handtekening gezet onder een intentieverklaring om samen met Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe op te trekken en te zorgen voor lokaal eigenaarschap*”.

Tenslotte stelt in diezelfde presentatie LEIS BV zich voor als “...We nemen opdrachtgevers mee in het proces dat we ondersteunen...” Wat LEIS cs. niet vermeld is dat zij rechtstreeks en zeer

substantieel betaald krijgt voor elke industriële windturbine die wordt neergezet want Hennie Luten heeft aan een van de participerende boeren gemeld dat zij op provisiebasis werkt en heeft ook op die basis in Staphorst gewerkt. Dat verzuimt zij echter te vermelden. Het pretenderen van het tegendeel daarvan is uiterst laakbaar.

En dat verklaart de volstrekt eenzijdige benadering en keuze voor uitsluitend windturbines, waar ook van meet af aan sprake is geweest.

Ook uit andere publiekelijk toegankelijke openbare publicaties bleek de eenzijdige benadering:

1. Want dat zeer stellig uitsluitend voor industriële windturbines gekozen wordt blijkt zonneklaar uit een gezamenlijk artikel in het agrarische blad Nieuwe Oogst van 31 mei 2023, dus zeer kort ná de bekendmaking van de intentieverklaring tussen de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe en de diverse energiecoöperaties, en ruim vóór de aankondigingen van de gemeente De Wolden aan de eigen bevolking op 12 september 2024 (!), dat er gekeken werd naar industriële windturbines en industriële windturbinezoekgebieden:

In dat artikel geeft eerst de nieuwe voorzitter van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe aan dat: *“Dit gebied is rijk aan natuur, dat geeft spanningen. De Gebiedscoöperatie is een goed middel om in deze lastige tijd antwoorden te bieden op de vragen die worden gesteld. Samen kunnen we de regio dan perspectief geven”*. Dat lijkt een alleszins redelijk standpunt, echter: er worden helemaal geen vragen gesteld gericht op het in stand houden van het leefmilieu want men kiest klakkeloos voor industriële windturbines.

Vervolgens komt in datzelfde artikel in Nieuwe Oogst mevrouw Luten aan het woord die aangeeft: *“Coöperatie A32 energie gaat industriële windturbines neerzetten in Zuidwest Drenthe. Onlangs werden in Staphorst nog vier industriële windturbines neergezet, gefinancierd door particulieren. Projectcoördinator Hennie Luten: ‘Bij gemeenten en omwonenden zijn industriële windturbines niet populair. Toch gaan we het doen. We brengen daarvoor bewoners en grondeigenaren met elkaar in gesprek. En dat lukt. Het is best wel uniek dat er overeenstemming is. Dit jaar hopen we nog een plek te vinden waar het kan. In A32 energie wordt samengewerkt door gemeenten Westerveld, De Wolden en Meppel, NAM, energiedistributeur Rendo en een aantal lokale energiecoöperaties”*. (bron: *Nieuwe Oogst d.d. 31-5-2023*). Dit dus bij monde van de zogenaamd onafhankelijke energiecoördinator van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe.

Kennelijk had mevrouw Luten op 31 mei 2023 meer informatie over die volstrekte eenzijdige benadering dan de bevolking van De Wolden zelf. En ook meer informatie dan de gemeenteraad van de gemeente De Wolden. Nergens, niet in dit artikel en ook niet in de meer dan 360 documenten die zijn doorgenomen n.a.v. het WOO-onderzoek, valt te lezen dat andere mogelijkheden zoals het zonneplan al voldoende waren bestudeerd en welke conclusies daaraan waren verbonden. Deze zijn eenvoudigweg genegeerd ten bate van industriële windturbines.

Aangezien dit werd geschreven door mevrouw Luten / LEIS BV als zijnde de zogenaamd “onafhankelijke” energiecoördinator van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, en dat bovendien in een gezamenlijk artikel met de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, mag gevoeglijk worden aangenomen dat zowel de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe als wethouder Hempen die daarvan bestuurslid was, op de hoogte is geweest van die eenzijdige

benadering. Kennelijk had ze ook alle reden om aan te nemen dat ook de politiek haar opmerking zou ondersteunen want Wethouder Hempen zit niet als privépersoon maar nadrukkelijk als wethouder van De Wolden in het bestuur van de GEBIEDSCOÖPERATIE ZUIDWEST DRENTH. (Bron: 20230531 Nieuwe Oogst over gebiedscoöperatie).

Ook een artikel uit 2023 op de website van LEIS BV (www.leis.nu) over De Wolden en de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, laat weinig misverstand bestaan dat mevrouw Luten uitsluitend wenst te kiezen voor industriële windturbines. Daar valt namelijk te lezen: *“Het gevaar is dat provincies de taakstelling op zich nemen en (buitenlandse) ontwikkelaars vragen. Luten: „Dan heb je lokaal wél de lasten, maar niet de lusten. Dan kijken we met ons allen tegen de industriële windturbines aan, maar gaat de winst naar commerciële investeerders, vaak het buitenland. Dat moeten we als burgers toch niet willen?”.*

Mevrouw Luten rept in dat hele artikel op de website uitsluitend over industriële windturbines terwijl ze zich voordoeft als de onafhankelijke energiecoördinator van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe.

Aangezien al deze informatie publiekelijk voorhanden was, vervalt alleen al om die reden de beweerde onschuld van wethouder Hempen en ook van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe wat dat aangaat. En dat is des te kwalijker want zij heeft als verdediging aangevoerd dat de gemeenteraad toestemming had verleend om de coördinatie van het gehele energietransitietraject (dus de analyse van alle mogelijkheden) via de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe te laten verlopen.

Echter, bij de voorbereiding van dat raadsbesluit is informatie verstrekt waarbij niet is aangegeven dat er uitsluitend naar industriële windturbines gekeken zou worden. Ook is de gemeenteraad niet te kennen gegeven dat zogenaamd onafhankelijke adviseurs uit eigenbelang zouden mogen handelen en provisie zouden mogen opstrijken voor elke industriële windturbine die geplaatst kan worden. Ook is niet aangegeven dat mevrouw Luten tezamen met het bedrijf LEIS BV indringend commercieel is verbonden met een reeks van industriële windturbine-investeerders.

In alle communicatie binnen de gemeente De Wolden en tussen de gemeente en de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, wordt de directe belangenverstrengeling van mevrouw Luten strikt vermeden terwijl men er wel weet van heeft.

Binnen een normaal gemeentelijk traject was die eenzijdige windturbine-benadering ook niet mogelijk geweest: dat zou namelijk volstrekt onwenselijk zijn geweest in een deugdelijk bestuurstraject gegeven de titel “Verkenning Wind & Zonne-energie”. In een deugdelijk bestuursproces had er altijd sprake moeten zijn van een deugdelijke analyse van zowel grootschalige wind- als zonneprojecten. Grootschalige opwek via zonne-energie wordt echter volstrekt genegeerd.

Ook hanteert mevrouw Luten telkenmale het goede voorbeeld van lokaal eigendom in Staphorst. Uit navraag blijkt dat dit geenszins het geval is en veel omwonenden met onderlinge spanningen en ongenoegen achter zijn gebleven. Dit door morele druk die is

uitgeoefend door investeerders, marginale opbrengsten van lokaal eigendom en feit dat men keihard geraakt wordt door achteruitgang van de woon- en leefkwaliteit met turbines naast de deur. Het is niet voor niets dat gemeente Meppel dit voorbeeld en betrokkenen waaronder mevrouw Luten openlijk tijdens een besloten informatieavond op 12 december jl. over Noord IV van de hand wees.

Maar kennelijk zijn zowel de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe als het commerciële bedrijf LEIS BV van mening dat zij en niet de gemeente zelf de processen kunnen bepalen.

En dat is nog eens extra merkwaardig gegeven de bij de Kamer van Koophandel gedeponeerde doelstellingen van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe. Daarin valt als doelstellingen te lezen (Bron: Doelstelling zoals weergegeven in het KvK uittreksel van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenth, KvK-nr. 60729805):

1. *“Speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van de maatschappij- en geesteswetenschappen (Note: goed speurwerk heeft men volledig achterwege gelaten).*
2. *Het versterken van de regionale economie (Note: windturbines vormen een ernstige aantasting van de toeristische sector en vormen juist een afbraak van de lokale economie).*
3. *En (versterken van) de duurzame leefbaarheid in de regio (Note: deze wordt juist door windturbines ernstig en langdurig aangetast).*
4. *In de regio realiseren van nieuwe en vernieuwende economische ontwikkelingen door samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid (Note 1: samenwerking vond plaats met een extreem beperkte groep ondernemers die direct een winstbelang hadden. Note 2: samenwerking met onderwijsinstellingen is achterwege gebleven want die hadden ongetwijfeld meteen een kritische noot laten horen).*
5. *Deze samenwerking is gericht op het ontwikkelen van nieuwe marktactiviteiten en gebiedsarrangementen, inclusief recreatie en toerisme (Note: juist deze laatstgenoemde sectoren worden ernstig benadeeld).*
6. *Alsmede het ontwikkelen van nieuwe publieke en private verdienmodellen voor activiteiten met een maatschappelijk doel (Note 1: verdienmodellen i.s.m. een zeer klein select gezelschap; Note 2: compleet wordt voorbijgegaan aan de doelstelling dat de plaatselijke maatschappij er beter van dient te worden).*

Ook de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe wekt gegeven de doelstelling dat leefmilieu verbeterd moet worden, een verkeerde indruk: in een artikel d.d. 24 februari 2023 in De Wolden Nieuws valt te lezen dat *“In de afgelopen jaren zijn er diverse projecten op poten gezet, die de regionale economie en duurzame leefbaarheid in de regio versterken”*. Niet valt in te zien hoe de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, indien zij juist en volledig zou zijn geïnformeerd door de zogenaamd onafhankelijke energiecoördinator Hennie Luten, dit industriële windturbineproject zou hebben willen ondersteunen zonder eerst OOK alle andere mogelijkheden op ALLE voor- en nadelen te willen laten onderzoeken (Bron: artikel De Wolden Nieuws d.d. 24 februari 2023).

Het heeft er dan ook alle schijn van dat de handelswijze van (de bestuursleden van) de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe niet past binnen de eigen doelstellingen en dat de Gebiedscoöperatie is gekaapt door (bestuurs-)lieden die de eigen doelstellingen niet serieus wensen te nemen. Op zijn minst kan een te weinig kritische houding worden verweten.

[Terugkomend op het artikel in Nieuwe Oogst wordt ook de NAM genoemd als participant. Kennelijk is na de ernstige aantasting van het leefmilieu in Groningen door de NAM nu Drenthe aan de beurt. Alleen al om publicitaire redenen zou het passender zijn voor de NAM om geen projecten na te streven die ernstige inbreuk maken op het leefmilieu. Niet in Drenthe en niet in andere provincies zoals Overijssel. Maar kennelijk heeft de NAM niets geleerd uit het verleden (Bron: 20230531 Nieuwe Oogst over gebiedscoöperatie).]

Dat naast de Gebiedscoöperatie ook wethouder Hempen zeer goed wist van het eenzijdige en onjuiste handelen door mevrouw Luten van LEIS BV als zogenaamd “onafhankelijke energiecoördinator” van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, mag verder blijken uit haar door haar zelf opgestelde verklaring (n.a.v. de tegen haar ingediende klacht), waarin zij stelde dat het “*niet kon wat mevrouw Luten deed*”, waarbij zij sprak over de veel te ver gaande contacten met grondeigenaren door mevrouw Luten. De wethouder heeft echter verzuimd om vervolgens corrigerend te handelen (bron: ‘20241206 mail MvM aan FvdMeulen mbt’).

In een bij die klacht aangetroffen verklaring, die is afgelegd door de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe zelf, viel te lezen dat er volgens de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe “géén intensief contact was geweest met een zeer kleine groep van grondeigenaren en investeerders over de plaatsing van industriële windturbines”. Vervolgens wordt in diezelfde verklaring melding gemaakt dat “er namens de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe wél een intentieovereenkomst is gesloten (21-3-2023) met als doel om te komen tot opwek van duurzame energie”. Alleen al om de reden dat er intensief contact geweest moet zijn om überhaupt tot een intentieovereenkomst te kunnen komen, maakt deze verklaring ongeloofwaardig.

Verder was de heer Jan Roelof Meesters zowel bestuurslid van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe als lid van de Coöperatie A32 energie en als zodanig mede-eigenaar van de A32 Lokale Energie BV. Ook alleen al om die reden was het volstrekt onmogelijk dat er géén sprake zou zijn van “intensief overleg”.

Verder druist de verklaring van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe bovendien in tegen de verklaringen van direct betrokkenen én tegen de verklaring van de wethouder zelf, die daarin beaamt dat er wel degelijk overleg vooraf is geweest met grondeigenaren en dat zij daarvan van mening was “dat dat niet kon”. Zij heeft echter verzuimd om daar vervolgens acties aan te verbinden waardoor zij alleen al om die reden in gebreke is gebleven.

Het is ons niet uitlegbaar waarom mevrouw Luten zich als onafhankelijke energiecoördinator in dienst van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, niet intensief heeft gericht op een degelijke inventarisatie en evaluatie van *alle* voordelen en *alle* nadelen van een wél complete reeks van bestaande mogelijkheden om de RES-opgave in te vullen en zich uitsluitend en zeer intensief heeft gericht op de realisatie van uitsluitend windturbines. Bovendien werden in die uiterst beperkte benadering de ontegenzeggelijk grote nadelen van windturbines niet of nauwelijks kenbaar gemaakt en werden de turbines via de ondeugdelijke route van gemeenschappelijk eigendom voorgesteld als dé ideale oplossing voor de RES-problematiek.

Bovendien dreigt ze volstrekt onnodig met het ingrijpen door de provincie indien de gemeente de RES-doelen niet behaalt.

Wat wethouder Hempen niet vertelt is dat het vergunningentraject van windparken met een (opgesteld) vermogen van 5 - 100MW sowieso via de provincie loopt.

Wat de wethouder daarnaast vergeet, is dat ook de provincie niet anders kan dan goede alternatieven met aantoonbaar veel lagere milieu- en leefklimaatbelasting serieus te nemen en dat er dus geen reden is voor de provincie om windturbines af te dwingen.

Die alternatieven moeten dan wel bekend zijn bij de provincie, maar ook de provincie wordt volstrekt eenzijdig geïnformeerd middels de uitsluitend op windenergie gerichte Pondera-rapporten. Zou de provincie juist zijn geïnformeerd en uitgebreid op de hoogte zijn gebracht van de “zonnevelden annex waterbergingen” die bovendien snel kunnen worden gerealiseerd dan zou daar zeker naar geluisterd zijn. Mede omdat meervoudig ruimtegebruik juist hoog op de politieke agenda staat. Maar niets van dit alles is ook maar geprobeerd.

HET WELBEWUST DOOR DE GEBIEDSCOÖPERATIE ZUIDWEST DRENTHE VIA HAAR ONAFHANKELIJKE ENERGIECOÖRDINATOR MEVROUW LUTEN (IN DIENST VAN LEIS BV), DREIGEN MET INGRIJPEN DOOR DE PROVINCIE (Bron: 20230101 artikel van LEIS website.pdf), IS EEN MISPLAATST EN ONJUIST DRUKMIDDEL OM INDUSTRIËLE WINDTURBINES GEPLAATST TE KRIJGEN.

Indien de gemeente een goed alternatief voorstel had gedaan om de energietransitie te bespoedigen, dan had de betreffende gedeputeerde dat zeker willen (en ook moeten) volgen. De gedeputeerde is niet alleen mede aangesteld om het goede leefmilieu in, en de natuurlijke omgeving van Drenthe te bewaken, maar heeft zich daar ook altijd aantoonbaar juist goed voor ingezet. Los daarvan toetst de provincie aangelegenheden wél op ordentelijke wijze aan Nederlands én Europees recht.

Saillant detail is dat aan de raad tijdens de raadsvergadering van 12 en 19 en 26 september wordt gemeld dat er door Pondera een “Verkenning wind- en zonne-energie Gemeente De Wolden” is opgesteld, met het verzoek aan de raad om te besluiten om die verder ter kennisgeving aan te nemen (zie voorgaand). *(bron: video-opname raadsvergadering d.d. 26 september 2024).*

Dat die verkenning uitsluitend om politieke redenen het woord “zonne-energie” in de titel had staan, mag blijken uit het feit dat zonne-energie meteen naar de prullenbak werd verwezen. Dit met als argument dat dat niet kon i.v.m. de zogenaamde “zonneladder”. Dat is echter op zichzelf al pertinent onjuist want de zonneladder maakt multifunctionele zonneparken, waarbij dus sprake is van meervoudig grondgebruik, wel degelijk mogelijk, ook in De Wolden.

Multifunctionele zonneparken zijn omdijkt, zodat ze tevens als waterberging kunnen dienen. En het zoeken naar waterbergingen is weer een dringende en vanuit de taak van het waterschap verplichte opgave om Meppel droog te kunnen houden bij watersnood.

De in dat multifunctionele zonnepark geplaatste zonnepanelen staan niet op de grond maar op iets hogere palen zodat deze panelen droog blijven indien water in het gebied moet lopen. Daardoor gaat bovendien geen landbouwgrond verloren want jongvee kan onder de panelen geweid worden. “Verlies van landbouwgrond” is dus ook geen beperkende factor voor de aanleg.

Wat verder een groot voordeel is van multifunctionele zonneparken t.o.v. industriële windturbines, is dat indien een zonnepark overbodig zou worden doordat bijvoorbeeld grootschalig overgeschakeld kan worden op bijvoorbeeld atoomenergie, de panelen alsnog eenvoudig losgekoppeld kunnen worden en gebruikt kunnen worden op kleine daken. De onderliggende grond blijft bij zonneparken dan ook flexibel inzetbaar ten bate van alternatieve bestemmingen zoals woningbouw; industrie of ontwikkeling van natuur. En zo zijn er nog veel meer voordelen ten opzichte van industriële windturbines, maar zowel de voordelen van zonnepanelen als de nadelen van industriële windturbines worden in geen enkel rapport benoemd, dankzij de industriële windturbine-investeerders.

Er ligt een compleet uitgewerkt plan voor een multifunctioneel zonnepark klaar, dat eenvoudig gekopieerd kan worden naar landbouwgebieden (vaak ook nog eens transitiegebieden) langs de Oude Vaart in zowel De Wolden als Meppel. Ook de aansluitingen op het landelijke stroomnet zijn eenvoudig te realiseren. Daarmee voldoen al die gemeenten onmiddellijk en moeiteloos aan de RES-doelstellingen: zie hoofdstuk 3.

Maar alles is uitsluitend gericht op industriële windturbines.

Zo wordt het zonneplan in de gemeente Westerveld op dit moment nog tegengehouden. De betreffende boer die het zonneplan wilde uitvoeren op zijn land aan de Oude Vaart, is door mevrouw Luten, werkzaam bij LEIS BV en dus direct werkzaam voor de windturbine-investeerders als eigenaren daarvan, zeer onder druk gezet om ook mee te tekenen voor industriële windturbines. Dat weigerde hij omdat hij bezig was met dat zonnepark. Bovendien wilde hij niet naast windturbines wonen. Na een paar vruchteloze bezoeken van mevrouw Luten en de heer Meesters kreeg hij vervolgens bezoek van een lid van Coöperatie A32 Energie om hem alsnog te bewegen om mee te tekenen voor de Coöperatie A32 Energie. Hij weigerde wederom. Kort nadien werd hij vanuit de Gemeente Westerveld zodanig in een hoek gedreven (dreiging dat hij een zeer groot bedrag aan leges moest betalen) dat hij zich genoodzaakt voelde om zijn zonneplan in de ijskast te zetten. Overigens is ook in Westerveld een medewerker van LEIS BV, te weten Dirk Gerrits, als “projectleider duurzame energie” aan het werk.

Naar het zich laat aanzien profiteert LEIS BV rechtsreeks van elke industriële windturbine die geplaatst kan worden doordat daarvoor provisie wordt ontvangen zoals eerder ook door mevrouw Luten (directeur van LEIS BV) in Staphorst is gebeurd. Het tegengehouden van dat zonnepark annex waterberging dient dus geen enkel doel behalve het plaatsen van industriële windturbines, en daarmee de eigenbelangen van LEIS BV en/of Luten. Het heeft er dan ook alle schijn van dat mevrouw Luten zich in haar zogenaamde “onafhankelijk uitgevoerde werkzaamheden” laat leiden door aanzienlijk eigenbelang. Wellicht kan zij dat onder ede nog eens verduidelijken bij een voorlopig getuigenverhoor waarbij ook een reeks van andere direct betrokkenen gehoord kunnen worden, want ondanks dat er door de stichting meerdere malen indringend is verzocht om alle overeenkomsten te overleggen, bevatte het door de gemeente aangeleverde WOO-pakket geen enkele overeenkomst.

De negatieve impact van dat genoemde zonnepark op de leefbaarheid is extreem veel lager dan de extreem negatieve impact op het leefmilieu van industriële windturbines.

Dat alle activiteiten uitsluitend en alleen gericht waren op windenergie, mag ook gevoeglijk blijken uit een reeks van WOO-emails waarin uitsluitend wordt gesproken over industriële windturbines. *Bron: mail d.d.3 oktober 2023 “RE: Criteria verkenning windenergie in Potentiescan De Wolden”*. Ook in de titel van die mail komt het woord “Zonne-energie” verder niet voor.

Ook werd in geen enkele van de vele (concept-) rapporten die door Pondera werden opgesteld ook maar enigszins serieus ingegaan op zonneparken, enzovoort.

Door het toevoegen van het woord Zonne-energie aan de uiteindelijke titel van het Pondera-rapport “Verkenning wind- en Zonne-energie” wordt krampachtig getracht te doen voorkomen dat er ook nog naar andere duurzame energiemogelijkheden wordt gekeken. Voor zover dat door Pondera is gebeurd door aanwijzing van vele (!) plaatsingsmogelijkheden, heeft de gemeente daar verder niets mee gedaan.

- Verkondigen van onjuistheden tegen inwoners en eigen collega's.

Uit een e-mail van een in het WOO-document (eveneens) weggepoetste naam van een medewerker van de gemeente De Wolden aan onder andere wethouder Hempen-Prent en ook aan andere medewerkers van De Wolden (namen eveneens weggepoetst) (Bron: email “Kennismakingsgesprek gebiedscoöperatie ZW Drenthe d.d.17 juli 2023”) blijkt zonneklaar dat ook intern de nodige onwaarheden worden verspreid.

Zo valt in die mail te lezen: *“Het doel van het gesprek was om kennis te maken, meer informatie te krijgen over het samenwerkingsinitiatief met de energie-coöperaties en eens te horen welke activiteiten de gebiedscoöperatie nu al onderneemt in gebied rond A32”*. Dat was op dat moment (17-7-2023) echter al gevoeglijk bekend (Bron: email “Kennismakingsgesprek gebiedscoöperatie ZW Drenthe d.d.17 juli 2023”).

Verder wordt er vervolgens een beschrijving gegeven van de gebiedscoöperatie en van de daar werkzame “onafhankelijke” adviseur mevrouw Luten die wordt beschreven als: “ze is ondernemer en heeft al 20 jaar een marketingadviesbureau, waarbij ze o.a. de infographics voor de RES ontwikkelt”. Ook wordt er melding gemaakt van: *“Zij heeft het industriële windturbineproject Bovenweg Staphorst geleid met de motivatie om 100% lokaal eigendom te realiseren (als het dan toch komt, dan kunnen we het beter zelf organiseren)”*. Er wordt echter geen melding gemaakt van een andere “motivatie” van mevrouw Luten in Staphorst en dat is dat zij daar substantieel betaald kreeg voor elke industriële windturbine die daar geplaatst werd. Ofwel: haar niet-onafhankelijke positie werd niet kenbaar gemaakt. (Bron: email “Kennismakingsgesprek gebiedscoöperatie ZW Drenthe d.d.17 juli 2023”)

Wethouder Hempen was ook van dit feit al lang op de hoogte, maar heeft op die email niet gereageerd met bijvoorbeeld een email waarin stond dat men moest oppassen omdat Luten niet onafhankelijk was en met haar eigenbelang bezig was. Wél weten, maar niks doen, betekent dat de wethouder haar taak niet zorgvuldig uitvoerende. (Bron: email “Kennismakingsgesprek gebiedscoöperatie ZW Drenthe d.d.17 juli 2023”)

De mail levert ook nog het nodige bewijs op m.b.t. andere feiten. Zo valt te lezen over de handelswijze van mevrouw Luten als zogenaamd “onafhankelijk” energiecoördinator van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe: *“Luten vertelde dat zij geen dispuut wil rondom de plaatsing van industriële windturbines op het land van grondeigenaren. Zij wil het model inrichten dat van de opbrengsten 20% naar de grondeigenaar gaat en 80% wordt verdeeld onder de omliggende grondeigenaren”*. (Bron: email “Kennismakingsgesprek gebiedscoöperatie ZW Drenthe d.d.17 juli 2023”)

Ook hier wordt geen melding gemaakt van het substantiële eigenbelang van mevrouw Luten; Ook hier wordt dus geen melding gemaakt van haar bepaald niet onafhankelijke positie terwijl zij daar wél voor betaald krijgt omdat zij op dat moment in dienst was van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe; Ook hier wordt geen melding gemaakt van een al lang lopend proces; Ook hier wordt geen melding gemaakt van het feit dat enkele grote industriële windturbine-investeerders op de achtergrond met verreweg de meeste opbrengsten aan de haal gaan; enzovoort. (Bron: email “Kennismakingsgesprek gebiedscoöperatie ZW Drenthe d.d.17 juli 2023”)

Ook wordt direct bewijs geleverd dat er gelogen wordt tegen inwoners. Want zo valt onder de kop “bezorgde inwoners” te lezen: *“Ik heb aangegeven dat er vanuit de Wolden geen plannen liggen voor grootschalige wind en dat wij een zorgvuldig gebiedsproces willen doorlopen met alle direct betrokkenen, zodra hier stappen in gezet gaan worden. Daarbij heb ik ook aangegeven dat de gemeente De Wolden nu gaat starten met het in kaart wil gaan brengen welke mogelijkheden voor (grootschalige) energie-opwek er zijn”*. En dat is aantoonbaar niet juist want wethouder Hempen was inmiddels al jaren intensief bezig met het industriële windturbineproces. Dat had ze weliswaar zonder enige goede reden buiten de gemeente om geleid, maar dat doet niks af aan het feit dat het proces al jaren liep. Men was dan ook willens en wetens helemaal niet bezig met een “zorgvuldig gebiedsproces” zoals werd beschreven. Bewoners werden hierdoor dan ook bewust op het verkeerde been gezet. De wethouder was daarvan op de hoogte en had naar aanleiding van deze e-mail corrigerend kunnen optreden. Dat heeft zij echter niet gedaan. (Bron: email “Kennismakingsgesprek gebiedscoöperatie ZW Drenthe d.d.17 juli 2023”)

Het is nogal merkwaardig dat uitgerekend deze email aan wethouder Hempen werd verzonden, want wethouder Hempen is (en was) bestuurslid van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, en was alleen al daardoor extreem goed op de hoogte van hoe de hazen wél liepen. Bovendien had ze via de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe al jaren intensief contact met Hennie Luten van LEIS BV die bij die coöperatie werkzaam was als zogenaamd “onafhankelijke” energiecoördinator; Ook wist de wethouder dus van de al lang bestaande innige contacten met de coöperatie A32. (Bron: email “Kennismakingsgesprek gebiedscoöperatie ZW Drenthe d.d.17 juli 2023”)

Dat ook de “normale” communicatie te wensen over laat blijkt uit een (Bron: email d.d. 16-7-2024 RE: College- en Raadsvoorstel windenergie” aan wethouder Hempen-Prent ter voorbereiding op een raadsbesluit. In een bijlage bij die mail zit een brief aan de bewoners. Daarin valt te lezen: *“De in 2024 uitgevoerde ‘potentiescanwind en zon’ heeft de kansrijke gebieden voor wind- en zonne-energie in kaart gebracht”*

En verder gaat de tekst uitsluitend verder over windenergie en komt het woord zonne-energie niet meer aan de orde:

“Het opwekken van windenergie kan een belangrijke bijdrage leveren aan het behalen van onze doelstellingen voor de opwek van duurzame elektriciteit” en “Uit de potentiescan Zon & Wind bleek dat Ruinerwold Noord het meest kansrijke gebied is voor het grootschalig opwekken van WINDF-energie”. Ook wordt daar aantoonbaar gelogen over de afstandsnormen doordat geschreven is: *“in dit gebied kan de grootste afstand tot woningen en andere geluidsgevoelige objecten worden gehanteerd, namelijk meer dan 800 meter (de wettelijke norm is ongeveer 600 meter)”*. Dat is om meerdere redenen onjuist want het gebied Echten, waar de wethouder Hempen zelf tegenaan woont is beter geschikt o.b.v. afstanden dan het gebied Ruinerwold Noord. En bovendien klopt de opmerking over de gehanteerde normen niet. Daar komt bovenop dat die zogenaamde normen worden weergegeven als “ongeveer” 600 meter, hetgeen pertinent onjuist is zoals gevoeglijk bekend is bij de ambtenaren en bij de wethouder. Wederom liegt de gemeente willens en wetens keihard tegen de eigen bevolking (Bron: email d.d. 16-7-2024 RE: College- en Raadsvoorstel windenergie”).

Ook in de brief van het College van B&W d.d. 23 oktober 2024 wordt diezelfde onwaarheid opnieuw herhaald: *“In het gebied Ruinerwold Noord is het mogelijk om de maximale afstand tot woningen en andere geluidsgevoelige objecten aan te houden”*. En nu wordt er als

zogenaamd geldende norm aangegeven: *“de nieuwe wettelijke afstandsnormen die minimaal 500 meter bedraagt (volgens de nieuwe regels die op 1 juli 2025 ingaan geldt voor windturbines een minimale afstand van twee keer de tiphoogte (Besluit activiteiten leefomgeving)”*. Dat zogenaamde besluit moet eerst nog door de tweede kamer vastgesteld worden. Bovendien zal de wettelijke norm naar verwachting aanzienlijk hoger komen te liggen dan de nu in deze brief aan de raad genoemde 500 meter, hetgeen op basis van wetenschappelijk onderzoek én op basis van Europees Recht ook niet anders kan. (Bron: email d.d. 12-7-2024 RE: College- en Raadsvoorstel windenergie”)

Ook wordt in die aan de raad gerichte brief de indruk gewekt dat uitsluitend door windenergie de RES 1.0 doelstellingen gehaald zouden kunnen worden en dat is eveneens pertinent onjuist: een andere mogelijkheid (die bekend is bij LEIS en bij wethouder Hempen, is de aanleg van een waterberging annex zonnepark, waarbij bovendien het boerenland niet verloren gaat. Daarmee kan zowel de gemeente De Wolden als de gemeente Westerveld eenvoudig aan de RES 1.0 doelstellingen voldoen. Dat plan is bekend maar wordt volledig doodgezwegen terwijl het substantieel beter is voor de instandhouding van leefomgeving. (Bron: email d.d. 12-7-2024 RE: College- en Raadsvoorstel windenergie”).

In een e-mail van wethouder Hempen over de juiste wijze van beantwoording van vragen die zijn gesteld door / namens de raadsfractie Gemeentebelangen, worden als antwoord ook pertinente onjuistheden verkondigd. Zo valt daarin te lezen:

“Wat zijn de consequenties als de gemeente besluit af te zien van windenergie?

Als de gemeente besluit af te zien van windenergie kan de RES-doelstelling voor 2030 om 70% van het eigen energieverbruik op te wekken en de energieambitie van De Wolden om in 2040 100% van het eigen energieverbruik op te wekken niet worden behaald. Op basis van de huidige regelgeving zijn er in De Wolden niet voldoende mogelijkheden om de doelstellingen alleen met zonne-energie te behalen”.

Daarmee wordt zonne-energie gemakshalve naar de prullenbak geschreven, terwijl een zonnepark annex waterberging wel degelijk tot de mogelijkheden behoort en bovendien vele voordelen kent boven windturbines. Daar heeft men echter geen onderzoek naar willen doen omwille van de windturbinebelangen. De gemeenteraad wordt hierdoor willens en wetens op een verkeerd spoor gezet (Bron: email d.d. 16-9-2024 “20240916 beantwoording raadsvragen gemeentebelangen windenergie”).

In een groot aantal documenten die n.a.v. het WOO-verzoek zijn overhandigd door de gemeente, was aantoonbaar relevante informatie zwartgemaakt. Dat was informatie die aantoonbaar over windturbines ging en die rechtstreeks afkomstig was van Pondera. Waarom doet de gemeente dit? In een normaal open proces zou voor het wegvakken van informatie geen aanleiding hoeven zijn.

Niet alleen de door wethouder Hempen gehanteerde buiten-gemeentelijke procesroute van dit zo enorm belastende dossier is ondeugdelijk: ook wordt bij herhaling informatie niet gedeeld terwijl dat in een zorgvuldig proces wel het geval had moeten zijn. En bij informatie die wél wordt gedeeld worden stelselmatig onwaarheden verkondigd tegen de eigen bevolking en tegen de eigen gemeenteraad. Dat heeft geen pas!

- Koppeling van een al lang bestaand industriële-windturbineproces aan de gemeente: “het proces begint pas nu!”.

Een e-mail d.d. 17 juli 2023 (!) geeft duidelijk aan dat men nu kennelijk bezig was om het gemeentelijke ambtenarenapparaat daadwerkelijk in te gaan zetten voor een proces dat nooit zo buiten de gemeente om had mogen lopen.

Zo valt te lezen: *“Het is ook aan ons om te bepalen welke taken wij vanuit de gemeente willen starten en welke taken de gebiedscoöperatie kan gaan doen in deze fase”*. Het beste bewijs dat het niet-democratische industriële windturbineproces al lang liep, maar door de wethouder buiten de gemeente om intensief was voorbereid om vervolgens met een overvalstechniek door het gemeentelijke ambtenarenapparaat te willen leiden. Want op 17 juli 2023 liepen er al jarenlang tal van activiteiten op windturbinegebied en dat was al bekend (Bron: email “Kennismakingsgesprek gebiedscoöperatie ZW Drenthe d.d.17 juli 2023”)

Uit de hele gang van zaken blijkt dat A. de wens van een beperkte groep investeerders en grondeigenaren, B. in nauwe samenwerking met nadrukkelijk niet-onafhankelijke adviseurs en C. gefaciliteerd door een wethouder die willens en wetens haar onafhankelijke rol niet heeft weten te bewaken en bewaren, heeft geleid tot een omgekeerd proces, waarbij men aldus van een met winst oogmerk en vanuit politiek gewin ingediend initiatief tot gemeentelijk beleid wilde komen. En dat met zeer grote negatieve implicaties voor de leefbaarheid van de gemeente De Wolden en van Zuidwest Drenthe.

Aldus wordt een extreem belangrijke processtap overgeslagen, die overigens wél tot snelle invulling van de RES-doelen had kunnen leiden: 1.de afweging van een reeks van mogelijkheden op *alle heden ten dage bekende* voor- en nadelen en vervolgens 2.het transparant vaststellen van beleid daaromtrent. Pas dan komen vervolgvragen aan de orde zoals locatie, aantallen, omvang, hoogte, enzovoort.

Het goede nieuws is dat in deze raadsvergadering van 26 september in ieder geval melding wordt gemaakt van een verkenning waarin ook zonne-energie wordt vermeld. Het slechte nieuws is dat vervolgens uitsluitend wordt voortgegaan op het pad van windenergie. En dat terwijl zonne-energie aantoonbaar voldoende oplevert om de RES-doelen van de gemeente De Wolden te behalen en bovendien veel minder negatieve leefmilieu-implicaties heeft.

Wethouder Hempen heeft in drie opeenvolgende raadsvergaderingen en bovendien in een reeks van aansluitende in alle haast georganiseerde informatieavonden nadrukkelijk te kennen gegeven dat *“het proces nu pas van start gaat”* (bron: *video-opnames van de raadsvergaderingen d.d. 12, 19 en 26 september en opnamen van alle informatie-avonden 2024*) Uit honderden WOO-documenten blijkt zonneklaar dat het proces al jaren zeer intensief aan de gang was. Daar is ook in een vroeg stadium over geklaagd bij de wethouder: (bron: *reeks van e-mails / verklaringen van betrokken boeren zelf / notulen A32 / notulen Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe / diverse persberichten*).

Aangezien bij een breed publiek allang bekend was dat er met meerdere grondeigenaren / boeren al gedurende meerdere jaren intensieve besprekingen plaatsvonden over windturbines, leidde die bij herhaling geplaatste opmerkingen van de wethouder dat *“het proces nu pas van start gaat”* tot hoog oplopend wantrouwen in, en ongenoegen over bestuur.

Bovendien bevestigen meerdere e-mails dat de gemeente zich grote moeite getroostte om informatie te sturen ten bate van industriële windturbines en ten bate van een geënceneerd zogenaamd correct bestuurlijk proces.

Niet voor niets wordt door de bevolking zeer ontstemd gereageerd op deze bestuursrechtelijk onjuiste gang van zaken. De gemeente snijdt zichzelf hier overigens mee in de vingers omdat dit grote negatieve implicaties voor de slagingsmogelijkheden, voor zover die er zijn, van dit industriële windturbinetraject in zich herbergt.

- **Uitsluitend windturbines én uitsluitend de voordelen daarvan.**

Wat bijzonder opvalt tijdens de presentatie op donderdag 12 september 2024, was dat er, zoals eerder gememoreerd, uitsluitend over industriële windturbines werd gesproken. En dat bovendien uitsluitend over enkele zogenaamde “voordelen” wordt gerept: zo zouden “industriële windturbines het enige redmiddel vormen voor de gemeente De Wolden om de RES-doelstellingen alsnog te kunnen halen”, hetgeen aantoonbaar onjuist is. En “met industriële windturbines kan collectief eigendom worden gewaarborgd” hetgeen op zichzelf juist is maar net zo goed van toepassing is op een reeks van andere mogelijkheden.

De enige opmerking die over een andere mogelijkheid werd gemaakt was dat “Zonne-energie alleen kan op land bij transitiegrond enzovoort” en werd als alternatief meteen naar de prullenbak verwezen. Die opmerking is bovendien onjuist: meervoudig landgebruik kan ook.

Met geen woord werd gerept over de verifieerbare zeer grote nadelen van industriële windturbines, waaronder bijvoorbeeld (maar niet alleen: zie verder in deze brief) de enorme negatieve impact van windturbines op dé belangrijkste pijler van de Drentse economie, te weten de toeristische sector. Terwijl dit toch een belangrijk onderwerp zou dienen te zijn gegeven de omvang van de toeristische sector in De Wolden en omliggende gemeenten. In het CLO rapport valt te lezen: *“Hoe mooier het oorspronkelijke landschap of hoe minder de windturbine past bij de identiteit van dat landschap, des te groter het verstorende effect op waardering door de nieuwe elementen”* (Bron: CLO Zichtbaarheid en invloed op landschapswaardering van windturbines op land, 2022 / publicatie d.d. 11 december 2024).

Ook bijvoorbeeld de grote te verwachten vogelsterfte in het zeer belangrijke wulpengebied Ruinerwold Noord kwam totaal niet aan de orde, terwijl dit een zeer belangrijke natuurwaarde vertegenwoordigt: in een recent rapport van de Rijks Universiteit Wageningen valt te lezen: *“Grote populatieafname mogelijk: op basis van deze twee methoden hebben de onderzoekers gekeken hoe de volgens de normen ‘aanvaardbare sterfte’ van invloed is op de populaties van de spreeuw, grutto, bruine kiekendief, lepelaar, ooievaar, visdief en zeearend. De resultaten laten zien dat de populatiegrootte zeer gevoelig kan zijn voor een kleine toename van de sterfte (ESM). In plaats van een verwaarloosbaar effect vonden de onderzoekers dat 1% extra sterfte resulteerde in een afname van 2 tot 24% van het populatieniveau van de verschillende en na 10 jaar. Een verhoging van 5% van de bestaande sterfte resulteerde in een afname van de populaties met 9 tot 77% na 10 jaar, afhankelijk van de soort* (Bron: Wageningen University Publicatie “Impact windturbines op vogelsterfte vaak onderschat” d.d. 6 juli 2022).

Verder heeft de Vogelwerkgroep “Weidevogels Ruinerwold”, een werkgroep die zeer actief is in het beekdalgebied Oude Vaart, indringend melding gemaakt van het Sovon-rapport (2021) dat is samengesteld in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In dit rapport staat dat de wulp een kwetsbaarheidsscore 9, dus zeer hoog risico, heeft met

betrekking tot windturbines. Het beekdal herbergt een zeer belangrijke populatie wulpen. De wulp staat inmiddels op de rode lijst. Ook dat feit wordt genegeerd door de gemeente.

Niets van dit alles kwam naar voren tijdens de presentatie op 12 september 2024 die een objectief beeld zou moeten schetsen van alle mogelijkheden om de RES-opgave in te vullen, waaronder windturbines. Uitsluitend werd melding gemaakt van het feit dat *“Ruinerwold Noord het enige gebied is waar een afstand van 600 meter tot bebouwing gehanteerd kan worden. En dat buurgemeenten dat ook gingen doen”*. En *“we denken dat we met grootschalige windenergie de RES-opgave kunnen invullen”*. Andere mogelijkheden daartoe die aantoonbaar aanwezig zijn en eenvoudig te realiseren zijn werden echter door de adviseur niet genoemd.

In een email d.d. 20 augustus 2024, die werd aangetroffen tijdens het WOO onderzoek over de zoveelste gewenste aanpassing van het Pondera-rapport viel te lezen: *“Voor de volledige objectiviteit heb ik een extra pagina met de nadelen van windenergie toegevoegd. Ik denk dat het goed is om hierbij stil te staan”*. De betreffende pagina was overigens volledig zwartgelakt (waarom?) en die pagina werd bovendien nergens aangetroffen in de presentatie op 12 september aan de raad. Ook in de vele overige honderden n.a.v. het WOO-onderzoek bekeken e-mails werden op geen enkele wijze de nadelen van windturbines benoemd (Bron: [Aanpassingen presentatie - nadelen toegevoegd_geanonimiseerd](#)).

Ook is bij elke informatieavond en tijdens de drie voorafgaande raadsvergaderingen telkens opnieuw de indringende vraag gesteld of er goed is gekeken naar een reeks van andere mogelijkheden die veel minder impact hebben op het leefmilieu. Daarop werd tijdens een van de informatieavonden door de energiecoördinator van de gemeente én door wethouder Hempen zelf gezegd dat andere mogelijkheden waren onderzocht. Vervolgens werd op dat onderwerp verder niet inhoudelijk ingegaan en werd er snel een andere draai aan het gesprek gegeven. Echter, toen de vervolgvraag werd gesteld of dat kennelijk aanwezige onderzoeksrapport, met daarin dan alle voor- & nadelen van die mogelijkheden, dan mocht worden bestudeerd, moest door de gemeente erkend worden dat zo'n rapport niet bestond (bron: [video-opnames van de raadsvergaderingen d.d. 12, 19 en 26 september en opnamen van alle informatie-avonden](#)).

Tijdens die informatieavond is met een van de kerngroepleden en de coördinator van de gemeente afgesproken dat er een bijeenkomst zou worden georganiseerd om andere mogelijkheden door te nemen. Die uitnodiging is echter nooit ontvangen. Een andere persoon die insprak tijdens een raadsvergadering en daarbij aangaf dat hij zijn voorstellen graag zou willen komen toelichten, kreeg verder geen enkele uitnodiging of zelfs reactie. Hij heeft vervolgens zijn onderbouwde presentatie doorgestuurd naar alle leden van de gemeenteraad en kreeg vervolgens een mail dat zijn ideeën weliswaar goed waren maar dat *“zijn toon niet juist was en dat men om die reden geen behoefte had aan een gesprek”*. Personen met goed onderbouwde alternatieven worden aldus afgescheept als agressief of activistisch.

HET ONTBREKEN VAN EEN DEUGDELIJK RAPPORT OVER DE VOOR- & NADELEN VAN ALLE BESTAANDE MOGELIJKHEDEN OM DE ENERGIETRANSITIE IN TE VULLEN, IS VOLSTREKT ONBESTAANBAAR EN ONBETAMELIJK IN EEN DOSSIER DAT ZO BEPALEND IS VOOR HET LEEFMILIEU VAN DE GEMEENTE(-N) EN DIENS GETROFFEN BURGERS. HET IS IN HET BESTE GEVAL EEN BEWIJS VAN INCOMPETENTIE VAN BESTUURDERS EN VERBONDEN ADVISEURS EN AL HEEL SNEL TE KWALIFICEREN ALS GEBREK AAN INTEGRITEIT EN OVERMAAT AAN BELANGENVERSTRENGELING.

En dat terwijl de RES 1.0 doelen aantoonbaar (!!)) eenvoudig kunnen worden gerealiseerd door meerdere bestaande en even snel toepasbare en betere alternatieven: allereerst is daar de nog steeds weersafhankelijke mogelijkheid van meervoudig landgebruik. Daarmee worden zoals het woord al aangeeft meerdere gewenste doelen gediend, te weten 1. de aanleg van een omdijkt zonnepark langs de Oude Vaart waarmee bovendien 2. de waterbergingsopgave m.b.t. Meppel wordt opgelost. Bovendien is er 3. geen sprake van verlies van landbouwgrond bij die optie, want de panelen staan hoog en de onderliggende grond kan beweiden en gemaaid blijven worden.

Deze mogelijkheid kan bovendien op korte termijn worden gerealiseerd en aangesloten op het stroomnet. Dit betreft net zoals bij industriële windturbines een weersafhankelijke methode. Als niet weersafhankelijke 24/7 methoden die aantoonbaar toepasbaar zijn vallen te noemen de aardwarmtecentrale; de biogasinstallaties; de Noorse waterkrachtoptie; kleine atoomcentrales; enzovoort. Zie hoofdstuk 3.

Maar het is een taak van de gemeente(n) om deze alternatieven te onderzoeken en zorgvuldig af te wegen en om zich niet blind te staren op megalomane windturbines ingegeven door financieel en politiek gewin. Windturbines waarmee bovendien een groot deel van de burgers van een goede leefkwaliteit worden beroofd. En het is zeker geen taak van de gemeente om dit laatste vervolgens af te doen met onduidelijke en niet-in-verhouding staande voordelen van lokaal eigendom.

Temeer omdat rondom windturbines het maatschappelijk draagvlak afbrokkelt en het wetenschappelijke bewijs van negatieve effecten op mensen en flora en fauna zich opstapelt.

In een WOO-document, te weten een e-mail d.d. 4 september 2023, valt onder een verder compleet zwart gemaakt tekstdeel te lezen: *“Het is heel erg goed mogelijk dat ik een initiatief of ontwikkeling mis. Willen jullie mij daarop attenderen”*. De reden waarom dit tekstdeel is weggelakt is onduidelijk. Feit is dat er kennelijk een lijst van alternatieven beschikbaar was. Feit is ook dat er nergens serieus alternatieve trajecten zijn opgepakt en alle aandacht uitsluitend is gericht op het realiseren van industriële windturbines (Bron: RE_ Overleg m_b_t_ initiatieven overleg Ruinerwold _geanonimiseerd).

De adviseur/energiecoördinator vond het kennelijk ook niet nodig om deze breed bekende alternatieven ter discussie aan te bieden en praat liever over “gemeenschappelijk eigendom” als “voordeel” van verder alles ontwrichtende industriële windturbines. En dat is des te merkwaardiger aangezien Daan Olivier *“...politiek actief is als Statenlid voor de Partij van de Arbeid Fryslân. Ik houd me bezig met de portefeuilles duurzaamheid, energie & klimaat, sport en gezondheid”*. Hij zou dus als geen ander moeten weten dat de Friese gemeenten hun RES-doelstelling onder andere simpelweg invullen door te participeren in industriële windturbines op zee of door deze te plaatsen in verre uithoeken van de provincie waar niemand er last van heeft. Ook in Friesland wordt verder gebruik gemaakt van (tijdelijke) zonneparken om het landschap te sparen.

De berekeningen zoals genoemd tijdens de presentatie hadden ook eenvoudig losgelaten kunnen worden op andere mogelijkheden waarmee zonneklaar duidelijk zou zijn geworden aan de Raad dat daarmee de RES-doelstellingen van De Wolden op veel Leefmilieuvriendelijkere wijze ingevuld kunnen worden (Bron: Henk Bulder berekeningen).

Overigens is er meerdere keren gevraagd om notulen van alle informatieavonden. Deze zijn pas half februari 2025 op de website geplaatst en waren dermate summier van aard dat alle

onderbouwing van de kritiek op windturbines, op geen enkele wijze goed tot uiting kwam in de notulen. Daarmee wordt een verkeerde indruk gewekt van die bijna uitsluitend zeer negatieve reacties van de bevolking op de aangekondigde windturbines tijdens deze bijeenkomsten. En dat verdraait de feiten op uiterst laakbare wijze (Bron: [geluidsopnamen van elke informatiebijeenkomst](#)).

- **Niet ter zake doende verhalen: De Mythe van “Lokaal Eigendom”.**

Bij herhaling heeft wethouder Hempen samen met de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe verklaard dat *“hun handelingen buiten de gemeente om nodig zouden zijn geweest om lokaal eigendom te waarborgen”*.

Dat is echter een drogreden: lokaal eigendom had ook gewaarborgd kunnen worden via een normaal gemeentelijk proces, simpelweg door initiatieven die passen binnen het beleid op dat lokale eigendom te beoordelen. Maar de belangrijkste reden voor die verdraaiing is dat het zogenaamde “lokale eigendom” op zichzelf een drogreden is:

Het verhaal van “lokaal eigendom” waarmee de belangen van omwonenden, burens en families die niet direct kunnen delen in de opbrengst van de windturbines worden afgekocht, is op zichzelf een mythe: een verzinsel als excuus om industriële windturbines er door te krijgen.

Bij “lokaal eigendom” is er het streven om de opbrengsten van de windturbines voor, indien mogelijk, 100% ten goede te laten komen aan de dorpsgemeenschap.

Dat is op zichzelf al onmogelijk doordat bij investeringen in windturbines gerekend mag worden met € 1,5 mio per megawatt. Bij een windturbine van 5 of 6 megawatt spreekt men dan al snel over investeringen van tussen de € 8 en € 10 mio per windturbine.

Alleen al om die reden is het volstrekt onmogelijk dat die extreem hoge bedragen binnen een dorp bij elkaar gesprokkeld kunnen worden. Dat betekent dat er investeerders van buiten aangetrokken moeten worden. Die willen vanzelfsprekend een rendement dat past bij de hoogte en verhouding van hun investering van meer dan 90% van het totaalbedrag. Dat zogenaamde “lokale” eigendom heeft dus uitsluitend betrekking op het zeer kleine deel dat eventueel door enkele lokale investeerders of lokale landeigenaren wordt ingebracht.

Die lokale eigenaren mogen dan een zeer klein deel van de opbrengst onderling verdelen. En van dat al zeer kleine deel wordt dan ook nog eens een nog kleiner deel overgemaakt aan het lokale dorpshuis, waar lang niet alle bewoners gebruik van maken, als douceurtje voor het leed dat aan duizenden andere dorpsbewoners wordt aangedaan die er op geen enkele wijze profijt van hebben. De zogenaamde “opbrengsten” voor de lokale gemeenschap staan dan ook in geen enkele verhouding tot de schade die aan diezelfde gemeenschap wordt toegebracht. Laat staan aan direct omwonenden die hard geraakt worden door achteruitgang leef- en woonkwaliteit door uitzicht op turbines, gezondheid- en welzijnsrisico's, waardedaling woningen, etc. Nergens is vermeld in de stukken of op de bijeenkomsten dat deze (planschade)kosten zijn meegenomen in de exploitatie. Als er al een economische haalbaarheid op lange termijn ligt wat in een RO-procedure het geval zou moeten zijn.

Bovendien zijn er niet alleen de kosten maar ook nog de lasten die blijken uit de kleine lettertjes van de contracten: wat aan grondeigenaren vaak onvoldoende duidelijk wordt gemaakt is dat zij opdraaien voor de opruimkosten van de windturbines bij afloop van de

levensduur (ongeveer na 15 tot 20 jaar). Aangezien windturbines bestaan uit materialen die niet of nauwelijks recyclebaar zijn en bovendien vaak giftige stoffen bevatten, loopt dat weggemoffelde opruimtraject enorm in de papieren. Er ontbreekt dus in alle informatie een kritische houding op de *lifecycle*-benadering van financiën en milieueffecten.

Bovendien leert de ervaring die in andere dorpen inmiddels is opgedaan, dat zelfs die uiterst beperkt “lokale” opbrengsten in de praktijk ook nog eens extreem tegenvallen en op die manier al helemaal niet meer opwegen tegen de extreme nadelen die die windturbines achteraf bleken te hebben voor de dorpskernen. Dat had van tevoren ook gewoon bedacht kunnen worden, maar de geldzucht van de boeren die land ter beschikking wilden stellen en zo wilden cashen over de rug van duizenden dorpsbewoners, bleek aanzienlijk machtiger dan het boerenverstand.

[NB: en hier nog een klein aanvullend verhelderend voorbeeld van de onzin van “lokaal eigendom”: indien tien dorpsbewoners gezamenlijk een crossmotor kopen dan is er sprake van 100% lokaal eigendom, want de eigenaren wonen in het dorp. Zij doneren jaarlijks een bescheiden bedrag aan de plaatselijke kerk en aan het dorpshuis, waarmee zij de publieke zaak zeggen te dienen. Vervolgens gaan ze met die crossmotor, en voor het gemak zonder knalpijp, dag en nacht, zeven dagen per week en 365 dagen per jaar door het dorp crossen hetgeen tot begrijpelijke zeer ernstige overlast zorgt die niet in verhouding staat tot de zogenaamde “bijdrage aan het dorp”.

Ruzie is het gevolg. Of juist apathie doordat men het onderwerp windturbine niet wil benoemen om ruzie te voorkomen onder vrienden en familie. Families worden toch al tegen elkaar uitgespeeld. Bedrijven van voorstanders worden geboycot. Bestaande bewoners trekken weg omdat ze de overlast beu zijn en bang zijn voor de waardedaling van hun dure woonhuis waar ze eerst krom voor hebben gelegen. Die waardedaling is een feit omdat potentiële nieuwe kopers een betere woonomgeving zoeken en het dorp passeren: niemand gaat immers onder een windturbine wonen. Wethouder Hempen ziet dat tijdens een informatieavond als uiterst positief en maakt doodleuk de opmerking dat “dat geen probleem is omdat we toch op zoek zijn naar betaalbare woningen”. De natuur gaat teloor want geen vogel of dier wil nog ‘wonen’ in de herrie en overige overlast. Maar gelukkig! We hebben voldaan aan de “eis” (waar staat dat eigenlijk) van gemeenschappelijk eigendom. Dus alle opmerkingen van andere bewoners lappen de initiatiefnemers aan hun laars. We gaan voor het eigenbelang van 7 boeren en wat zakenmensen, ten koste van 7000 inwoners. Daar is Europese wetgeving voor die ‘zelfs vermoedelijke’ aantasting van leefomgeving verbiedt.

Resultaat van dat zogenaamde “lokale eigendom”: dorpsbewoners van dorpen die vroeger gekenmerkt werden door een enorme gemeenschapszin, zijn of worden nu compleet tegen elkaar uitgespeeld. Families en burens zijn verdeeld tot op het bot en willen elkaar niet meer ontmoeten. De politiek wordt niet meer vertrouwd. Navraag in Staphorst leert dat veel bewoners enorm veel spijt hebben van de beslissing om industriële windturbines toe te staan en dat ze dat met de kennis achteraf nooit hadden moeten doen. Wethouders zijn weggestuurd maar toen was het al te laat. Bovendien blijken de industriële windturbineprojecten op meerdere locaties uit te draaien op een financieel debacle en draaien de grondeigenaren die dachten spekkopers te zijn, gegeven de kleine lettertjes in meerdere contracten op voor de extreem hoge opruim- & recyclekosten tegen de tijd dat de industriële windturbines op zijn en afgevoerd moeten worden. Bovendien is er van dat lokale eigendom doorgaans na een paar jaar niets meer over omdat de turbines onvoldoende rendabel zijn en met verlies verkocht worden aan verre buitenstaanders, zoals PON-holding.

- Persoonlijke belangen van wethouder Hempen:

In een tegen de wethouder ingediende klacht is melding gemaakt van het feit dat zij in haar afwegingen haar persoonlijke belangen heeft gediend. Dat werd door wethouder Hempen in haar eigenverklaring volledig ontkend.

Dat is echter aantoonbaar onjuist om meerdere redenen:

- 1. Zoekgebied Echten buiten beschouwing gelaten.

Want wat de wethouder namelijk níet vermeld is dat zij zelf woonachtig is in Echten en dat pal tegen het “industriële windturbinezoekgebied Echten” aan. De plaatsing van windturbines in dat gebied, vlak bij haar eigen woonhuis, zou een ernstige inbreuk maken op haar eigen leefomgeving. Dus dat is níet handig...

Wat de wethouder ook niet vermeld is dat zoekgebied Echten zowel op harde als op zachte criteria béter geschikt is om windturbines te plaatsen, dan zoekgebied Ruinerwold Noord. Zoals gevoeglijk met een kaart en afstandslijnen is aangetoond door ter zake kundige personen. De wethouder heeft dat zoekgebied echter verder volledig buiten beschouwing gelaten. In de rapporten van Pondera wordt verder ook geen gewag meer gemaakt van die mogelijke locatie. Het hele dossier beschouwend kunnen wij ons op dit punt niet aan de indruk onttrekken dat mevrouw Hempen haar persoonlijke belangen heeft meegewogen in haar bestuurlijke invloed op het proces.

- 2. Broer van wethouder heeft direct belang bij het handelen van wethouder:

Wethouder Hempen kiest daarentegen wél en uitsluitend voor het zoekgebied Ruinerwold. Dat gebeurt op nogal indringende wijze want alle onderzoeksinspanningen moeten volgens haar verder uitsluitend worden gericht op dat specifieke zoekgebied (Ruinerwold Noord). Als tijdens de raadsvergaderingen van 12, 19 en 26 september 2024 door meerdere raadsleden en ook door sprekers de vraag wordt gesteld waarom wethouder Hempen uitsluitend zoekgebied Ruinerwold Noord verder wil laten onderzoeken, geeft de wethouder bij herhaling aan dat het *“zonde is van de tijd en van het geld om nog andere gebieden te betrekken”* (Bron: video-opnamen raadsvergaderingen 12/19&26 september 2024).

De werkelijkheid ligt geheel anders: want het is met name zonde van het geld van haar eigen familie, maar dat verzuimt zij echter te vermelden: want naast het feit dat zorgvuldig wordt gezwegen over de situatie dat wethouder Hempen-Prent zelf pal tegen het alternatieve zoekgebied Echten aan woont, maakte de wethouder tot voor kort ook op geen enkele wijze gewag van het feit dat haar eigen broer Jan Prent in Nijeveen woont. Onderzoek naar het adres van het boerenbedrijf van deze broer, toont aan dat het om de Nijeveense Bovenboer nr. 57 in Nijeveen gaat (Melkveebedrijf Withaar-Prent). En dat op dat adres gevestigde bedrijf, zijn boerderij met bijbehorende landerijen, ligt precies midden in het beoogde industriële windturbinegebied van Nijeveen, pal langs de A32. Daar wil de familie Prent wél graag windturbines.

Van deze feiten werd tot de behandeling van een tegen de wethouder ingediende klacht, in december 2024, nooit melding gemaakt door de wethouder.

Pas in haar eigenverklaring, die zij overlegde aan de gemeente in het kader van de tegen haar ingediende klacht, merkte zij op *“dat haar broer weliswaar een boerderij heeft in Nijeveen,*

maar dat zij (de wethouder) daar geen persoonlijk belang bij zou hebben". Technisch gezien juist, zolang de belangen van haar broer als "indirect" worden gezien, hetgeen natuurlijk niet het geval is. Er wordt immers een direct en substantieel familiebelang gediend door de plaatsing van windturbines en er is een directe relatie tussen haar inspanningen als wethouder dienaangaande. Haar ontkenning heeft dan ook geen pas.

Namelijk, het feit dat haar eigen broer er financieel substantieel beter van wordt indien, door de politieke inspanningen van zijn zus als wethouder, ook bij hem één (of meerdere) windturbines geplaatst kunnen worden, maakt wel degelijk dat zij haar eigen familiebelangen op zeer nadrukkelijke wijze substantieel dient. En dat haar inspanningen voor zoekgebied Ruinerwold Noord, ook nadrukkelijk ook haar broer bevoordelen, komt voort uit het simpele feit dat politieke druk om industriële windturbines te kunnen laten plaatsen in "zoekgebied Ruinerwold Noord", een gecombineerd gebied dat ligt in zowel De Wolden, Westerveld als Meppel, ook automatisch betekent dat ook de seinen op groen gaan in Meppel om industriële windturbines te kunnen plaatsen in Nijeveen, want Nijeveen valt onder de gemeente Meppel. Bovendien liggen beide zoekgebieden dicht bij elkaar langs de snelweg A32 en die gecombineerde strook is nadrukkelijk in het vizier voor de plaatsing van industriële windturbines.

We kunnen ons dan ook niet aan de indruk onttrekken dat daarmee wel degelijk een aantoonbaar direct belang voor de wethouder ontstaat. De wethouder heeft dat echter in december 2024, tijdens de behandeling van een tegen haar ingediende klacht, simpelweg ontkent en heeft aangegeven dat zij "geen direct belang daarbij heeft". Hoe dan ook, in deze majeure en gevoelige dossiers had minstens de "schijn van belangenverstrengeling" een goede reden moeten zijn voor de wethouder zelf om de vraag te stellen of mevrouw Hempen (of zelfs de gemeente) wel de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor dit dossier zou moeten hebben.

In een reactie op die verklaring van wethouder Hempen, door de indiener van de klacht, is nadrukkelijk gevraagd aan de gemeente De Wolden om de situatie aangaande de broer van wethouder Hempen-Prent verder te (laten) onderzoeken: *"Verder maakt de wethouder er in haar verklaring zelf melding van dat haar broer, woonachtig is in Nijeveen en eigenaar is van een boerenbedrijf. Onderzocht dient te worden of deze broer gebaat is bij een positief industriële windturbinebesluit voor "zoekgebied Ruinerwold Noord", omdat daarmee ook de kans op plaatsing van industriële windturbines op het terrein van haar broer worden gestimuleerd. Is daar onderzoek naar gedaan s.v.p.? Zijn daar diepgaandere vragen over gesteld aan de wethouder s.v.p.? Mag ik vriendelijk en indringend verzoeken om dat alsnog te doen omdat wij ook zelf zullen gaan uitzoeken wat daar de situatie is".* (Bron: brief indiener klacht aan dhr. Van der Meulen). Dat nadere aanvullende onderzoek is echter door de gemeente De Wolden simpelweg geweigerd.

Dat Jan Prent, de broer van wethouder Hempen-Prent gevoeglijk op de hoogte is van de industriële windturbineplannen, mag blijken uit het simpele feit dat het onder lokale grondeigenaren algemeen bekend is dat er mogelijk industriële windturbines geplaatst gaan worden in dat gebied. Bovendien is Jan Prent op Facebook bevriend met Hylco de Boer en dat is weer de projectleider en tevens bestuurslid van Energiecoöperatie Duurzaam Nijeveen (Bron: Facebookpagina). Het is dan ook ondenkbaar dat er bij Jan Prent geen weet is van de mogelijke plaatsing van industriële windturbines in zijn directe omgeving. Het is eveneens ondenkbaar dat daar niet in familieverband met zijn zus wethouder Hempen-Prent over is gesproken, gezien de grote financiële belangen die met de plaatsing van windturbines zijn gemoeid.

- 3. Beoordeling Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe waarvan de wethouder zelf bestuurslid is (en beoordeling private investeerders):

Tenslotte is er een persoonlijk belang doordat de wethouder de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, waarvan zijn als wethouder bestuurslid is, heeft beoordeeld. Daarbij dient te worden opgemerkt dat de gebiedscoöperatie slechts een zeer beperkte deelverzameling is van de grotere gemeente De Wolden waar Hempen wethouder van is en wier belangen zij op de eerste plaats zou moeten dienen.

De gebiedscoöperatie verkondigt in een in het kader van de tegen de wethouder ingediende klacht overlegde bestuursverklaring: *“de gebiedscoöperatie heeft geen financieel belang”*. Dat is feitelijk onjuist, hetgeen bovendien zonneklaar blijkt uit de verklaring van wethouder Hempen zelf, die zelf aangeeft dat dat wel degelijk het geval is. De private gebiedscoöperatie heeft wél financieel belang indien de industriële windturbines geplaatst worden. Bovendien kan de coöperatie ook financiële middelen uitkeren (winstuitkeringen) aan de leden. Financiële middelen die zij bovendien ontvangt van de door de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe beoordeelde ‘organisatie met winstoogmerk’ A32 BV, zoals wethouder Hempen in haar eigen verklaring toegeeft. Aldus levert wethouder Hempen zelf het bewijs dat zij als wethouder haar beslissingen heeft afgestemd en nog steeds afstemt op de belangen van een private organisatie waarvan zij zelf bestuurslid is.

Daar komt nog bij dat de veel te intensieve contacten die werden onderhouden door Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, te weten door medewerkster mevrouw Hennie Luten vanuit haar rol als zogenaamd “onafhankelijke energicoördinator” in dienst van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, er toe hebben geleid dat er aan een kleine groep grondeigenaren en investeerders via de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe waardevolle voorkennis werd verschaft. Daarmee werd deze zeer beperkte groep personen, tegen alle bestuursrechtelijke regels in, in een vroege fase van het proces substantieel beoordeeld. Een proces dat de wethouder bovendien willens en wetens buiten de gemeente om liet verlopen, terwijl daar geen enkele reden voor was. De private organisatie Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, waarvan wethouder Hempen bestuurslid is, profiteerde daar in directe zin van.

Daar komt bij dat de gemeente De Wolden een reeks van onderzoeken en verkenningen heeft laten uitvoeren door onder andere Pondera. En dat op kosten van de gemeente. Die onderzoeken zijn uitsluitend uitgevoerd in het kader van het buiten-gemeentelijke, volgens de wethouder “niet bestaande” proces, dat via de private organisatie Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe verliep. De resultaten van die onderzoeken kwamen weer ten goede aan de A32 Lokale Energie BV en aan de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe. Meerdere private organisaties met winstoogmerk werden op die manier zonder aantoonbare reden financieel geholpen met publiek geld.

Dat de gemeente De Wolden bevreesd was dat het bekend zou worden dat er al vroegtijdig innig werd samengewerkt met de private club van investeerders die zich verzameld hadden in de A32, mag blijken uit de tekst uit een mail d.d. 16 oktober 2023 waarin valt te lezen (Bron: [RE_20231003 randvoorwaarden beleid A32_geanonimiseerd.pdf](#)):

“ Hoi ,
Ja je mag dit delen en bespreken in het A32 overleg Donderdag.

Groet

Van: Verzonden: donderdag 12 oktober 2023 05:57

Aan:

<@dewoldenhoogeveen.nl>

<@dewoldenhoogeveen.nl>

Onderwerp: RE: 20231003 randvoorwaarden beleid A32

Ha ,

Goed geformuleerd zeg, heel veel dank! Kan ik dit delen met de groep A32 (vertrouwelijk)?

Lijkt me ook dat we dit als goede opzet kunnen gebruiken voor ons vervolgproces.

Binnenkort met RO en landschap hiervoor een afspraak inplannen zodra het def rapport binnen is?

Met vriendelijke groet,

| Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen

|

Verzonden: woensdag 11 oktober 2023 09:09

Van: <@dewoldenhoogeveen.nl>

Aan: <@dewoldenhoogeveen.nl>

Hoi ,

Onderwerp: 20231003 randvoorwaarden beleid A32

Hierbij stuur ik je mijn input met betrekking tot de randvoorwaarden wind.

En dat alles in een volgens de wethouder “niet bestaand proces” waarin bovendien voorkennis werd gedeeld en waardoor een compleet scheefgetrokken speelveld t.o.v. andere (markt-) partijen en burgers van de gemeente ontstond (overheidsbevoordeling).

Deze gang van zaken kan dan ook om meerdere dringende redenen op geen enkele manier de bestuursrechtelijke toets van “zelfs de zweem van belangenverstrengeling” doorstaan. De gemeente De Wolden, en met name de integriteitscommissaris i.s.m. de burgemeester, heeft daar echter op geen enkele wijze de juiste conclusies aan willen verbinden: de slager keurt kennelijk zijn eigen vlees niet af...(Bron: brief burgemeester aan indiener klacht dd 6 januari 2025” .

Het heeft er dan ook alle schijn van dat wethouder Hempen-Prent niet voldoet aan de bestuursrechtelijke harde eis van “het voorkomen van de schijn van belangenverstrengeling”.

● Persoonlijke belangen van wethouder Turksma:

Wethouder Hempen heeft zich tijdens de behandeling van haar klacht niet laten bijstaan door een advocaat maar door haar collega-wethouder Mark Turksma.

Daarbij valt op te merken dat het als collega wethouder Turksma mogelijk niet verstandig is om collega-wethouder Hempen bij te staan in een zo precaire aangelegenheid. Wat is daarvan de reden? Een logische uitleg zou zijn dat wethouder Turksma kennelijk niet of niet volledig op de hoogte is van alle feiten. En dat hij daarom toestaat dat onbedoeld mogelijk ook de eigen positie aangetast wordt.

Daar komt bij dat wethouder Turksma tijdens een informatieavond op dinsdag 12 november 2024, contact zocht met de indiener van de klacht tegen wethouder Hempen. Tijdens dat gesprek wekte hij stellig de indruk dat hij niet voor industriële windturbines was.

Echter, de situatie lijkt anders te liggen want wethouder Turksma heeft een boerderij in het zoekgebied Ruinerwold Noord. De kans dat hij niet goed geïnformeerd zou zijn is alleen daardoor al én op grond van het feit dat hij collega-wethouder is van wethouder Hempen-Prent, verwaarloosbaar. Doordat wethouder Turksma grond heeft in het betreffende zoekgebied is hij bovendien direct belanghebbende(Bron: kaart Pondera zoekgebieden en kaart woonplaatsen Hempen/Turksma/Prent).

Uit het gespreksverslag van het gesprek met wethouder Hempen, geassisteerd door wethouder Turksma, viel de opmerking te lezen dat: “ook bij andere gemeenten gaat het zo”. Die opmerking was kennelijk afkomstig van secondant wethouder Turksma.

Dat is des te vreemder want ten eerste wordt het dan wellicht hoog tijd dat er ook bij andere gemeenten corrigerend wordt opgetreden. De feiten in Staphorst – anders dan mevrouw Hempen en Luten voorspiegelen – laten dit ook wel zien overigens. Ten tweede mag van elke wethouder verlangd worden dat men een eigen verantwoordelijkheid heeft in het nastreven van *wettelijke* (!) regels. En ten derde: als 1000 overvallers een bank overvallen en zich willens en wetens niet aan de wet houden, wil dat niet zeggen dat het daarmee gelegitimeerd is of zelfs gedoogd kan worden. Juist in dit, wat impact op het leefmilieu betreft, zo extreem zware dossier, dient men zich extra goed te houden aan bestuursrechtelijke regels.

Het heeft er dan ook alle schijn van dat ook wethouder Turksma niet voldoet aan de bestuursrechtelijke harde eis van “het voorkomen van de schijn van belangenverstrengeling”.

● **Ten onrechte voorkennis verstrekt aan investeerders en grondeigenaren:**

De Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe heeft in een verklaring, welke is ingediend bij de behandeling van een klacht tegen wethouder Hempen, aangegeven dat *“er is geen info gedeeld door de gebiedscoöperatie”*.

Dat is echter feitelijk onjuist, hetgeen onder andere blijkt uit de verklaring van wethouder Hempen zelf: zij geeft in haar eigen-verklaring aan dat: *“P32 laatste alinea gespreksverslag Hempen: eerst “geen overleg”. Direct daarna: “wel overleg met A32 BV”*. De wethouder spreekt zichzelf in haar eigen verklaring dus al tegen.

Ook een reeks van uitspraken van eigenaren in het ‘zoekgebied Ruinerwold’ geven aan dat er veelvuldig overleg was tussen mevrouw Hennie Luten, die als zogenaamde “onafhankelijke” energiecoördinator in dienst was van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, en grondeigenaren in het zoekgebied Ruinerwold Noord. Daarbij werd stevast uitsluitend over het realiseren van industriële windturbines gesproken. Andere mogelijkheden, zoals het goed realiseerbare én op het net aansluitbare zonnepark van de boer in Westerveld, werden stevast gemeden of ontmoedigd.

In haar verklaring geeft wethouder Hempen aan dat de handelswijze van Hennie Luten ook wat haar betreft veel te ver ging: *“Hempens stelt dat dat niet kon”*. Echter verzuimt vervolgens om in te grijpen.

Op een eerder genoemde informatiebijeenkomst van de gemeente Meppel op 12 december jl. mochten omwonenden ook bij monde van wethouders De Vries en Bos vernemen dat Meppel zich geen voorbeeld zou nemen aan het windturbinepark Staphorst met zg. lokaal eigendom en de rol van mevrouw Hennie Luten en cs. Redenen werden verder niet genoemd maar het bevestigt onze argwaan jegens de gemeente De Wolden hoe deze laatste gemeente hier volstrekt roekeloos in handelt.

De Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe verdedigde zich verder tegen de beschuldiging dat vroegtijdig voorkennis was verschaft aan derden, met de *P33 zinsnede: “info was niet afkomstig van de gebiedscoöperatie maar van grote investeerders”*. 1.Dit wordt echter ontkracht door de eigen verklaring van wethouder Hempen (zie eerdere opmerkingen). 2.Bovendien valt niet in te zien waar die niet bij name genoemde “grote investeerders” dan hun informatie vandaan zouden hebben gehaald, anders dan uiteindelijk bij de gemeentelijke overheid. Of wellicht wordt de bal nu neergelegd bij het bedrijf LEIS BV of bij haar directeur mevrouw Luten, de zogenaamd “onafhankelijke” energiecoördinator van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe? Het bedrijf LEIS BV is eigendom van enkele grote industriële windturbine-investeerders.

Ook om een andere volstrekt heldere reden is het onmogelijk om te ontkennen dat door of via de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe continu informatie is verstrekt aan de A32 Lokale energie BV. Al probeert wethouder Hempen daar nog een draai aan te geven in haar eigen-verklaring door op te

merken dat “P34 *“Bestuurslid (Meesters) heeft mogelijk informatie verstrekt”*, maar dat *“dat bij haar niet bekend is”*.”

Dat is niet alleen niet geloofwaardig maar ook volstrekt onmogelijk: dhr. Jan Roelof Meesters was namelijk niet alleen medebestuurder bij de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, maar de heer Meesters was tevens lid van de Coöperatie A32 Lokale Energie en tevens mede-eigenaar van A32 Lokale Energie BV. Elke aangelegenheid die besproken werd door of binnen de gebiedscoöperatie lag alleen al door de aanwezigheid van Meesters onherroepelijk bij de kleine groep van eigenaren en investeerders. Want daar maakte Meesters zelf deel van uit. Meesters investeert overigens naar zijn eigen zeggen in meerdere windparken waaronder in het Eemshavengebied en mag geacht worden een grotere windturbine-investeerder te zijn.

Alleen al om uitsluitend deze laatste reden (combinatie bestuursfuncties) kon de buiten-gemeentelijke route waarvoor wethouder Hempen willens en wetens heeft gekozen in dit industriële windturbinetraject op voorhand al niet door de beugel: er is van meet af aan sprake geweest van een ongewenste combinatie van publieke en private belangen.

Wethouder Hempen heeft nagelaten om de juiste conclusies te trekken uit de situatie, wat haar positie als wethouder ernstig ondermijnt. Hoewel zij in haar eigen verklaring erkent op de hoogte te zijn van de mistoestanden, heeft zij hier niets mee gedaan. Sterker nog, zij kiest er met overtuiging voor om vast te houden aan een koers die zij zelf als onhoudbaar omschrijft. Dit handelen strookt niet met de verantwoordelijkheden en het voorbeeldgedrag dat van een wethouder mag worden verwacht.

Het draagt ook bij aan een diepgeworteld en sterk toenemend gevoel van wantrouwen jegens de eigen gemeentelijke overheid. En dat is juist iets dat we in dit land willen voorkomen.

Tenslotte wordt opgemerkt dat de aanwezigheid van de wethouder in het bestuur van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe op zichzelf al voldoende was om derden ervan te overtuigen dat daarmee ook de continu uitgedragen boodschap van mevrouw Luten vanuit haar functie als "onafhankelijke" energicoördinator van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, ook betrouwbaar was. Deze coördinator verkondigde immers voortdurend dat het windturbinetraject een grote kans van slagen had, mede dankzij de politieke steun: "Kijk, de wethouder doet ook mee".

In feite is het dezelfde opzet als partijen die investeerders vragen om te beleggen in de aankoop van ‘kansrijke’ landbouwgronden en daarbij het verhaal vertellen dat daar zeer waarschijnlijk woningbouw kan komen. Die partijen krijgen daar riant vergoedingen voor. Als dat wél lukt dan worden die investeerders daar zeer substantieel beter van. Maar veel vaker lukt dat niet en raken investeerders gedupeerd omdat ze wel hebben moeten voorinvesteren. De overheid heeft die praktijken willen stopzetten omdat deze praktijken gezien worden als criminele processen.

De aanwezigheid van wethouder Gerrie Hempen-Prent, die nadrukkelijk als de wethouder is toegetreden in het bestuur van de gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, geeft legitimiteit aan een proces dat verder buiten-gemeentelijk is en waarin regels omtrent goed bestuur met voeten worden getreden. Gegeven alle genoemde feiten en omstandigheden; door haar aantoonbare betrokkenheid; én door haar aantoonbaar meervoudig handelen uit eigenbelang en belangenverstrengeling, heeft het er alle schijn van dat zij zichzelf willens en wetens onderdeel heeft gemaakt van een onzorgvuldig en laakbaar bestuursproces. En dat in een voor de leefomgeving van duizenden mensen zo belangrijk dossier.

● Gemeente bedreigt burgers en saboteert klachten & WOO-verzoek:

Aan Daan Olivier (adviseur duurzaamheid Gemeente De Wolden) is na afloop van zijn presentatie tijdens de Raadsvergadering op 12 september 2024 op vriendelijke wijze de vraag gesteld waarom 1. in de presentatie de nadelen van industriële windturbines niet waren benoemd die er toch ontegenzeggelijk zijn. Ook is op rustige wijze aan hem gevraagd 2. waarom er geen andere mogelijkheden aan de orde werden gesteld om de RES in te vullen. Het antwoord van de betreffende adviseur luidde: *“Ik doe ook maar gewoon wat mij gevraagd wordt”*. Daarmee werden die vragen overigens ook op geen enkele wijze verder inhoudelijk beantwoord. De vraagsteller had eerder al een schriftelijke klacht ingediend tegen wethouder Hempen (Bron: 20240920 Klacht jegens wethouder Hempen.docx).

Twaalf dagen later ontving de vraagsteller een “stopbrief” van de gemeente De Wolden, waarin overigens werd verwezen naar de verkeerde avond. In die brief werd hem zeer ten onrechte het door middel van getuigenverklaringen eenvoudig aantoonbaar pertinent onjuiste verwijt gemaakt dat hij medewerkers onheus had bejegend: *“Een medewerker op die manier aanspreken kan niet en willen wij ook niet”*. Kennelijk heeft de gemeente grote angst voor elke kritische benadering en wordt dat meteen afgestraft met een dreigbrief van de zijde van de gemeente (bron: 20240924 stopbrief afkomstig van dhr Annen VPT coordinator De Wolden).

Een andere kritische burger van De Wolden kreeg te horen dat de gemeente en de gebiedscoöperatie geen zaken meer met het betreffende bedrijf kon doen als de kritische houding van de betreffende persoon jegens industriële windturbines niet werd aangepast.

Een derde kritische burger staakte zijn actieve verzet uit angst dat zijn gemeentelijke subsidies in gevaar zouden kunnen komen.

Een vierde kritisch opbouwende bewoner van De Wolden kreeg na het indienen van een presentatie te horen dat *“zijn voorstellen weliswaar goed waren, maar dat zijn toon verkeerd was en dat er daarom geen gesprek met hem zou gaan plaatsvinden”* (Bron: mail Henk Bulder).

Ook het bij de gemeente De Wolden door meerdere personen ingediende WOO-verzoek wordt door die gemeente stelselmatig tegengewerkt:

- Een andere WOO-verzoeker (Dhr. Henk Bulder) kreeg te horen dat er meer dan 600 documenten zouden zijn terwijl er uiteindelijk slechts 360 zijn ontvangen, zowel door hem als door ons.
- Van alle documenten waren alle namen weggelaten van alle betrokkenen.
- Bij een reeks van documenten waren grote stukken tekst zwart gemaakt terwijl het overduidelijk om relevante informatie ging.
- Vrijwel alle overgedragen bestanden waren geconverteerd naar een PDF-bestand. Daarmee kon niet worden gezien of dit de oorspronkelijke teksten waren of dat de teksten waren bewerkt. Ofwel dat er mee was geknoeid om “niet handige” teksten weg te kunnen laten. En daar heeft het wel degelijk alle schijn van, want:
- Bij meerder documenten die zogenaamd emailweergaven zouden moeten bevatten, bleek zonneklaar dat de teksten van de wél weergegeven e-mails niet op elkaar aansloten en dat er dus e-mails weggehaald waren.
- Uitsluitend een analyse van de originele teksten met de overgedragen teksten kan uitsluitend bieden.
- Door de WOO-verzoekers heeft om die reden aan de gemeente De Wolden verzocht om bestanden opnieuw over te dragen.

- De gemeente De Wolden gaf vervolgens aan dat men desgewenst *“dan conform bestuursrecht een bezwaar zou kunnen worden ingediend, waarbij de gemeente 12 (!) weken ofwel drie maanden de tijd heeft om te reageren”*.
- Dat is pure obstructie van de WET Open Overheid. Bestuursrecht betekent dat ook een gemeente zelf zich dient houden aan de daarin opgestelde regels en procedures.
- Deze klacht werd door het College van B&W afgedaan als een zogenaamde ‘integriteitsmelding’, waarmee het betreffende klachtdossier onder de pet gehouden zou kunnen worden.
- De klacht werd verder ook niet serieus genomen doordat meerdere aantijgingen terzijde werden geschoven als ‘onbewezen’ terwijl meerdere opmerkingen door de wethouder zelf in haar eigen-verklaring werden bevestigd. Zo gaf de wethouder in haar eigen-verklaring aan dat de handelingen van mevrouw Luten / LEIS BV bij de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe naar haar mening ‘niet kon’. Echter in haar verklaring bleek niet dat de wethouder toen vervolgens correctief had ingegrepen. Dat kan ook niet want dat is niet gebeurd. Naar die betreffende verklaring is gerefereerd door de indiener van de klacht, maar ook die opmerking, nota bene van de wethouder zelf, werd volledig genegeerd en ook niet genoemd in de ‘conclusiebrief d.d. 13 januari 2025’, afkomstig van de burgemeester.
- Het betreffende klachtdossier is door de burgemeester ook niet vrijgegeven hetgeen in een normaal juridisch proces heel normaal zou zijn geweest. De verklaringen van de wethouder zijn daardoor ook niet beschikbaar.
- Wel mochten deze verklaringen in zeer kort tijdsbestek worden doorgelezen en is op basis daarvan een omvangrijke lijst van onjuistheden doorgegeven aan de integriteitsmanager van de gemeente De Wolden, de heer Van der Meulen. Deze lijst is echter volledig genegeerd als zijnde ‘onbewezen’ terwijl meerdere opmerkingen waren gebaseerd op de gespreksverslagen en verklaringen van de wethouder en ook van de gebiedscoöperatie zélf inzake deze klacht (**bron: ‘20241206 mail MvM aan FvdMeulen mbt’**).
- Als reden om de klacht af te wijzen werd onder andere genoemd dat niet duidelijk zou zijn wie die klacht had ingediend hetgeen apert onjuist is. De klacht was ingediend door MvM als ondertekenaar, daar was geen misverstand over mogelijk. Bovendien is dit nog eens herbevestigd in de mail van MvM d.d. 6 december 2024.
- In de verklaring van wethouder Hempen, die zich bij liet staan door collega wethouder Turksma, viel te lezen: *P34 “Wethouder Turksma die wethouder Hempen bijstaat verklaart dat de klacht is gedeeld met de gemeenteraad...en dat er weliswaar sprake is van vrijheid van meningsuiting, maar daar zitten grenzen aan”*. Opmerkingen:1.Dit is wel een heel bijzondere opmerking van de collega-wethouder Turksma, aangezien de gemeenteraad hét controlerende orgaan is van het college van B&W. De wethouder weet dat en toch worden daar door deze opmerking democratische principes met voeten getreden.2.Dit bovendien in combinatie met zijn eerdere opmerking in het verslag van wethouder Hempen dat het *“in andere gemeenten ook de normale gang van zaken is”*.3.Het is juist de gedachte van bestuursrecht dat processen ordentelijk verlopen. Kennelijk is niet alleen wethouder Hempen maar ook wethouder Turksma van mening dat ze daar lak aan kunnen hebben.
- Hoe het ook zij: de klacht is met duidelijke reden én met duidelijke opmerking dat deze uitsluitend aan de raad wordt verstrekt vanuit de positie van controlerend orgaan voor B&W. aan raadsleden verzonden.6.Het is alleen daarom al niet gepast om een inbrenger van een klacht te framen zoals eerder al is gebeurd met een door de gemeente verzonden en als bedreigend ervaren brief. Ook daarvan is de raad op de hoogte gesteld.
- Het staat de wethouder overigens vrij om een proces te beginnen wegens smaad. We zien een dergelijk proces met vertrouwen tegemoet en zo’n proces kan dan meteen dienen om alle aangelegenheden nog eens de revue te laten passeren: niet alleen de route maar tevens de inhoud is bepalend. Getuigen kunnen dan middels voorlopige getuigenverhoren

onder ede worden gehoord en de media zal dit dossier ook verder gaan onderzoeken en publiceren. Gegeven de weigering van de gemeente om een reeks van overeenkomsten te overleggen in het kader van het WOO-verzoek waarom nadrukkelijk is gevraagd; én gegeven de opeenstapeling van aantoonbaar tegenstrijdige verklaringen die zijn afgegeven door samenwerkende partijen; én gegeven de weigering van de gemeente om klachten juist af te handelen, is een rechtsgang of een onderzoek door de Rijksrecherche wellicht ook de beste optie.

- **Pondera: vele concepten en vele vragen “of er nog iets aangepast moet worden”.**

Wat opvalt in de advisering door het professionele onderzoeksbureau Pondera is dat men andere mogelijkheden (dan wind) volstrekt niet goed uitwerkt. En ook dat men kennelijk geen advies geeft over de maatschappelijke inpasbaarheid en proportionaliteit van windturbineplannen t.o.v. deze andere mogelijkheden. Men gaat volledig voor windenergie en laat alle aspecten die tegengeworpen kunnen worden volstrekt achterwege. Bij de aan dit bureau gevraagde verkenning van wind- én zonne-energie mag meer verlangd worden.

Allereerst dient geconstateerd te worden dat de raad van de gemeente De Wolden toestemming heeft gegeven aan het College van B&W om kosten te gaan maken voor een verkenning van Wind- én Zonne-energie. Terwijl vervolgens in alle e-mails die zijn aangetroffen uitsluitend wordt gesproken over de verkenning van windenergie. Dat blijkt onder uit het “onderwerp” van een reeks van aangetroffen e-mails (Bronnen: e-mail Re: Criteria verkenning windenergie in Potentiescan De Wolden d.d. 3 oktober 2023 of Bron: RE:College- en Raadsvoorstel windenergie d.d. 16 juli 2024”).

Er zijn twee afzonderlijke routes m.b.t. de Pondera-rapporten:

EERSTE RAPPORT VOOR GRENSGEMEENTEN: Het eerste rapport is de “Verkenning windenergie Meppel, Steenwijkerland, De Wolden en Westerveld” (d.d. 8 mei 2023). Een rapport dat is geschreven om de grensoverschrijdende windturbine-mogelijkheden te verkennen van deze vier gemeenten te verkennen in opdracht van meerdere gemeenten i.s.m. de provincie.

Ook in dat inter-gemeentelijke rapport heeft Pondera niet de minste moeite genomen om de andere, in de RES nadrukkelijk genoemde invullingsmogelijkheid, te weten zonne-energie, zelfs ook maar te benoemen, laats staan te onderzoeken. Als dat al niet in opdracht van de gemeenten is gebeurd, dan kan men nog steeds vraagtekens zetten bij de handelwijze van Pondera: waarom is dat dan desondanks toch niet gebeurd terwijl het toch een belangrijk bestanddeel van een juiste discussie zou zijn? (Bron: email d.d. 8 juni 2023 Conceptrapport Verkenning windenergie Meppel, Steenwijkerland, De Wolden en Westerveld).

Van dat inter-gemeentelijke rapport wordt een presentatie gemaakt die gedeeld wordt met het college van B&W. Ook in die presentatie met als titel: “Verkenning WIND-energie grensgebied Meppel, De Wolden, Westerveld en Steenwijkerland”, komt uitsluitend het woord “wind” voor. Niemand neemt ook maar de moeite om andere mogelijkheden te bestuderen, terwijl de impact op het leefmilieu substantieel verbeterd zou kunnen worden (Bron: email d.d. 27-6-2023 RE: Presentatie onderzoek wind).

Dat inter-gemeentelijke conceptrapport d.d. 8 mei 2023, beschrijft op basis van harde en zachte normen een aantal kansrijke gebieden. Het gebied Echten, waar wethouder Hempen zelf tegenaan woont, wordt níet meer genoemd terwijl dat gebied zowel op harde als op

zachte eisen beter geschikt is dan Ruinerwold Noord. Het gebied in Nijeveen, waar de broer van wethouder Hempen met zijn boerenbedrijf gevestigd is, behoort daar wél bij. (Bron: [Conceptrapport d.d. 8-5-2023 Verkenning windenergie Meppel, Steenwijkerland, De Wolden en Westerveld](#)).

Overigens had Pondera gebruik kunnen maken van de kennis over zonne-parken, want in een email d.d. 18-9-2023 van de gemeente Steenwijkerland aan buurgemeenten valt te lezen: “Beste mensen, Bijgaand het toegezegde document “Ruimte voor zon op (Steenwijker)land”(Bron: [email d.d. 18-9-2023 “RE : Definitief rapport verkenning windenergie grensgebied Meppel, Steenwijkerland, De Wolden en Westerveld”](#)). Dus kennelijk werd informatie over zonne-parken wél gedeeld tussen gemeenten, maar werd daar angstvallig over gezwegen in de diverse verkenningen.

Dat Pondera én de diverse gemeenten zeer goed op de hoogte waren, althans hadden kunnen zijn, van de enorme impact op het leefmilieu, kan worden afgeleid uit de tekst uit de Pondera-presentatie die op 20-9-2023 werd rondgemaild. Daarin valt te lezen (op pagina 11 van die presentatie):

• **PONDERA: “NIET VAAK VERTOOND, WINDPARK MAASVLAKTE KOMT IN DE BUURT!”**

Daarbij wordt dus serieus gesproken over een mogelijk windpark dat geplaatst moet worden in het grensgebied van de gemeenten Meppel, Steenwijkerland, De Wolden en Westerveld, in een van de meest toeristische gebieden van ons land. Alle proportionaliteit gaat daarbij verloren. Pondera maakt over dat soort elementen echter geen enkele opmerking. Ook maakt Pondera ook in deze presentatie geen enkele melding van het feit dat deze veel te grootschalige windturbines eenvoudig vervangen kunnen worden door zonne-parken. (Bron: [bijlage bij email d.d. 20-9-2023 “RE : Definitief rapport verkenning windenergie grensgebied Meppel, Steenwijkerland, De Wolden en Westerveld” / titel presentatie in bijlage: “Elements for Energy / Procesopties besluitvorming windenergie grensgebied gemeenten”](#)).

Dat men bij de provincie gelukkig wel door heeft dat de proportionaliteit door de enorme windturbines verloren gaat, blijkt uit een mail d.d. 3-7-2024 van de provincie gericht aan de betrokken gemeenten, over een “globale visuele verkenning”, waarin valt te lezen: “Ik heb aangegeven dat het nu eerst gaat over een globale visuele verkenning en dat het nu nog niet gaat over hoe hoog de turbines zijn en waar ze precies komen te staan. Ook dat we nu uiteraard nog niet met inwoners en stakeholders in gesprek gaan maar dat het puur is om vanuit het eerste beeld (landschap bv) te kijken wat eventueel wenselijk is” (Bron: [email d.d. 8-7-2024 RE: visualisaties windenergie](#)).

TWEDE RAPPORT VOOR DE WOLDEN: Het tweede rapport betreft een door Pondera voor uitsluitend de gemeente De Wolden geschreven rapport. Op 3 oktober 2023 is er een mailuitwisseling over de te hanteren afstanden tot bebouwing. Nu is de titel van deze mail d.d. 3-1-2023: “RE: Criteria verkenning windenergie in Potentiescan De Wolden”. Dit rapport gaat dus specifiek over de gemeente De Wolden. Maar ook in deze titel komt de term zonne-energie verder niet voor. Ook de inhoud van een reeks van eerdere e-mails gaan uitsluitend over windenergie (Bron: [email d.d. 3-10-2023 RE: Criteria verkenning windenergie in Potentiescan De Wolden](#)).

De offerte voor dat rapport wordt op 23 augustus 2023 getekend. Krap een maand later volgt het rapport van Pondera met uiteindelijk een eind(?)-versie d.d. 20240410. Daarin staat geschreven:

5.4 Potentiekaarten kleinschalige zonneparken

Zoals blijkt uit Figuur 5.4, is het potentieel kansrijke gebied voor oprichten van zonneparken binnen de gemeente erg groot. Het aanwijzen van individuele zoekgebieden is daardoor lastig en minder relevant. Binnen de gemeente is een zeer groot deel potentieel geschikt voor een kleinschalig zonnepark, hierdoor zouden er honderden zoekgebieden (van 5-10 ha) aan te wijzen zijn. Beoordeling van potentie van deze zoekgebieden is in alle gevallen maatwerk. In Figuur 5.7 tot Figuur 5.19 wordt per dorpskern weergegeven waar de potentieel kansrijke ruimte ligt voor kleinschalige zonneparken.

Die beoordeling heeft echter nooit plaatsgevonden of is in ieder geval nooit gedeeld met de bevolking tijdens de raadsvergaderingen en tijdens de informatiebijeenkomsten medio september-november 2024. En verder staat in dat rapport geschreven:

6 Conclusie

Binnen gemeente De Wolden zijn er kansrijke gebieden aan te wijzen voor de realisatie van grote moderne windturbines, kleine dorps turbines, en zowel kleine (5-10 ha) als grote (20-25 ha) zonneparken op land.

Bij de gemeente is aldus goed bekend dat er mogelijkheden te over zijn voor zonneparken in De Wolden. Waarom is die kennis niet gebruikt om plannen uit te werken en waarom is die kennis niet gedeeld met de bevolking? Juist de ligging aan de Oude Vaart maakt meervoudig ruimtegebruik (zonnepark + waterberging + landbouwgrond) goed mogelijk waardoor die zonneparken goed inpasbaar zijn en bovendien voldoen aan de criteria van de zonneladder. En dat terwijl zonneparken een veel kleinere impact hebben op het leefmilieu dan de industriële mega windturbines? (Bron: 20240410 Verkenning wind- en zonne-energie gemeente De Wolden v5.0_geanonimiseerd.pdf).

Maar iets gaat er kennelijk niet goed want de uiteindelijke presentatie vermeldt niets over de zonne-energiemogelijkheden. (Bron: email d.d. 23-8-2023 RE: Offerteverzoek verkenning wind & zon gemeente De Wolden”).

Het heeft er alle schijn van dat Pondera m.b.t. de windturbines nogal flexibel is in de leer, want in een e-mail d.d. 14-8-2023 valt te lezen: “ Voor ons is het zeker mogelijk om zowel aan te sluiten bij het onderzoek van grensgemeenten met de 400 meter contour, en daarnaast te kijken wat voor een impact een 600 meter contour en een 800 meter contour heeft op de zoekgebieden in De Wolden. Hiermee krijg je drie uiteindelijke totaalkaarten (voor geluid 400, 600 en 800 meter) voor grootschalige windturbines” . En dat terwijl Pondera zelf al eerder had aangegeven dat een afstand van 600 minimaal zou zijn en er landelijk gesproken wordt van een norm van minimaal 1200 meter. Dat betekent dat de nu door Pondera genoemde afstanden op voorhand veel te beperkt zijn voor de genoemde grootschalige windturbines. Pondera lijkt te marchanderen met afstandsnormen om windturbinemogelijkheden te onderzoeken (Bron: email d.d. 14-8-2023 “RE: Offerteverzoek verkenning wind & zon gemeente De Wolden”).

Op 23 oktober 2023 wordt er weer een mail verstuurd door Pondera met als tekst: “Bijgevoegd vinden jullie versie 2.0 van de Verkenning wind en zon voor de gemeente De Wolden”. En met de tekst: “Mochten er naar aanleiding van versie 2.0 nog op- of aanmerkingen zijn dan vernemen wij dat uiteraard graag”. Pondera stuurt kennelijk net zo lang concepten met het verzoek om op- of aanmerkingen, totdat een rapportversie resulteert die “werkbaar” is voor de (of een) gemeente (Bron: email d.d. 23 10-2023 Verkenning wind & zon gem. De Wolden (Pondera))

En dat lijkt te werken want in een voorafgaande email d.d. 10-7-2023 valt te lezen: “Daarmee geven we meer aandacht aan een belangrijke bevinding in het Pondera rapport en we kunnen

op basis daarvan alle locaties voldoende onderbouwen waarom er wordt voorgesteld om nu 1 locatie aan te wijzen als kansrijk gebied. Zie bijgaand een tekstvoorstel". In dat tekstvoorstel wordt nu geen melding gemaakt van harde normen maar van "vuistregels". In diezelfde tekst wordt wederom volledig voorbij gegaan aan zoekgebied Echten. Dat zoekgebied Echten voldoet aantoonbaar beter aan afstandseisen dan het gebied Ruinerwold Noord. Maar van dat gebied wordt dus geen melding meer gemaakt. Ook wordt geen melding gemaakt van het feit dat wethouder Hempen zelf pal tegen zoekgebied Echten aan woont. Pondera doet kennelijk aan "doelschrijven of wensschrijven". De vraag is of een onderzoeksbureau als Pondera zich daarvoor zou moeten of willen lenen (Bron: email d.d. 10-7-2024 "Toevoegen locaties aan het raadsvoorstel").

Op 10 april 2024 wordt dan uiteindelijk de definitieve versie van dat Pondera-rapport gelanceerd, nu met als titel: "Verkenning wind- en zonne-energie gemeente De Wolden". De inhoud van de presentatie aan de gemeenteraad (en aan de bevolking) én de inhoud van vrijwel alle e-mails die zijn onderzocht in het kader van het WOO-onderzoek, gaan echter uitsluitend over windenergie. Zonneparken worden daarin niet benoemd terwijl daar in het Pondera rapport toch van was gezegd dat daar zeer veel mogelijkheden voor waren. Men kiest uitsluitend voor windturbines met de bijbehorende enorme en volstrekt onnodige impact op het leefmilieu (Bron: email d.d. 16-7-2024 "RE: College- en raadsvoorstel windenergie") met als bijlage een brief van het College van B&W aan de raad.

DE ENIGEN DIE UITEINDELIJK BETER LIJKEN TE WORDEN VAN DE PLAATSIJNG VAN DE INDUSTRIËLE WINDTURBINES, IS DE WINDTURBINEINDUSTRIE: DE DAARAAN VERBONDEN NIET- ONAFHANKELIJKE ADVISEURS ZOALS PONDERA EN LEIS BV; EN DE BETROKKEN INFRASTRUCTURELE ONDERNEMERS ANNEX WINDTURBINE-INVESTEERDERS.

● Maatschappelijk ondernemen:

Niet alleen in Nederland is de discussie over de toepassing van windturbintetechnologie losgebarsten: ook in Zweden is er op dit moment een enorme discussie gaande omdat men in dat land onder druk van de economische macht van Vattenfall het hele land heeft volgebouwd met de voor het leefmilieu uiterst schadelijke windturbines, terwijl er in Zweden ook geen noodzaak voor is.

Die discussie en de daaruit voorkomende rechtszaken, heeft er onlangs voor gezorgd dat een groot en net opgeleverd windpark op last van de rechtbank weer afgebroken dient te worden. Dit omdat dit park het leefmilieu van de plaatselijke bevolking te veel aantast.

Vergelijkbare (juridische en politieke) processen kan men in Nederland gaan verwachten. Mede op grond van Europees recht dat de (kans op) aantasting van een goed leefmilieu verbiedt.

Ook in Nederland heeft onder druk van economische belangengroepen ten onrechte gekozen voor windturbines, of dreigt men daarvoor te willen gaan kiezen.

Ook in Nederland is sprake van grote economische druk om windturbines te plaatsen en zijn de economische verbanden eenvoudig te traceren: zo is het bedrijf Hellinga, eigendom van de heer Hellinga, betrokken bij de infrastructurele werkzaamheden rond de bouw van een transformatorhuis langs de A32.

Daar is op zich niks mis mee. Anders wordt het nu blijkt dat de heer Hellinga mede-eigenaar is van Leis BV, waarvan “onafhankelijk adviseur” mevrouw Luten weer directeur is, en dat hij aldus indirect grote invloed heeft op dit windturbine-dossier. En dat wekt de schijn van belangen-verstrengeling. Overigens moet die transformator er toch komen voor eventuele zonne-parken, enz. Maar daar gaat het niet om.

Deze eigenaar gaf tijdens een gesprek met stichting Leefbaar Zuidwest Drenthe en A32 BV aan dat hij “maatschappelijk ondernemen” hoog in het vaandel had staan. Daarop is aan hem de vraag gesteld wat hij dan precies verstond onder “niet-maatschappelijk ondernemen” aangezien de aantoonbare negatieve impact van windturbines op de brede bevolking zo enorm groot blijkt te zijn. Daarop bleef het antwoord echter schuldig.

We zijn als stichting bepaald niet tegen het maken van omzet op zichzelf. In tegendeel: een groot aantal leden zet zich als ondernemer juist hard in voor de economische ontwikkeling van de regio. Hun substantiële bedrijvigheid en daaraan verbonden investeringen in deze regio komen juist voort uit hun beleving van het huidige goede leefmilieu in hun woonplaatsen (Meppel, Havelte, Ruinerwold, enz.). De stichting is daarom wél nadrukkelijk tegen omzet die gerealiseerd wordt over de rug van anderen en die substantieel ten koste gaat van de Drentse economie.

Door die ondernemers wordt nu ook het grachtenproject van enkele tientallen jaren geleden in gedachte geroepen: de gemeente Meppel wilde indertijd de grachten van die plaats dempen. Een groot aantal ondernemers en bewoners zijn daartegen in opstand gekomen met als reden, wederom, de aantasting van een goed leefmilieu. Gelukkig heeft men toen naar die argumenten willen luisteren en zijn de grachten nooit gedempt. Tot op de dag van vandaag plukt Meppel en daarmee het omliggend gebied daarvan de (toeristische) vruchten omdat het bekend staat als “klein Mokum”. Daardoor heeft Meppel een bijzondere aantrekkingskracht. Nu is er echter wederom een aanval af te slaan omdat men met de windturbines het toeristische kind met het badwater weg wil gooien.

Het verdient aanbeveling om ook onder zowel (gerespecteerde) bestuurders als onder (gerespecteerde) ondernemers, als trekkers van de regionale economie een goede discussie op te starten over wat nu de inhoud dient te zijn van het begrip “maatschappelijk ondernemen”.

- Is dat het “koste wat kost” en rücksichtsloos realiseren van winst op korte termijn voor een enkele infrastructurele bedrijfseigenaar plus een stuk of vijf boeren, ten koste van duizenden burgers en andere ondernemers?
- Is dat het vernietigen of ernstig beschadigen van leefmilieu en van de natuur van Drenthe?

- Is dat het vernietigen of ernstig beschadigen van (het imago van) Drenthe als meest toeristische provincie van Nederland? En van de regio op de eerste plaats: Zuidwest Drenthe wordt nu niet voor niets de poort van Drenthe genoemd.
- Is dat het ernstig beschadigen van dé belangrijkste pijler van de Drentse economie, te weten de toeristische sector, met alle daaraan verbonden duizenden ondernemers en werknemers?
- Is dat het aantasten van het leefmilieu van onszelf, uzelf, onze kinderen en kleinkinderen omwille van een milieuprobleem dat ook (en beter) op andere wijze kan worden opgelost: zie andere eenvoudig toepasbare mogelijkheden in hoofdstuk 3.

Het oplossen van grote maatschappelijke problemen door middel van paniekvoetbal en onzorgvuldige procesgang, leidt tot grote maatschappelijke schade en tot groot verlies van vertrouwen in de politiek. En daar wilden we nu net van af.

Een goed platform als onderdeel voor die discussie tussen bestuurders en bedrijfsleven zou de (regionaal georiënteerde) bedrijvensociëteit A37 kunnen zijn: een netwerk van overheidsbestuurders en, met name infrastructurele bedrijven dat in 1993 is opgericht om de aanleg van de autosnelweg A37 te ondersteunen. Na de realisatie van die snelweg is men doorgegaan als netwerk teneinde de regio te stimuleren.

Leden bestaan uit gerespecteerde gemeentelijke en provinciale bestuurders alsmede uit een reeks van toonaangevende bedrijven. Ook burgemeester Inge Nieuwenhuizen van de gemeente De Wolden is lid, zo blijkt uit de website van de gemeente De Wolden.

Op de website van de A37 valt te lezen:

Bedrijvensociëteit A37 is een uniek netwerk.

Bedrijvensociëteit A37 is een uniek netwerk. Een platform van leiders, bestaande uit leden vanuit het bedrijfsleven, onderwijs, overheid, zorg, cultuur en defensie. Het doel van de Sociëteit is het bevorderen van de economische ontwikkeling in Noord-Nederland en samenwerking tussen de leden.

De Sociëteit bestond in 2023 30 jaar en is een waardevol netwerk voor Noord-Nederland geworden. We geloven in het verder (uit)bouwen van een sterke regio, vernieuwend ondernemerschap en samenwerken. We richten ons hierbij onder andere op de ontwikkeling van een uitmuntende infrastructuur, zowel over land en water als door de lucht. Uiteraard in combinatie met goed openbaar vervoer. Conjunctuur volgt infrastructuur, dat is waar we in geloven.

In de organisatie van onze activiteiten zijn impact van leiderschap, duurzaamheid en digitalisering belangrijke thema's. De Sociëteit verbindt ondernemers, bestuurders en leiders met een krachtige visie op de regio. De vormgevers van de toekomst.

Gegeven die doelstellingen en gegeven de kwaliteit van de leden is deze Sociëteit wellicht een goed platform om een goede discussie te voeren over de inhoud van het woord “maatschappelijk ondernemen” en over de beleving van “visie op de regio” voor zover die visie al uitsluitend bepaald zou moeten worden door die Sociëteit A37 overigens.

De Noordelijke regio heeft behoefte aan een goede infrastructuur. Daar is geen twijfel over mogelijk. De juiste invulling daarvan is echter essentieel ten bate van de toekomstige leefbaarheid van de provincie. Die visie dient uiteindelijk door een zorgvuldig bestuursproces tot stand te komen. Belangengroepen zijn zeker onderdeel van die discussie, maar zijn daarin overigens niet alles bepalend.

En winst op korte termijn? Dat kan ook en wellicht nog veel beter, ingevuld worden door de infrastructurele werkzaamheden, nodig voor de bouw van zonnevelden. Zonnevelden die gegeven hun flexibele opzet later ook nog eens , en dat zonder restwaarde-blokkades, kunnen worden omgezet in andere infrastructurele projecten waar op dat moment weer behoefte aan is: woningbouw; industrie; inrichting natuurlandschap enzovoort.

- **CONCLUSIES m.b.t. PROCESVERLOOP:**

Het heeft er alle schijn van dat:

1. Dat men willens en wetens een foutief, want uitsluitend op windturbines gericht, traject heeft bewandeld.
2. En dat daarbij sprake is van een intensief samenspel van windturbine-investeerders (en daaraan verbonden infrastructurele en financiële bedrijven) met hun niet-onafhankelijke adviseurs enerzijds, en van bestuurders die tekort zijn geschoten in hun bestuurlijke taak en zelfs hun eigenbelang hebben willen dienen, anderzijds;
3. En dat men daarbij krampachtig heeft getracht om zoveel mogelijk onder de radar te blijven: zonder dat namen en standpunten en handelswijzen van deze direct verantwoordelijke personen bekend werden.
4. Dat men getracht heeft om een “formeel alsnog juist” proces er doorheen te drukken en daarbij de zweem van “juiste informatie” probeert te creëren.
5. Dat er op geen enkele wijze ook maar de minste richtbaarheid is gegeven aan de ernstige nadelen van windturbines: zie volgende hoofdstuk waaronder een reeks van filmpjes van directe getuigenissen.
6. Dat er op geen enkele wijze serieus onderzoek is gedaan naar aantoonbaar aanwezige goede andere mogelijkheden om de RES-doelstellingen in te vullen. Sterker nog: men heeft aantoonbaar aanwezige goede mogelijkheden willen blokkeren en bagatelliseren.
7. Dat er aldus sprake is van een uiterst laakbare foutieve procesgang. En dat terwijl het algemeen belang en ook specifieke burgerbelangen, bij doorgang van de windturbine-plannen, extreme schade zullen oplopen.
8. En dat men aldus zowel de “Drentse kool als de Drentse geit” waar duizenden bewoners van deze provincie afhankelijk van zijn, ernstig negatief heeft willen beïnvloeden ten bate van een uiterst klein groepje “belanghebbenden”.

LAAT ER GEEN MISVERSTAND OVER ZIJN:WE ZIJN ALLEMAAL VÓÓR DE ENERGIETRANSITIE.

MAAR DAT UITSLUITEND VIA EEN CORRECT VERLOPEN EN GOED AFGEWOGEN PROCES.

En daarvan is nu aantoonbaar géén sprake geweest.

H 2. NOOIT BENOEMDE NADELEN WINDTURBINES:

* Filmbestand / directe getuigenverklaringen:

- **De schadelijke impact van windturbines | Zembla**
Deze documentaire onderzoekt de gezondheidsklachten van omwonenden, waaronder slapeloosheid en stress, veroorzaakt door het geluid van windturbines.
<https://www.youtube.com/watch?v=ElaZaaCG7kw> (mensen spreken over de waanzin van windturbines. Geen slaap meer, continu gezoem, psychische problemen etc dit is de lange versie)
- https://youtube.com/shorts/A-mEH_bnarM?si=titVUQhkJtSKyiQV (verkorte versie)
- <https://www.youtube.com/watch?v=dZNJTnvpF2I> (Slaapstoornissen korte versie)
- <https://www.youtube.com/watch?v=B1DOyn07XNw> (ziek door windturbines kinderen die ziek zijn geworden door windturbines in België)
- **Zeldzame vogel dood na botsing met windturbine**
<https://www.youtube.com/watch?v=Cqo-u2MPqbE> (Deze video toont een lammergier, een zeldzame roofvogel, die is gestorven na een botsing met een windturbine)
- <https://youtube.com/shorts/4Q6bjXrA-Nk?si=t9O3j8rvTqMMqwEE> (doordringend geluid van windturbines)
- https://www.youtube.com/shorts/O_eoB7aLmrU (Geluid van windturbine bij harde wind)
- https://youtube.com/shorts/dC02rUo6fV8?si=rf_bj0MDNRPSQE8a (Geluid van windturbines)
- https://youtube.com/shorts/rAZzx2pCK6A?si=j_G0IMzwXKQx7Nud (Maasvlakte Rotterdam, slagschaduw + enorm park en ongeveer dezelfde hoogte die men hier wil plaatsen))
- <https://www.youtube.com/watch?v=3q1QQUzBwM4> (WNL-windturbines drijft mensen tot waanzin)
- <https://www.youtube.com/watch?v=X1y-aWYbNHY> (Windturbines op zee hebben zwaar effect op onderwaterleven plankton)
- <https://www.youtube.com/watch?v=AC3A0f8hbw0> (Mensen die spreken over windturbines (zeeturbines) die ze op land willen plaatsen en dat drijft mensen tot waanzin)
- https://www.youtube.com/watch?v=CcXOfz6_7wc (artsen die spreken over slaapstoornissen en andere gezondheidseffecten door windturbines)
- <https://www.youtube.com/watch?v=XzCuCceUJsl> (Marianne Zwagerman die aangeeft dat windturbines ook niet de oplossing zijn en de zaken nog erger maakt)
- <https://www.youtube.com/watch?v=NTlr4btvb2w> (Diederik Gommers over de gezondheidseffecten van windturbines)
- <https://www.youtube.com/watch?v=QbF6l2H3o0k> (minder wind zorgt voor stagnatie)
- <https://www.facebook.com/omroephuman/videos/tegenwind-het-verdriet-van-de-veenkoloni%C3%ABn/435248564633394/> (Kort stukje over hoe het verkeerd ging in de Veenkoloniën)
- <https://www.youtube.com/watch?v=srmV0ngt2zA> (Noordoostpolder windturbines slaan 1000 vogels uit de lucht per jaar)
- <https://www.youtube.com/watch?v=8NAAzBArYdw> (Windturbine dood vogel)
- <https://www.youtube.com/watch?v=cawjhEt4bdw> (5 miljard schade door windturbine parken op zee)

* Nadelen per onderwerp / Artikelen bestand:

I. Gezondheidsrisico's & Milieuvervuiling.

Er is groeiend bewijs dat industriële windturbines schadelijke gevolgen kunnen hebben voor de gezondheid.

- Professor Gommers publiceerde recent een artikel over dit onderwerp.

<https://www.telegraaf.nl/nieuws/485399024/diederik-gommers-haalt-uit-naar-rivm-om-wc-eend-onderzoeken-windturbines-steeds-meer-signalen-dat-het-zeer-ernstig-kan-zijn>

- Ook in de Tweede Kamer zijn dit jaar (2024) vragen gesteld over de impact van windturbines op land. Zie hier de vragen die zijn gesteld door Henk Vermeer BBB en Caroline van der Plas BBB:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20232024-1997.pdf>

Windturbines worden vaak gepresenteerd als een schone groene energiebron, maar de impact op de gezondheid van omwonenden is een onderwerp dat steeds meer aandacht krijgt. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat de plaatsing van windturbines gezondheidsklachten veroorzaken, die niet altijd zichtbaar of direct meetbaar zijn, maar wel degelijks invloed hebben op het welzijn van mensen. Hieronder volgt een uitgebreide toelichting op deze belangrijkste en ernstige effecten van Windturbines op de gezondheid van mens en dier:

A. Geluidsoverlast

Windturbines produceren verschillende soorten geluid die direct en indirect impact hebben op de gezondheid:

- **Laagfrequent geluid (LFG):**

Dit is geluid met een lage toonhoogte dat vaak niet bewust hoorbaar is, maar wel voelbaar. Langdurige blootstelling kan leiden tot een reeks klachten zoals:

- Hoofdpijn
- Duizeligheid
- Slaapstoornissen

Zie bron van het RIVM: <https://www.rivm.nl/laagfrequent-geluid-en-bromtonen/hinder-en-gezondheidsklachten>

Dit geluid werkt vooral storend in rustige omgevingen, zoals landelijke gebieden waar het achtergrondgeluid minimaal is. Onderzoek toont aan dat LFG ook een impact kan hebben op het autonome zenuwstelsel, wat stressreacties kan uitlokken. Zuidwest Drenthe is één van die gebieden die landelijk en dus rustig is.

- **Infrasoon geluid:**

Geluid met een frequentie lager dan 20 Hz wordt infrason geluid genoemd. Hoewel het menselijk oor dit niet waarneemt, kan het lichaam het wel voelen. Dit geluid kan resulteren in:

- Een gevoel van onbehagen/angst
- Stress
- Verhoogde hartslag
- Verstoringen in het evenwicht/duizelingen

Infrasoon geluid wordt vaak onderschat, maar heeft een duidelijke invloed op het fysieke en mentale welzijn. Zie onderstaande bron van de ARBO:

<https://www.arbostart.nl/laagfrequent-of-infrageluid-wel-of-niet-schadelijk-voor-onze-gezondheid> en:

https://en.wikipedia.org/wiki/Infrasound?utm_source=chatgpt.com

B. Trillingen

De mechanische werking van windturbines veroorzaakt trillingen die zich via de grond en lucht verspreiden. Deze trillingen worden niet altijd bewust waargenomen, maar kunnen wel leiden tot:

- Misselijkheid
- Duizeligheid
- Verhoogde hartslag
- Een algemeen gevoel van ongemak

Trillingen kunnen zich over grote afstanden verspreiden, vooral in gebieden met een zachte bodem. (zo ook in Zuidwest Drenthe). Dit maakt het een verborgen, maar reëel probleem voor omwonenden in onze prachtige omgeving.

Zie ook hiervoor bron: https://www.windwiki.nl/wp-content/uploads/2021/10/Hinderlijk-geluid-van-windturbines-Jan-de-Laat-Louw-Feenstra-2021.pdf?utm_source=chatgpt.com

C. Microscopische deeltjes van turbinebladen

Tijdens het draaien van windturbines slijten de bladen, waarbij microscopisch kleine deeltjes vrijkomen. Deze deeltjes, vaak bestaande uit composietmaterialen zoals epoxyharsen, zijn moeilijk afbreekbaar en kunnen bij inademing schadelijk zijn voor de gezondheid.

Hieronder is opgesomd waar een windturbine van wordt gemaakt, welke schadelijke stoffen er worden gebruikt en hoe deze vooral NIET bijdragen aan de groene energieopwekking.

Windturbines bestaan uit diverse materialen, elk met specifieke eigenschappen en inherent de milieueffecten. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste componenten, de gebruikte materialen en hun schadelijkheid:

C1.Fundering:

- **Beton:** Bestaat uit cement, zand, grind en water. De productie van cement is energie-intensief en draagt bij aan CO₂-uitstoot.
- **Staal:** Wordt gebruikt voor wapening in het beton. De staalproductie vereist veel energie en kan leiden tot CO₂-emissies en andere milieuvervuiling.

C2.Toren:

- **Staal:** Hoofdmateriaal voor de torenstructuur. Zie hierboven wat milieueffecten zijn.
- **Verf en coatings:** Beschermen tegen corrosie. Sommige coatings bevatten schadelijke stoffen die bij slijtage in het milieu kunnen vrijkomen. (zie bron RIVM hieronder)

https://www.rivm.nl/publicaties/eerste-inzicht-in-emissies-van-chemische-stoffen-bij-wind-op-land-resultaten-quickscan?utm_source=chatgpt.com

C3.Nacelle (behuizing boven op de toren):

- **Staal en aluminium:** Voor de structuur en componenten. De productie van aluminium is zeer energie-intensief en kan leiden tot aanzienlijke CO₂-uitstoot.
- **Koper:** Voor elektrische bedrading. Koperwinning kan leiden tot milieuschade, zoals bodem- en waterverontreiniging.

C4.Rotorbladen:

- **Glasvezelversterkte kunststof (composiet):** Combinatie van glasvezel en epoxyhars. Epoxyharsen kunnen bisfenol A (BPA) bevatten, een stof die schadelijk is voor het milieu en de gezondheid. Zie bron hieronder wat verder ingaat op BPA en haar schadelijkheid.

https://www.stichting-jas.nl/2024/03/de-waarheid-over-windturbines.html?utm_source=chatgpt.com

- **Hout (balsa):** Vaak gebruikt als kernmateriaal in bladen. Er zijn zorgen over de herkomst van dit hout; illegale kap in het Amazonegebied is gerapporteerd, wat leidt tot ontbossing en verlies van biodiversiteit. Zie bron van Greenpeace over dat Balsa hout,

https://www.greenpeace.org/nl/algemeen/5574/schaamteloze-houtfraude-in-amazone-klacht-tegen-nederlandse-bedrijven/?utm_source=chatgpt.com

C5.Generator en magneten:

- **Neodymium en andere zeldzame aardmetalen:** Gebruikt in permanente magneten. De winning van deze metalen kan milieuschade veroorzaken, zoals radioactief afval en bodemverontreiniging.

C6.Smeermiddelen en hydraulische vloeistoffen:

- **Oliën en vetten:** Noodzakelijk voor het functioneren van bewegende delen. Bij lekkage kunnen deze stoffen het milieu vervuilen.

C7.Brandvertragende gassen

In de schakelkasten wordt het gas SF₆ (zwavel hexafluoride gebruikt) als temperatuurverlager/brandvertrager. Het is een extreem broeikasgas met een GWP van 22800. Dat betekent dat het een 22800 keer zo sterk broeikasgas is als CO₂. Het lekt in de atmosfeer en moet regelmatig worden aangevuld.

D. Illegale houtkap in de Amazone:

Er zijn gevallen gedocumenteerd waarbij hout, zoals balsa, illegaal is gekapt in het Amazonegebied en vervolgens is gebruikt in industriële toepassingen, waaronder mogelijk windturbinebladen. Dit draagt bij aan ontbossing en heeft ernstige gevolgen voor ecosystemen en inheemse gemeenschappen.

E. Milieu-impact:

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) heeft een quickscan uitgevoerd naar de emissie van chemische stoffen en microplastics door windturbines op land. Uit dit onderzoek blijkt dat de beschermende coatings op de mast en bladen chemische stoffen bevatten die door regenwater kunnen worden weggespoeld en in de bodem en het water kunnen belanden. Daarnaast komen er door slijtage van de bladen jaarlijks naar schatting tussen de 3 en 14 kilogram microplastics per turbine vrij. Zie bron van het RIVM hieronder.

https://www.rivm.nl/publicaties/eerste-inzicht-in-emissies-van-chemische-stoffen-bij-wind-op-land-resultaten-quickscan?utm_source=chatgpt.com

F. Gezondheidsrisico's van stofdeeltjes:

De deeltjes die vrijkomen bij slijtage van windturbinebladen kunnen stoffen zoals bisfenol A (BPA) bevatten. BPA is een chemische stof die hormoon verstorende eigenschappen heeft en schadelijk kan zijn voor het milieu en de menselijke gezondheid. Bij inademing kunnen deze deeltjes de luchtwegen irriteren en, afhankelijk van de samenstelling, mogelijk leiden tot gezondheidsproblemen. Zie hieronder de bron die dit verder toelicht.

https://www.bloedwaardentest.nl/blogs/blogpagina/hoe-bpa-uitstoot-door-windturbines-onze-gezondheid/?utm_source=chatgpt.com

En een bron die dieper ingaat op gezondheidsproblematiek omtrent windturbines.

https://www.groen-inzicht.nl/onderzoek/impact-van-windturbines-op-gezondheid-internationaal-steeds-meer-waarschuwingen/?utm_source=chatgpt.com

G. Vervuiling van bodem- en oppervlaktewater:

Bij slijtage en lekkage van de rotorbladen van de windturbines kunnen giftige stoffen in de bodem en het oppervlaktewater terechtkomen. Dit vormt een risico voor de kwaliteit van drinkwater en heeft negatieve gevolgen voor de biodiversiteit in de omgeving. Deze risico's worden vaak onderschat, maar kunnen op lange termijn aanzienlijke schade veroorzaken. Zie bron die hier dieper op ingaat.

<https://www.helpdeskwindopland.nl/default.aspx>

H. Slaapverstoring:

Slaapverstoring is een veelvoorkomende klacht onder omwonenden van windturbines. De constante geluidsproductie en trillingen kunnen de slaapkwaliteit negatief beïnvloeden, wat leidt tot vermoeidheid overdag, verminderde concentratie en een verzwakt immuunsysteem. Langdurige slaapverstoring kan bovendien bijdragen aan verhoogde stressniveaus, hoge

bloeddruk en cardiovasculaire aandoeningen. Zie bron van het RIVM die dieper ingaat op slaapverstoring door windturbines.

https://www.rivm.nl/windenergie/windmolens-gezondheid?utm_source=chatgpt.com

I. Gezondheidseffecten van slaapverstoring:

Chronische slaapverstoring kan leiden tot diverse gezondheidsproblemen, zoals:

- **Vermoeidheid overdag en verminderde concentratie:** Gebrek aan kwalitatieve slaap resulteert in slaperigheid en concentratieproblemen gedurende de dag, wat de productiviteit en veiligheid kan beïnvloeden.
- **Verzwakt immuunsysteem:** Onvoldoende slaap kan het immuunsysteem verzwakken, waardoor de vatbaarheid voor infecties toeneemt.
- **Verhoogde stressniveaus en hoge bloeddruk:** Slaaptekort kan leiden tot verhoogde stresshormonen en bloeddruk, wat het risico op hart- en vaatziekten vergroot.

<https://www.rivm.nl/windenergie/windturbines-gezondheid>

Waarom dit voor ons als omwonende zo belangrijk is?

De gezondheidsrisico's die worden toegeschreven aan windturbines onderstrepen de noodzaak van een zorgvuldige afweging bij het proces en plaatsen van deze installaties. Gemeente de Wolden en de betrokken partijen moeten rekening houden met de impact op omwonenden en vooral zorgen voor een transparant en eerlijk proces waarin deze effecten niet worden genegeerd. Dit gebeurt onzes inziens nu wel.

Zie hieronder nog een interview met cardioloog Dr. Marc Goedhals (OLVZ) over de gezondheidsrisico's omtrent windturbines:

<https://affligemwindstil.be/interview-met-cardioloog-dr-marc-goethals-olvz-aalst-over-gezondheidsrisicos-van-windturbines/>

Uw gezondheid en welzijn mogen nooit de prijs zijn voor een energietransitie.

En zie ook een indringende oproep van gezamenlijke medici aan de politiek:

https://nlvow.nl/system/files/article-files/2023-09/wind_uit_andere_hoek_-_oproep_namens_medici_en_omwonenden_van_windturbines_0.pdf

Verder wordt verwezen naar Europese wetgeving die 'zelfs vermoedelijke' aantasting van leefomgeving verbiedt. Met de kennis van nu dient zich een volgend milieu- & gezondheidsschandaal aan waar zelfs de PFAS-affaire bij in het niet dreigt te vallen. Het bewust negeren van heden ten dage bekende wetenschappelijke kennis, maakt bovendien dat overheden en bestuurders zich kwetsbaar opstellen en aanzienlijke schadeclaims kunnen verwachten.

II. Cultureel erfgoed

De Dr. Larijweg in ons mooie Ruinerwold is een unieke 7 kilometer lange laan, bekend om zijn historische perenbomen en wordt beschouwd als een belangrijk cultuurhistorisch icoon voor de regio. Hoewel de laan zelf niet officieel is aangewezen als beschermd dorpsgezicht, zijn er

in het verleden initiatieven geweest om Ruinerwold deze status te geven. In 2013 adviseerde de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de minister om Ruinerwold aan te wijzen als beschermd dorpsgezicht, ondanks negatieve adviezen vanuit de lokale bevolking, gemeente De Wolden en de provincie Drenthe. Zie bron:

https://www.dewijk.info/2013/02/beschermd-dorpsgezicht-ruinerwold-kom-in-actie/?utm_source=chatgpt.com

Daarnaast zijn er in de omgeving van de Dr. Larijweg diverse monumentale boerderijen en panden die op de provinciale monumentenlijst staan, wat de cultuurhistorische waarde van het gebied onderstreept. Een voorbeeld hiervan is de hallenhuiskoerderij aan de Dr. Larijweg 134, die een beeldbepalend onderdeel vormt van het agrarische bebouwingslint en binnen het cultuurhistorisch zeer waardevolle agrarische gebied rond Ruinerwold ligt. Zo zijn er vele ondernemers die hier miljoenen hebben geïnvesteerd in de verfraaiing van hun huizen, in toerisme en in andere zaken, die straks met de eventuele komst van de windturbines hun deuren wel kunnen sluiten. Zie de monumentenlijst van Drenthe hieronder:

https://www.provincialemonumentendrenthe.nl/site/monumenten/hallenhuiskoerderij-ruinerwold-dokter-larijweg-134/?utm_source=chatgpt.com

Het plaatsen van windturbines in dit gebied roept ernstige zorgen op over de aantasting van het unieke cultuurhistorische landschap. Wij, met onze stichting Leefbaar Zuidwest Drenthe, benadrukken dat Zuidwest Drenthe wordt gezien als cultureel erfgoed en dat de plaatsing van windturbines dit unieke culturele erfgoed op vele manieren bedreigt.

https://leefbaarzuidwestdrenthe.nl/impact-windturbines/cultuurlandschap/?utm_source=chatgpt.com

Hoewel de Dr. Larijweg en het omliggende gebied momenteel niet de officiële status van beschermd dorpsgezicht hebben, wordt het door velen behandeld en gewaardeerd alsof het die status wel heeft, gezien de unieke cultuurhistorische kenmerken en de aanwezigheid van monumentale panden. De eventuele plaatsing van windturbines bedreigt dit unieke culturele erfgoed op vele manieren:

- **Horizonvervuiling:** Het kenmerkende en het weidse landschap wat Drenthe zo uniek en bijzonder maakt, wordt straks overschaduwd door enorme industriële windturbines. Dit verandert niet alleen het zicht maar ook het gevoel van ons authentieke en karakteristieke Drentse landschap.
- **Verlies van Erfgoed in Drenthe:** De unieke uitzichten, historische dorpsgezichten en de prachtige monumentale boerderijen raken niet alleen hun waarde kwijt in financiële zin, maar ook het visuele aspect wordt compleet verwoest door de windturbines. Wat generaties lang is opgebouwd en zorgvuldig is verzorgd zal verdwijnen en zelfs worden verwoest door de komst van de turbines.

Het culturele en prachtige erfgoed van ons geliefde Drenthe is onze trots, onze identiteit en heel belangrijk voor inwoners en toeristen. Het is onze identiteit! Het behouden van deze prachtige omgeving is niet alleen belangrijk voor onszelf, maar ook voor alle generaties na ons!

III.Economie & Ruimtelijke ordening

De plaatsing van windturbines brengt aanzienlijke negatieve economische gevolgen met zich mee voor onze regio:

- **Waardedaling van Vastgoed:** Woningen en boerderijen in de nabijheid van windturbines kunnen tot wel 30% van hun waarde verliezen. Dit maakt ze vaak onverkoopbaar en zorgt voor financiële onzekerheid bij huiseigenaren, boeren en ondernemers.
- **Impact op Toerisme:** Het unieke open landschap en de serene rust van Drenthe trekken jaarlijks talloze toeristen. De komst van windturbines, die het landschap domineren en horizonvervuiling veroorzaken, kan deze stroom van bezoekers drastisch verminderen, met negatieve gevolgen voor lokale ondernemers en het toerisme.
- **Impact op defensie als grootste regionale werkgever:** Het opwerpen van windturbines als belemmeringen voor de oefenmogelijkheden van defensie (zie ook pagina 84) is bijzonder onverstandig omdat toekomstige investeringsbeslissingen van deze verreweg grootste werkgever in de regio daardoor negatief beïnvloed zullen gaan worden. Investeringsbeslissingen van defensie zijn doorgaans van infrastructurele aard en daar kunnen degelijke infrastructuurbedrijven als het eerder genoemde Hellinga weer een belangrijke rol in krijgen. Dat dit een reëel gevaar is blijkt uit navolgend recent artikel:

<https://archive.is/2025.02.23-160009/https://www.ad.nl/amersfoort/stilte-rond-nieuwe-locaties-voor-windmolens-in-de-regio-amersfoort-zijn-er-eigenlijk-wel-alternatieven~a6a28c77/>

- **Korte termijn winst t.o.v. lange termijn economische basis:** De korte termijn opbrengst van enkele (infrastructurele) bedrijven o.b.v. een paar windturbines, weegt niet op tegen de opbrengstverliezen van deze zelfde bedrijven, indien defensie besluit elders te gaan investeren. En weegt al helemaal niet op tegen de opbrengstverliezen van honderden of duizenden ondernemers (en werknemers) in bijvoorbeeld de toeristische sector.
- **(Noodgedwongen) vertrek:** Indien ondernemers besluiten om te vertrekken (of om niet te komen!), omdat hun werk- & leefomgeving wordt verpest, worden honderden miljoenen geïnvesteerd vermogen onttrokken aan de Drentse economie.
- **Langdurige vastlegging van gronden:** Indien een windturbine wordt geplaatst is er sprake van een (beoogde) levensduur van in ieder geval twintig jaar. Gedurende die gehele periode van twintig jaar kan er geen woningbouw plaatsvinden in een gebied van tussen de 3,5 KM² en 4,5 KM² (afhankelijk van de tiphoogte). Bij bijvoorbeeld beoogde woningbouw over 10 jaar kan dat niet in die windturbine-gebieden omdat windturbines dan afgebroken dienen te worden hetgeen substantiële restwaardeverliezen oplevert (zonneparken kunnen daarentegen wél op elk moment worden ontmanteld of herplaatst en zijn aldus wél een flexibele energie-generator). Ook indien er tussentijds een vervangende energiebron zou ontstaan zoals bijvoorbeeld kernenergie of kernfusie, kunnen windturbines niet zonder extreem hoge kosten worden ontmanteld.

Deze economische schade treft niet alleen particulieren en individuele ondernemers, maar ook de regio als geheel. Het behoud van Drents 's landschap is daarom niet alleen een kwestie van natuurbehoud, maar ook essentieel voor de economische stabiliteit en groei van de regio.

Men dient zich indringend de vraag te stellen of de economische belangen van windturbines opwegen tegen de enorme negatieve impact op dé belangrijkste economische activiteit van de provincie, te weten de toeristische sector. Op basis van harde cijfers kan daar geen misverstand over bestaan. Bovendien vallen ondanks alle mooie verhalen over 'gemeenschappelijk eigendom' (zie paragraaf daarover) de economische opbrengsten ten goede aan een zeer beperkt aantal personen terwijl duizenden ondernemers en tienduizenden burgers economisch gezien ernstig gedupeerd raken.

● **Negeren “Inspiratiedocument voor het dubbellint Ruinerwold” & “Belvédère-Nota”.**

Want het open en landelijke karakter van Ruinerwold-Noord met de unieke “dubbele lintbebouwing” is een belangrijke trekker voor toerisme en recreatie .

Dat blijkt bijvoorbeeld uit een zeer omvangrijk document uit 2017, een initiatief van Dorpsbelangen Ruinerwold / Berghuizen, met als titel “Inspiratiedocument voor het dubbellint Ruinerwold” waarin uitgebreid wordt stilgestaan bij deze historische en toeristische cultuurwaarden en bij het belang om deze waarden te koesteren. Saillant detail is dat één van de auteurs Frits Timmerman is: een boer uit Ruinerwold die als toenmalig raadslid voor de VVD in De Wolden meeschreef om zijn dorp te beschermen. Een boer die bovendien propageert voor biologische landbouw te zijn en ook een winkel heeft in Ruinerwold waarin biologische producten worden verkocht. Maar die als landeigenaar in zoekgebied Ruinerwold Noord er tevens niet voor schuwt om windturbines op zijn land te gaan plaatsen indien “die er toch komen via de gemeente”. Het wekt ook hier de schijn dat het geldelijk gewin van de enkeling het wint van de biologische (en sociale) idealen, met als uiterst negatief gevolg dat directe burens en dorpsgenoten daar straks de wrange vruchten van mogen gaan plukken. Verantwoordelijkheid daarvoor reikt kennelijk niet verder dan de eigen portemonnee van de betrokken boeren. Dat dat ook als een uiterst negatieve boemerang kan terugkeren in hun eigen sociale én zakelijke omgeving wordt kennelijk niet begrepen (*bron: inspiratiedocument-dubbellint-versie-30-3-2017 (7).pdf*).

Ook de Belvédère-nota, opgesteld in een tijd dat men kennelijk nog wél alle best wilde doen om unieke landschappen goed achter te laten aan onze kinderen en kleinkinderen, wordt volledig genegeerd in het windturbinedossier:

In die nota staat duidelijk weergegeven dat Zuidwest Drenthe, als speciaal aangewezen Belvédère-gebied, PRIMAIR tot DOEL heeft om WATER TE BERGEN. Als 2e doel binnen de Belvédère-status wordt natuurbeheer genoemd. Als 3e doel: recreatie bevordering. Deze doelen sluiten zeer goed aan op, of zijn goed inpasbaar in dé belangrijkste pijler van de Drentse economie, te weten het toerisme. Als 4e doel wordt tenslotte kleinschalige verstedelijking genoemd, hetgeen aansluit bij het bewaken van de unieke dubbele lintbebouwing van de regio (*bron: Tabel 1 op pagina 31 Belvédère Nota: Indicatie van dominante ruimtelijke ontwikkelingen in Belvédère-gebieden*).

De Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe, tezamen met de gemeente, lijken hier geen enkele notie van te hebben genomen of zelfs maar te willen nemen. En dat terwijl met name de gemeente dat primaire doel zou moeten bewaken tegen aanvallen van de windmolenindustrie via Leis BV; de A32 Lokale Energie BV en kennelijk zelfs tegen de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe.

Eerder leek die boodschap wél begrepen te zijn doordat wethouder Jan ten Cate van de Gemeente De Wolden in een artikel d.d. 13 oktober 2013 op de website van de gemeente De

Wolden nadrukkelijk zegt dat *“de GEMEENTE samen met de INWONERS de verantwoordelijkheid draagt om de kwaliteit te garanderen van dit gebied, dubbellintdorp Ruinerwold”*. Ook daar valt men kennelijk van het eigen geloof, want kwaliteit garanderen betekent dat er geen plaats is voor grootschalige windturbines. Ook hier is bovendien weer nadrukkelijk sprake van afwijking van gecommuniceerd beleid (*bron: Website De Wolden //nieuwsvandedag_221/item/geen-beschermd-dorpsgezicht-ruinerwold_36311.html*).

Hoe het ook zij: industriële turbines zijn in strijd met de beoogde doelen van de Belvédère-status. Dat valt niet te ontkennen.

Het LEEF-gebied Zuidwest Drenthe heet bovendien niet voor de niets de ‘Toegangspoort van Drenthe’. Windturbines zullen deze aantrekkingskracht van de regio én van de provincie als geheel ernstig schaden.

De plaatsing van windturbines heeft niet alleen zichtbare effecten, zoals horizonvervuiling, maar ook diepgaande sociale en economische implicaties.

- **Verlies aan werkgelegenheid:** Lokale ondernemers in de toeristische sector, zoals eigenaren van vakantieparken, campings, en horeca, melden een significante afname van boekingen in gebieden waar windturbines het landschap domineren. Onderzoek van Wageningen Universiteit bevestigt dat toeristen vaak bestemmingen kiezen op basis van landschappelijke waarden, en horizonvervuiling kan dit aantrekken negatief beïnvloeden. Zie bron die dit onderwerp verder uitdiept.

(wageningenur.nl) <https://research.wur.nl/en/publications/landschappelijke-inpassing-van-windturbines-in-clusters-en-open-l>

- **Landbouwbedrijven onder druk:** Naast de waardedaling van boerderijen zorgt de nabijheid van windturbines voor andere complicaties. De slagschaduw en het geluid kunnen leiden tot lagere melkproductie bij koeien, wat op lange termijn de financiële druk op boeren vergroot. Zie bron:

<https://www.rvo.nl>

- **Regionale concurrentiepositie:** Het unieke open landschap van Drenthe is niet alleen een toeristische troef, maar ook een economische motor voor vastgoed en natuurgerelateerde activiteiten. De plaatsing van windturbines kan dit unieke karakter aantasten en Drenthe minder aantrekkelijk maken voor investeringen en langdurige verblijven. Een studie gepubliceerd door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) benadrukt dat ruimtelijke ingrepen, zoals windparken, regionale economieën significant kunnen beïnvloeden als ze niet zorgvuldig worden geïntegreerd. Zie bron: <https://www.pbl.nl>
- **Sociale cohesie:** De komst van windturbines zorgt vaak voor verdeeldheid binnen lokale gemeenschappen. Onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) wijst uit dat weerstand tegen windparken vaak voortkomt uit het gevoel van oneerlijke verdeling van lasten en baten. Dit kan de sociale samenhang in de regio verder onder druk zetten. Zie bron: <https://www.scp.nl>

IV. Leefomgeving

De komst van industriële windturbines heeft enorm veel invloed op onze leefomgeving. Deze grote windturbines brengen niet alleen visuele veranderingen met zich mee, maar hebben ook een blijvende impact op ons wooncomfort en het gevoel van welzijn van onze inwoners.

De komst van grootschalige windturbines kan het sociale en landschappelijke evenwicht in de gemeenschap verstoren, wat ingaat tegen de kernwaarden van onze regio.

1. Visuele aspecten

Windturbines zijn gigantische en kolossale constructies die wel tot een hoogte van 250 meter kunnen zijn. Dit is ongeveer vergelijkbaar met een wolkenkrabber OF zelfs de Eiffeltoren. Ze zijn tot op grote afstand nog te zien en verstoren ons open, natuurlijk en rustige landschap. De gevolgen hiervan zijn:

- **Landschapsvervuiling:** Ons kenmerkende uitzicht op de landerijen, onze historische dorpen en de prachtige horizonlijnen worden gedomineerd door de aanwezigheid van de turbines,
- **Invloed op rust en beleving:** Veel omwonende ervaren het verlies van rust en ruimte in hun woonomgeving. Dit blijkt uit reacties van dorpen en steden waar de turbines al staan. De constante aanwezigheid van windturbines kan zorgen voor een gevoel van onrust zelfs zonder fysieke gezondheidsklachten (die nog veel ergere gevolgen hebben dan alleen de invloed op rust en beleving)
- **Negatieve impact op toerisme:** Onze aantrekkelijk ongerepte natuur trek jaarlijks duizenden toeristen. De komst van de windturbines kan dit totaal verwoesten en zal enorme gevolgen hebben op de economie in Drenthe.

Visuele overlast stopt niet bij de turbines zelf. Denk ook aan de infrastructuur die nodig is om de turbines te bouwen en onderhouden, zoals hoogspanningsleidingen, toegangswegen en onderhoudsgebieden.

2. Verlies van erfgoed

De turbines brengen niet alleen horizonvervuiling met zich mee, maar bedreigen ook de culturele en historische waarde van Zuidwest Drenthe:

- **Dorpsgezichten:** Veel dorpen in deze prachtige regio hebben een authentiek karakter met historische boerderijen, erfgoed en gebouwen. Het landelijke uitzicht is uniek. De komst van de turbines verandert dit compleet! Het doet afbreuk aan hun historische charme. Daarbij wordt wederom verwezen naar de tekst in het "Inspiratiedocument voor het Dubbellint Ruinerwold". En meer specifiek naar de verwijzing daarin naar de Belvédère-nota over de relatie tussen cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting: De Dr.Larijweg was reeds ten tijde van Napoleon de langst en drukst bebouwde streek van Drenthe.
- **Aantasting van beschermde gebieden:** Het open landschap is enorm belangrijk voor het erfgoed van Zuidwest Drenthe. Dit unieke landschap met zijn oude boerderijen en kronkelende wegen in rustige natuurgebieden dreigen onherkenbaar vernield te worden door de opmars van de windturbines.
- **Toeristische aantrekking zwaar onder druk:** Veel toeristen en bezoekers komen naar Drenthe om te genieten van de ongerepte natuur en ons unieke erfgoed. Windturbines

kunnen ervoor zorgen dat deze regio veel minder aantrekkelijk wordt voor toeristen en dus lokaal een enorm negatieve invloed heeft op de economie. Duizenden mensen worden hierdoor aangetast.

3. Verlies van saamhorigheid in de dorpen

De discussie over windturbines breekt de saamenhorigheid binnen de dorpen kapot doordat ruzies tussen bewoners en ook zelfs binnen families ontstaan.

<https://archive.is/2025.02.24-151340/https://www.tubantia.nl/enschede/noaberschap-verkwanseld-voor-50-000-euro-per-jaar-omstreden-windmolens-splijten-hechte-enschedese-gemeenschap~ad1efd26/>

Waarom dit zo belangrijk is:

Zuidwest Drenthe is meer dan een plek om te wonen, het is een regio met een unieke identiteit en een enorm historisch verleden. De komst van de industriële windturbines zal deze waarden blijvend aantasten. Terwijl wij streven naar duurzame energie, mogen we niet vergeten dat onze sociale cohesie, erfgoed en landschap zeer waardevol zijn om te behouden.

Samen moeten we opkomen voor onze toekomst waarin duurzaamheid hand in hand gaat met het behoud van ons prachtige Drenthe!

V.Natuur

De impact van industriële windturbines is voor de natuur enorm. Het zal u niet verbazen wat de gevolgen zullen zijn voor grotere trekvogels, maar het gaat veel verder dan dat.

Industriële windturbines raken de biodiversiteit op vele fronten. U als mens bent hier integraal onderdeel van. Biodiversiteit is méér dan natuur en verwijst naar alle verschillende soorten planten, dieren en micro-organismen, evenals de grote genetische diversiteit binnen deze soorten en de verscheidenheid aan ecosystemen waarin ze voorkomen. Dit omvat alles, van graslanden en wetlands tot rivieren, delta's, bossen en woonwijken. Kort gezegd is biodiversiteit de term die wordt gebruikt om de diversiteit van het leven op aarde te beschrijven. Een tekort aan biodiversiteit verstoort de werking van ecosystemen, wat aanzienlijke gevolgen heeft voor water, bodem, lucht, voedsel en ons welzijn.

Impact op de natuur in Zuidwest-Drenthe

Als inwoners en betrokkenen vrezen wij voor de negatieve gevolgen voor de biodiversiteit in Zuidwest-Drenthe, specifiek het gebied tussen Meppel, Ruinerwold/Ruinen en Havelte. Dit groene hart ligt omzoomd door drie Nationale Parken (Drents-Friese Wold, Dwingelderveld en Weerribben-Wieden) alsook het Holtingerveld (Natura 2000) en in het zuiden het Reestdal. Het is een weilandengebied doorkruist door twee fraaie en afzonderlijke beekdalen (Oude Vaart & Wold Aa) waar vele vogels broeden, furnisseren en rusten/doortrekken. Veel van deze vogels zijn zeer gevoelig voor de windturbines.

Daarnaast brengt het specifieke karakter van het geluid van windturbines bepaalde (beschermde) diersoorten in verwarring, o.a. deze die jagen op basis van geluid zoals uilen en vleermuizen of het jaagt hen weg uit hun leefomgeving.

Wij maken ons dan ook grote zorgen om de:

- **Weidevogels in het algemeen**
- **Wulp** (Het gebied Ruinerwold-Noord is een zeer belangrijk wulpen-broedgebied).
- **Blauwe Kiekendief**
- **Velduil** (zeer zeldzaam in ons land)
- **Kraanvogel**
- **Ganzen**
- **Vleermuis**
- **Roofvogels (buizerd, havik)**

De plaatsing van windturbines kan aanzienlijke effecten hebben op de natuur en het dierenleven in regio's zoals Drenthe.

Impact op vogels:

Windturbines vormen een bedreiging voor vogels, vooral door botsingen met de draaiende wieken. Dit risico is met name hoog voor grote roofvogels en trekvogels. Onderzoek wijst uit dat de gevolgen voor vogelpopulaties op langere termijn aanzienlijk kunnen zijn; bepaalde soorten, zoals lepelaars en grutto's, kunnen binnen tien jaar tot de helft in aantal afnemen. Zie bron:

<https://www.milieufeiten.nl/milieuschade/fauna>

Impact op vleermuizen:

Voor vleermuizen zijn windturbines een significante doodsoorzaak. De luchtdrukveranderingen rond de draaiende wieken kunnen barotrauma veroorzaken, wat leidt tot inwendige verwondingen en sterfte. Dit heeft negatieve gevolgen voor de populaties van deze beschermde diersoorten. Zie bron:

<https://www.milieufeiten.nl/milieuschade/fauna>

Impact op insecten:

Windturbines dragen bij aan de afname van insectenpopulaties. Insecten kunnen worden aangetrokken door de warmte en beweging van de wieken, wat resulteert in botsingen en sterfte. Aangezien insecten een cruciale rol spelen in ecosystemen, kan hun vermindering bredere ecologische gevolgen hebben. Zie bron:

<https://www.milieufeiten.nl/milieuschade/fauna>

Effecten op het landschap en biodiversiteit:

De bouw en exploitatie van windturbines kunnen leiden tot verlies van leefgebieden en fragmentatie van ecosystemen. Dit kan resulteren in een afname van biodiversiteit en verstoring van bestaande natuurwaarden. Het is daarom essentieel om bij de planning van windparken rekening te houden met de aanwezige flora en fauna en maatregelen te nemen om negatieve effecten te minimaliseren. Zie bron:

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/windenergie-op-land/ecologie>

Impact tot diep in het ecosysteem:

Naast laagfrequent geluid van windturbines kunnen ook trillingen en turbulentie invloed uitoefenen op de dieren die in de omgeving leven. Sommige soorten kunnen hierdoor worden weggejaagd of zelfs helemaal uit de regio verdwijnen.

Het draaien van de wieken veroorzaakt niet alleen trillingen in de lucht, maar ook in de grond. Deze trillingen kunnen zich over een bepaalde afstand door de ondergrond verspreiden, wat gevolgen kan hebben voor diersoorten die ondergronds leven of hun holen in de grond maken, zoals vossen, hazen en konijnen.

Lees hier een artikel van Nature Today, waarin staat dat de overheid verplicht is de weidevogels zoals de Wulp en Grutto te beschermen:

[“Europese Commissie start inbreukprocedure tegen Nederlandse overheid voor bescherming weidevogels” zie bron:](#)

<https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=32658>

En een nieuwsbericht van Omrop Fryslan:

[“Voor de ‘koning van de weide’ is het erop of eronder: “De Grutto wacht niet” zie bron:](#)

<https://www.omropfryslan.nl/nl/nieuws/17040782/voor-de-koning-van-de-weide-is-het-erop-of-eronder-de-grutto-wacht-niet>

Ook melkveebedrijven hebben te kampen met zware en ernstige effecten op hun vee.

Het artikel op **FD.nl** met de titel *"Zwerfstroom: de ongrijpbare gesel van Nederlandse melkveehouders"* beschrijft een fenomeen waarbij zogenaamde zwerfstroom negatieve effecten heeft op de gezondheid en productie van melkvee. Hier zijn enkele relevante punten uit het artikel:

Belangrijkste inhoud

1. Wat is zwerfstroom?

- Zwerfstroom ontstaat wanneer elektriciteit, die bijvoorbeeld afkomstig is van nabijgelegen hoogspanningslijnen of elektrische infrastructuur, via de grond ongecontroleerd wordt verspreid.
- Dit kan metalen apparatuur in stallen, zoals drinkbakken of melksystemen, onder een lichte elektrische lading zetten.
- Dode kalveren

2. Effecten op melkvee:

- Melkkoeien blijken gevoelig te zijn voor elektrische schokken, zelfs bij lage voltages.
- Dit kan leiden tot stress, minder water- en voeropname, en een lagere melkproductie.

3. Relatie met windturbines:

- Het artikel noemt dat windturbines in de buurt van melkveebedrijven kunnen bijdragen aan zwerfstroom doordat reststromen via de aarding van de windturbines in de grond terecht komen.
- Daar zoekt die reststroom de makkelijkste weg en komt via grondwater elders.

4. Oplossingen en uitdagingen:

- Zwerfstroom is moeilijk te meten en aan te pakken, wat de situatie voor melkveehouders frustrerend maakt.
- Bedrijven zijn afhankelijk van netbeheerders en specialisten om de bron van de stroomlekken te traceren en op te lossen.

Relevantie voor onze situatie in de Wolden:

Als de gemeente de Wolden windturbines in een bepaald gebied overweegt, is het belangrijk om de effecten van elektrische infrastructuur op lokale melkveehouders te betrekken in de besluitvorming. Dit kan een aanvullende dimensie bieden aan het onderzoek over windturbines en hun impact op de economie en dieren. Dit maakt het eveneens dus weer erg belangrijk te kijken naar andere oplossingen die geen of minder invloed hebben op het welzijn van mens en dier.

https://www.removepaywall.com/search?url=https://fd.nl/bedrijfsleven/1541790/zwerfstroom-de-ongrijpbare-gesel-van-nederlandse-melkveehouders#google_vignette

VI. Techniek

Grootschalige windturbines zijn technisch gezien niet meer de meest efficiënte of toekomstbestendige oplossing voor duurzame energie:

- **Verouderde Technologie:** Windturbines, ooit innovatief, zijn inmiddels ver achterhaald door modernere en efficiëntere technologieën. Ze produceren vaak minder energie dan dat men dacht, vooral in gebieden met wisselende windcondities.
- **Duurzame Alternatieven:** Innovaties zoals zonneparken op landbouwgrond, en andere gemeenschapsvriendelijke oplossingen bieden een duurzamer en minder invasief alternatief. Deze technologieën hebben een veel lagere impact op de omgeving, biodiversiteit en het landschap, terwijl ze de voordelen van zogenaamd groene energie behouden.

1. Verouderde Technologie

- **Lagere dan verwachte energieproductie:**
 - Windturbines werken het meest efficiënt in gebieden met constante windsnelheden. In gebieden met wisselende of lage windsnelheden presteren ze minder dan verwacht, wat leidt tot lagere opbrengsten.
- **Onderhoud en levensduur:**
 - Windturbines vereisen intensief onderhoud, en hun gemiddelde levensduur wordt geschat op 20-25 jaar. De efficiëntie neemt af naarmate ze ouder worden.

2. Duurzame Alternatieven

- **Zonneparken:**
 - Zonnepanelen op landbouwgrond zijn steeds populairder als een minder invasief alternatief. Ze kunnen worden geïntegreerd in agrarisch gebruik (zoals agri-pv) en hebben een lagere impact op het landschap en de biodiversiteit.

Zo ook zonnepanelen met waterberging, wat overigens ook al eens geopperd is bij de gemeente Westerveld. Hier wordt dan olifantsgras omheen geplaatst wat na een jaar ervoor zorgt dat de panelen niet meer zichtbaar zijn. Met deze oplossingen kunnen de RES doelstellingen fluitend worden behaald.

- **Waterstof en andere technologieën:**
 - Innovaties zoals waterstofproductie, geothermie en kleinschalige biogasinstallaties bieden alternatieve routes voor duurzame energieopwekking. Deze technologieën kunnen worden aangepast aan de behoeften van lokale gemeenschappen en hebben vaak een lagere milieu-impact. Zie bron: https://energy.ec.europa.eu/index_en

3. Milieu- en Gemeenschapsimpact

- **Biodiversiteit en landschap:**
 - Windturbines hebben een aanzienlijke impact op lokale ecosystemen. Duurzamere alternatieven, zoals zonnepanelen of kleine waterkracht-projecten, kunnen het verlies van biodiversiteit helpen minimaliseren.
- **Gemeenschapsacceptatie:**
 - Technologieën die beter in de lokale gemeenschap passen, zoals microgrids en coöperatieve zonneparken, blijken meer draagvlak te hebben onder bewoners.

VII.Aantasting Waterbergingsopgaaf & Waterwinning

In de Belvédère-Nota is de regio Zuidwest Drenthe nadrukkelijk aangewezen als waterbergingsgebied. Dit omdat Zuidwest Drenthe de “waterafvoerpijp” is van het Drents Plateau. Het stroomgebied aan de Oude Vaart is bij uitstek geschikt voor die waterberging.

Waterberging gaat per definitie goed samen met drinkwaterwinning.

Maar waterberging gaat echter níet samen met windturbines: ten eerste moet men elektriciteit en water te allen tijde goed gescheiden houden aangezien er een reële kans is dat de hele waterberging wordt geëlectrocuteerd bij lekkende stroom uit de windturbines.

En ook waterwinning gaat niet samen met windturbines omdat het hele gebied rond windturbines wordt vervuild aangezien deze turbines giftige stoffen laten neerdalen op de wijde omgeving. Niet voor niets wordt het windturbinedossier het volgende “PFAS-dossier 2.0” genoemd.

De doelen Waterberging én Drinkwaterwinning worden bij uitstek wél ingevuld door de “Zonnepark boven waterberging”-variant, waarbij bovendien sprake is van “meervoudig grondgebruik” (1.Zonneparken annex 2.Waterbergingen annex 3.Landbouwgrond).

En dat is exact wat het volledig uitgewerkte zonneplan van een initiatiefnemer in de gemeente Westerveld beoogt. Een zonneplan dat bovendien extreem eenvoudig kopieerbaar is naar andere grondpercelen langs de Oude Vaart in zowel de gemeente De Wolden als de gemeente Meppel. Daarmee kunnen ook die gemeenten snel voldoen aan de RES-doelstellingen.

Dit plan is echter tegengehouden waarbij mevrouw Luten wél haar uiterste best heeft gedaan om de initiatiefnemer te laten tekenen voor windturbines (zie eerder). Die weigerde echter.

Afsluitende opmerkingen m.b.t. nooit genoemde nadelen:

1. Nadelen dienen uiterst serieus genomen te worden én op de eerste plaats gecommuniceerd te worden richting gemeenteraad en bevolking om een zorgvuldig besluitvormingsproces mogelijk te maken.
2. Dit is op geen enkele wijze gebeurd. Daarmee kan niet beweerd worden dat er sprake is van een juist en zorgvuldig besluitvormingsproces.

H3.NOOIT BENOEMDE DIRECT TOEPASBARE MOGELIJKHEDEN:

De Stichting Leefbaar Zuidwest Drenthe heeft recentelijk geïnventariseerd welke andere mogelijkheden er zijn om de RES-doelstellingen te realiseren. Dat had de gemeente zelf moeten doen maar dat is niet gebeurd: noch door de gemeente zelf, noch door de zogenaamde “onafhankelijke energiecoördinator van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe; noch door een reeks van energiecoöperaties (een enkele daargelaten).

Algemene opmerkingen:

- Andere mogelijkheden zijn nooit degelijk onderzocht.
- Deze hadden geïnventariseerd moeten worden in een matrix.
- En in deze matrix hadden voor- én nadelen benoemd moeten worden.
- De gemeente De Wolden / Leis BV / enz. heeft verzuimd dit te doen.
- Door samenwerking van deskundigen is deze matrix alsnog opgesteld (versie 0.0).
- Uit onderzoek blijkt dat er zeer goede en snel toepasbare mogelijkheden zijn.
- Een aantal daarvan zijn geheel professioneel uitgewerkt.
- Aanleg kan snel van start.
- Aansluiting op het stroomnet is snel mogelijk.
- Impact op het leefmilieu is verwaarloosbaar.

ZIE MATRIX S.V.P.:

RES 1.0-DOELEN: MOGELIJKHEDEN- MATRIX

RES-METHODEN MATRIX. (Info onder voorbehoud)	Voordelen	Nadelen	Type (Opwekking of Besparing)	Effect op landschap	Effect op vogels	Effect op gezondheid	Geluidsoverlast	Financieel rendement	Gemeenschappelijk eigendom	Ruimtebeslag	Effect op nieuwbouw	Impact op leefmilieu	MER Verplichting
Zonne-energie	Geen geluidsoverlast of schaduw flikkering; Flexibel inzetbaar; Eenvoudig op kleinere schaal te implementeren; Minder onderhoud nodig; Meervoudig landgebruik mogelijk.	Afhankelijk van zonlicht; Vereist ruimte voor grote zonnepanelen (behalve bij meervoudig landgebruik).	Opwekking	Laag tot Middel	Laag	Geen	Geen	Positief	Hoog	Laag tot Middel	Beperkt	Laag tot Middel	Niet verplicht
Kleinschalige windturbines	Minder geluid en visuele impact; Kan gecombineerd worden met zonnepanelen.	Minder energieproductie; Vereist ruimte en specifieke locatie.	Opwekking	Middel	Laag	Laag	Laag	Neutraal	Laag	Middel	Beperkt	Middel	Niet verplicht
Waterkracht (kleinschalig)	Constante 24/7 energieproductie; Minimale impact op geluid en visuele verstoring.	Vereist geschikte geografische omstandigheden; Impact op ecosystemen.	Opwekking	Middel	Middel	Geen	Laag	Neutraal	Laag	Middel	Geen	Middel	Vaak verplicht
Geothermische energie	Constante energiebron; Geen geluid of visuele verstoring.	Specifieke geologische voorwaarden nodig; Hoge initiele kosten.	Opwekking	Laag	Geen	Geen	Laag	Neutraal	Laag	Laag	Geen	Laag	Niet verplicht
Biomassa	Kan gebruikt worden voor elektriciteit en warmte; Helpt afval verminderen.	Emissies bij verbranding; Constante biomassa-aanvoer nodig.	Opwekking	Middel	Middel	Laag	Laag	Neutraal	Laag	Middel	Middel	Hoog	Vaak verplicht
Warmtepompen	Zeer energie-efficiënt; Geschikt voor verwarming en koeling; Geen geluid of visuele impact.	Werkt alleen met elektriciteit; Hoge installatiekosten.	Besparing	Laag	Geen	Geen	Laag	Positief	Hoog	Laag	Geen	Laag	Niet verplicht
Energieopslagtechnologieën (batterijen)	Maaft duurzame energie beschikbaar bij weinig zon of wind; Flexibele implementatie.	Hoge kosten van opslag; Vereist een primaire energiebron. Belastend voor milieu i.v.m. batterijtechnologie.	Besparing	Laag	Geen	Laag	Laag	Neutraal	Hoog	Laag	Geen	Laag	Niet verplicht
Drijvende zonnepanelen (floatovoltaïcs)	Geen geluidsoverlast; Optimaliseert ruimtegebruik; Vermindert waterverdamming.	Beperkte toepasbaarheid; Hogere installatiekosten.	Opwekking	Laag	Laag	Geen	Geen	Neutraal	Laag	Laag tot Middel	Geen	Laag tot Middel	Vaak verplicht
Energiebesparing en efficiëntie	Vermindert totale energiebehoefte; Lagere kosten.	Vereist gedragsverandering; Initiele investeringen.	Besparing	Geen	Geen	Geen	Geen	Positief	Hoog	Geen	Positief	Laag	Niet verplicht
Windmolens	Hoge energieproductie; Bewezen technologie voor grootschalige opwekking; Kan op land en op zee worden toegepast.	Afhankelijk van wind; Geluidsoverlast; Visuele verstoring; Kans op slagschaduw; Risico op vogelsterfte; Effect op gezondheid door geluid en trillingen. Vereist langebruik i.v.m. (toekomstige) bouwbeperkingen. Negatieve invloed op onderwatermilieu.	Opwekking	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Negatief	Laag	Hoog	Beperkt	Hoog	Verplicht
Mini kerncentrales	Hoge energieproductie; Bewezen veilige technologie voor grootschalige opwekking; Beperkt ruimtegebruik.	Behoeft (waarschijnlijk) begeleiding Rijksoverheid i.v.m. (kernende) risico's en technologische kennis.	Opwekking	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Negatief	Laag	Hoog	Beperkt	Hoog	Verplicht

De belangrijkste, want extreem snel toepasbare mogelijkheden op een rij:

1.Zonneplan annex waterberging annex landbouwgrond Westerveld.

- 1) Dit plan ligt volledig uitgewerkt klaar.
- 2) Meervoudig landgebruik.
 - a) Zonnepark: panelen op hoogte en draaibaar.
 - b) Waterberging: omdijkt zonnepark. Daarmee wordt de wateropgaaf om Meppel droog te houden ingevuld op goedkope en snelle wijze.
 - c) Landbouwgrond blijft bestaan: maaien en beweiden blijft mogelijk.
- 3) Geen leefmilieuaantasting voor mens en dier (geluid / slagschaduw / gifstoffen).
- 4) Niet zichtbaar: olifantengras op dijk onttrekt gehele park uit zicht.
- 5) Geen aantasting van toeristenindustrie (belangrijkste economische sector Drenthe).
- 6) Aansluiting op stroomnet snel te realiseren.
- 7) Past binnen de zonneladder i.v.m. meervoudig landgebruik.
- 8) Twee hectare zon = 1 MegaWatt wind. Dus 15 MegaWatt wind = 30 Ha meervoudig land.
- 9) Dit plan is eenvoudig te kopiëren naar de Meppel en naar De Wolden, enzovoort.
- 10) Daarmee voldoen alle gemeenten direct aan de RES 1.0 doelstellingen.
- 11) De maatschappelijke impact is substantieel lager dan bij windturbines.
- 12) Een werkbezoek aan de betreffende initiatiefnemer is mogelijk.

Projectuitwerking (zie volgende pagina's):

Nadere toelichting / Projectverslag:

Plan zonneveld met waterberging en landbouwfunctie aan Oude Vaart in Westerveld

Het kaderdocument Landschapsvisie Energietransitie in het Westerveldse landschap heeft gebieden aangewezen die vanuit ruimtelijke ordening zouden passen voor het opwekken van duurzame energie. PowerField ontwikkelt op ons verzoek een integraal plan in dit aangewezen gebied aan de Oude Vaart bij Havelte.

Met deze ontwikkeling is het mogelijk om in totaal 40.000 MWh duurzame energie op te wekken uit hernieuwbare bronnen.

Onze partner PowerField heeft vanwege een naburig zonnepark mét energieopslagsysteem in Wanneperveen nú nog de mogelijkheid om een nieuwe energieproductie-unit in Havelte aan te sluiten op het net. Hierdoor zou gemeente Westerveld in theorie nog in 2025 aan haar RES-doelstellingen kunnen voldoen.

Het zonnepark biedt niet alleen een oplossing voor energieopwekking, maar ook een combinatie van functies die van toegevoegde waarde zijn voor andere maatschappelijke doelen en belangen.

Ons plan grenst aan De Oude Vaart, waarbij we rekening houden met de opgaven van het Waterschap WDO-Delta op het gebied van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en noodwaterberging. In nauw overleg met het waterschap hebben we een plan uitgewerkt waarbij de opwekking van duurzame energie wordt gecombineerd met de provinciale en Europese doelstellingen van het waterschap.

Dit initiatief, waarbij waterdoelen van het waterschap worden geïntegreerd met de energiedoelen van de gemeente, is alleen mogelijk dankzij de huidige SDE++-subsidie. We begrijpen echter dat de toekomst van deze regeling onzeker is, en of deze nog bestaat in 2026 is nog niet duidelijk.

Samenvatting van belangrijke (voorgenoemde) aandachtspunten:

1. Over de functionele inpassing heeft PowerField diverse gesprekken gevoerd met Waterschap WDO-Delta. WDO-Delta wordt ook betrokken bij de verdere uitwerking van het plan met een noodwaterberging voor de Oude Vaart (klimaatadaptatie).
2. Ook betreft PowerField WDO-Delta bij de uitwerking van een natuurvriendelijke bypass op de Oude Vaart met een vispassage (KRW). Hiermee creëert de komst van het energielandschap meerwaarde op meerdere gebieden.
3. Gemeente Westerveld kan met de ontwikkeling aan de Oude Vaart spoedig voldoen aan haar RES 1.0-opgaven omdat het project nu op een eigen elektriciteitsnetaansluiting met batterij kan worden aangesloten in Wanneperveen.

Energielandschap met noodwaterberging

Arendsweg 1, Havelte
Uitgangspuntennotitie

Opdrachtgever:

Naam: Powerfield Netherlands B.V.
Adres: Veerdijk 40-D
Postcode: 1531 MS
Plaats: Wormer

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
Onze vestigingen
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 205463
Datum: 7 november 2023
Status: Definitief
Versie: 1

© 2023 Eelerwoude

Dit rapport is dubbelzijdig opgemaakt.

Inleiding

Powerfield is voornemens om een energielandschap met noodwaterberging te realiseren aan de Arendsweg 1 te Havelte in de gemeente Westerveld. Deze notitie bevat een beknopte analyse van het gebied van het landschap, beleid en flora en fauna. Hieruit worden uitgangspunten geformuleerd die worden vertaald tot een uitgangspuntenkaart en vervolgens tot een ontwerp.

Voor de totstandkoming van dit plan is samengewerkt met Waterschap Drents Overijsselse Delta om haar doelen voor het realiseren. Zij is van plan een nieuwe stuw in de Oude Vaart aan te leggen. Parallel hieraan wenst zij een vistrap en noodwaterberging te realiseren. Het zonneveld wordt als het ware ingepast in de noodwaterberging.

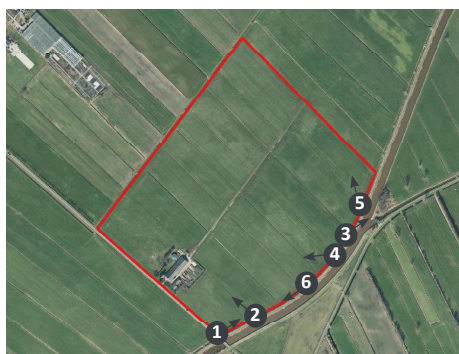
Het plangebied ligt ten zuiden Havelte en ten noorden van Ruinerwold. Het plangebied wordt aan de oostkant begrensd door de Oude vaart en ten zuiden door de Arendsweg. Totaal bestaat het plangebied uit circa 40 hectare. Een bestaande boerderij maakt

hiervan onderdeel uit en die zal ook behouden blijven. Dichtstbijzijnde woning in de omgeving ligt aan de Boschweg, op ruim 400 meter afstand van het plangebied. Andere woningen liggen voornamelijk aan de Meenteweg. Enkele woningen daarvan hebben vrij zicht op het plangebied. De meeste woningen aan de Meenteweg hebben geen zicht vanuit de woning door gebouwde schuren, kassen of groenstructuren rondom de woningen.

Voor het opstellen van deze uitgangspuntennotitie is een bureaustudie gedaan op basis van kaarten, beleidstukken en de uitgevoerde quickscan flora en fauna. Daarnaast is een locatiebezoek uitgevoerd door een landschapsontwerper van Eelerwoude.

Impressie plangebied

Beleidsanalyse

Landschapsonwikkelingsplan Westerveld (2012)

Het plangebied ligt in het beekdal landschap. De dragers van de identiteit van het beekdallandschap zijn:

- Openheid, nauwelijks bebouwing.
- Verdichting door houtwallen evenwijdig aan en dwars op de beekdalranden.
- Voornamelijk in gebruik als grasland.
- Opstreckende verkaveling.

Uitgangspunten:

- Behoud van de kernkwaliteiten van het landschap.
- Behoud en bescherming van waardevolle elementen.
- Behoud en herstel van cultuurhistorische waarden van het landschap.
- Aansluiten van functies bij de kwaliteiten van het landschap (en afgestemd op de andere functies).

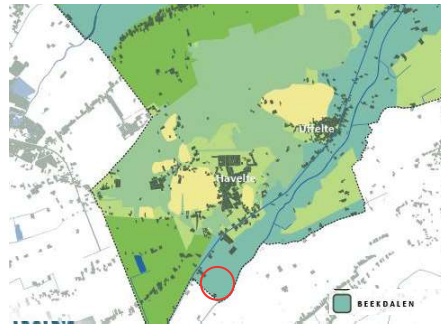
Visie grootschalige zonne- en windenergie 2030

Om de doelstelling voor een energieneutrale gemeente te halen, zal de gemeente moeten inzetten op het opwekken van grondgebonden energie. Op basis van verkenningen van de energieopgave is gebleken dat de gemeente het gestelde doel anders niet zal bereiken. Er is nog geen keuze gemaakt tussen zonne- of windenergie.

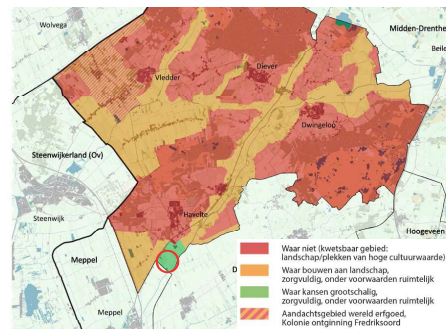
In de visie is een gebiedsindeling gemaakt. Het plangebied ligt in het groene gedeelte dat aangemerkt is als kansrijk voor grootschalige activiteit. In de rest van de gemeente is beperkt ruimte onder voorwaarden volgens Energietransitie in het Westerveldse landschap opgesteld door het Oversticht (4 maart 2021).

Bestemmingsplan

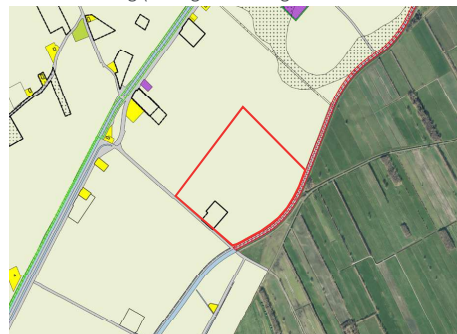
De realisatie van het zonneveld past niet binnen het geldende bestemmingsplan. Daarom moet er een vergunning worden aangevraagd om hier tijdelijk van af te mogen wijken. De percelen binnen het plangebied hebben de enkelbestemming 'agrarisch'.

Landschapstypen (landschapsonwikkelingsplan Westerveld)

Gebiedsindeling (Visie grootschalige zonne- en windenergie)

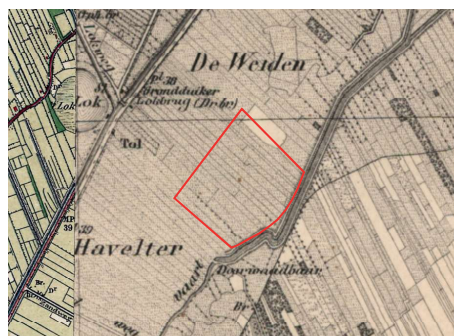

Bestemmingsplan buitengebied Westerveld 2018

Landschapsanalyse

Historische ontwikkeling

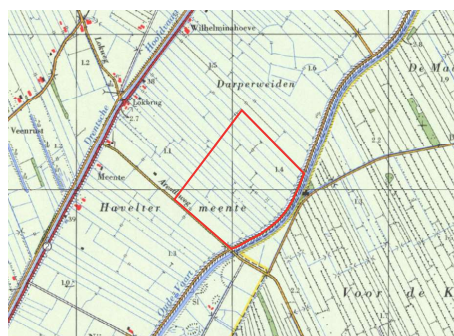
- De eerste boeren vestigden zich op de armere dekzandgronden, maar door afbraak en vernatting verplaatsten nederzettingen zich naar de hogere keileemgronden.
- Met de komst van het Christendom in de Vroege Middeleeuwen verhuisden nederzettingen naar hun huidige locaties, wat leidde tot de vorming van het esdorpenlandschap langs de Oude Vaart.
- Hogere essen werden als akkerland gebruikt. De lage beekdalenen werden gebruikt als hooi- en weilanden. De woeste gronden werden begraaasd en geplagd.
- Het hoogveengebied werd in de middeleeuwen ontgonnen.
- Door de komst van o.a. kunstmest werden in de 19e en 20e eeuw de woeste gronden ontgonnen.
- Ruilverkavelingen werden geïntroduceerd om het versnipperde landschap om te vormen en te voldoen aan landbouwbehoeften. Hierbij werden kleine akkers en weilanden samengevoegd tot grote percelen.

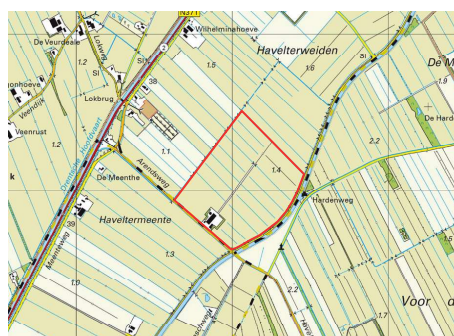
Historische kaart 1900

Historische kaart 1950

Historische kaart 1980

Historische kaart 2021

Ondergrond

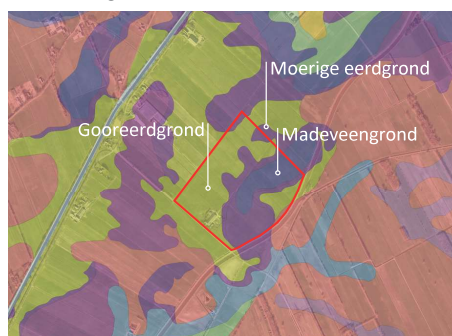
Het Saalien (ongeveer 380.000 jaar geleden): Tijdens deze periode begon de voorlaatste ijstijd, het Saalien, met een grote ijskap die grote veranderingen teweegbracht. Het ijs creëerde stuwwallen zoals de Veluwe en de Utrechtse heuvelrug, en bracht sedimenten mee die een slecht doorlatende laag keileem vormden.

Het Weichselien (ongeveer 115.000 jaar geleden): Na het Saalien volgde de laatste ijstijd, het Weichselien. Hoewel het landijs Nederland niet bereikte, leidde de koude periode tot erosie van keileem door wind en water, wat de vorming van erosiedalen en dekzandlagen veroorzaakte.

Het Holoceen (ongeveer 11.700 jaar geleden - heden): Na de laatste ijstijd begon het huidige geologische tijdvak, het Holoceen. Het klimaat werd warmer en vochtiger, wat resulteerde in een verandering in vegetatie van open landschap naar loofbossen. Veenformatie vond plaats door een langzamere afbraak van organisch materiaal in natte omgevingen, en verschillende bodemtypen ontwikkelden zich in het gebied. Veengrond is op sommige plekken nog terug te vinden in dit gebied, maar veel veen is ontgonnen.

Geomorfologische kaart

Boedemkaart

Hoogtekaart

Flora en fauna

Geofoxx heeft van het plangebied een quickscan flora en fauna gemaakt. Hiervoor is een bureaustudie gedaan op basis van NDFF gegevens en een veldonderzoek op 26 juli 2023. Hieronder wordt per categorie een korte samenvatting gegeven over de eventuele negatieve invloed door de voorgenomen werkzaamheden.

Flora

Er zijn geen waarnemingen van beschermde plantensoorten binnen een straal van 1 kilometer van de locatie en er zijn geen beschermde planten of geschikte biotopen aangetroffen tijdens een veldinspectie. De voorgenomen activiteiten hebben geen negatieve invloed op beschermde planten.

Amfibieën

Er zijn waarnemingen van bruine kikkers, gewone padden en groene kikkers binnen 1 kilometer van de locatie, maar beschermde amfibieën worden niet verwacht in het onderzoeksgebied. De voorgenomen activiteiten hebben geen negatieve effecten op strikt beschermde amfibieën.

Broedvogels

Er zijn waarnemingen van verschillende vogelsoorten binnen 1 kilometer van de locatie, waaronder sommige met jaar rond beschermde nesten. Tijdens veldinspectie zijn enkele vogelsoorten waargenomen in het weiland en op de bebouwing, maar de bouwwerkzaamheden hebben geen negatieve effecten op nesten bij de bebouwing omdat deze ver genoeg liggen van de werkzaamheden. Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd heeft dit ook geen negatieve invloed op eventuele aanwezige nesten in het weiland.

Ongewervelden

Er zijn geen beschermde libellen of dagvlinders aangetroffen tijdens het veldwerk, en de voorgenomen activiteiten hebben geen negatieve effecten op beschermde ongewervelden.

Reptielen

Er zijn geen waarnemingen van beschermde reptielen binnen 1 kilometer van de locatie en er zijn geen reptielen waargenomen tijdens veldinspectie. De voorgenomen activiteiten hebben geen negatieve effecten op beschermde reptielen.

Vissen

Er zijn geen waarnemingen van beschermde vissen binnen 1 kilometer van de locatie, en tijdens veldinspectie zijn geen vissen aangetroffen in de te dempen sloot. De voorgenomen activiteiten hebben geen negatieve effecten op beschermde vissen.

Zoogdieren (grondgebonden)

Er zijn waarnemingen van dassen en otters binnen 1 kilometer van de locatie. Het onderzoeksgebied wordt beschouwd als leefgebied voor verschillende grondgebonden zoogdieren. De voorgenomen activiteiten hebben geen negatieve effecten op deze soorten, en leefgebied gaat niet verloren.

Zoogdieren (vleermuizen)

Er zijn waarnemingen van gewone dwergvleermuizen en laatvliegers binnen 1 kilometer van de locatie. De voorgenomen activiteiten hebben geen negatieve effecten op vleermuizen, omdat de bebouwing onaangetast blijft.

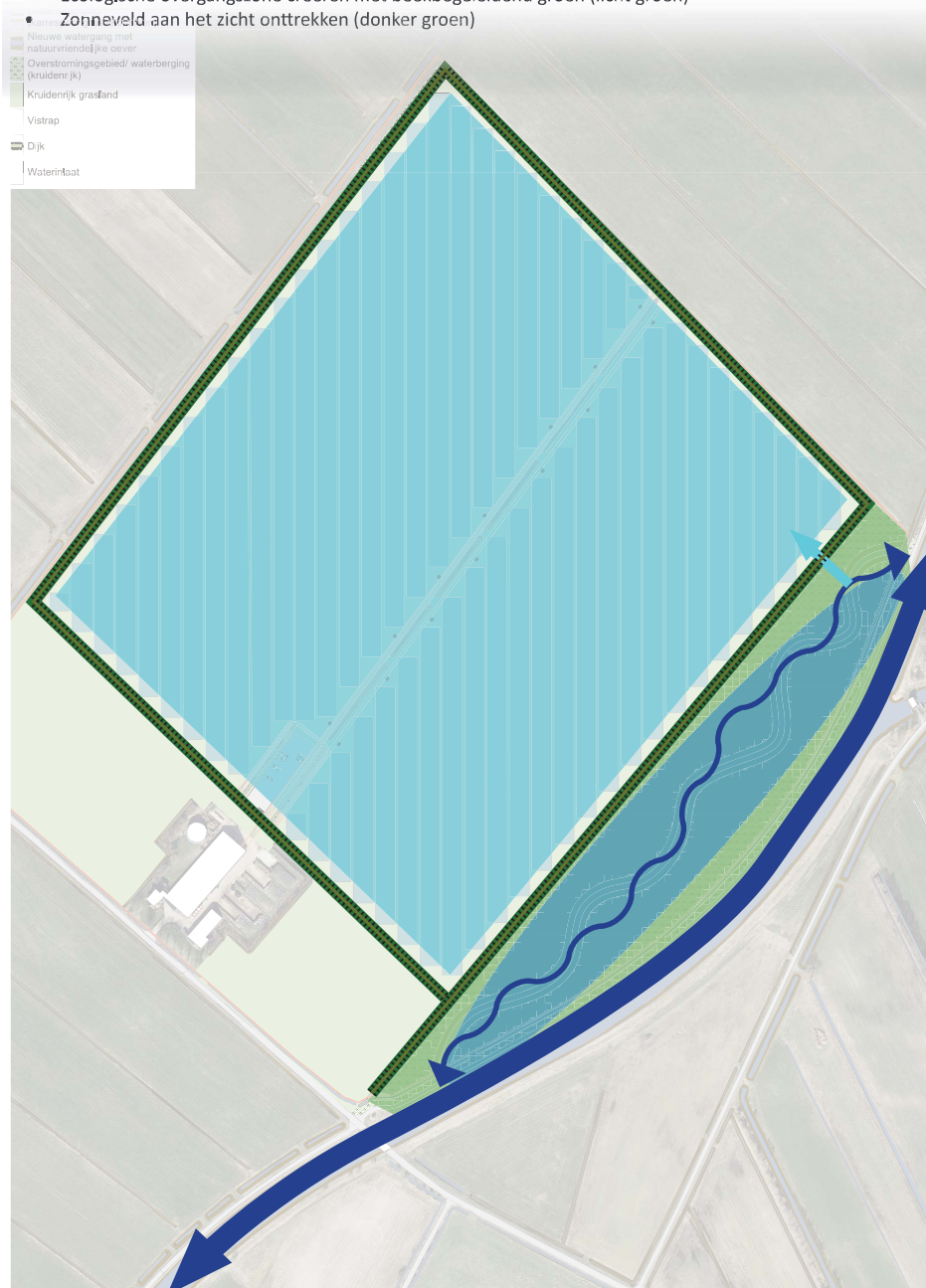
Invasieve exoten

Er zijn geen waarnemingen van invasieve exoten tijdens het veldwerk.

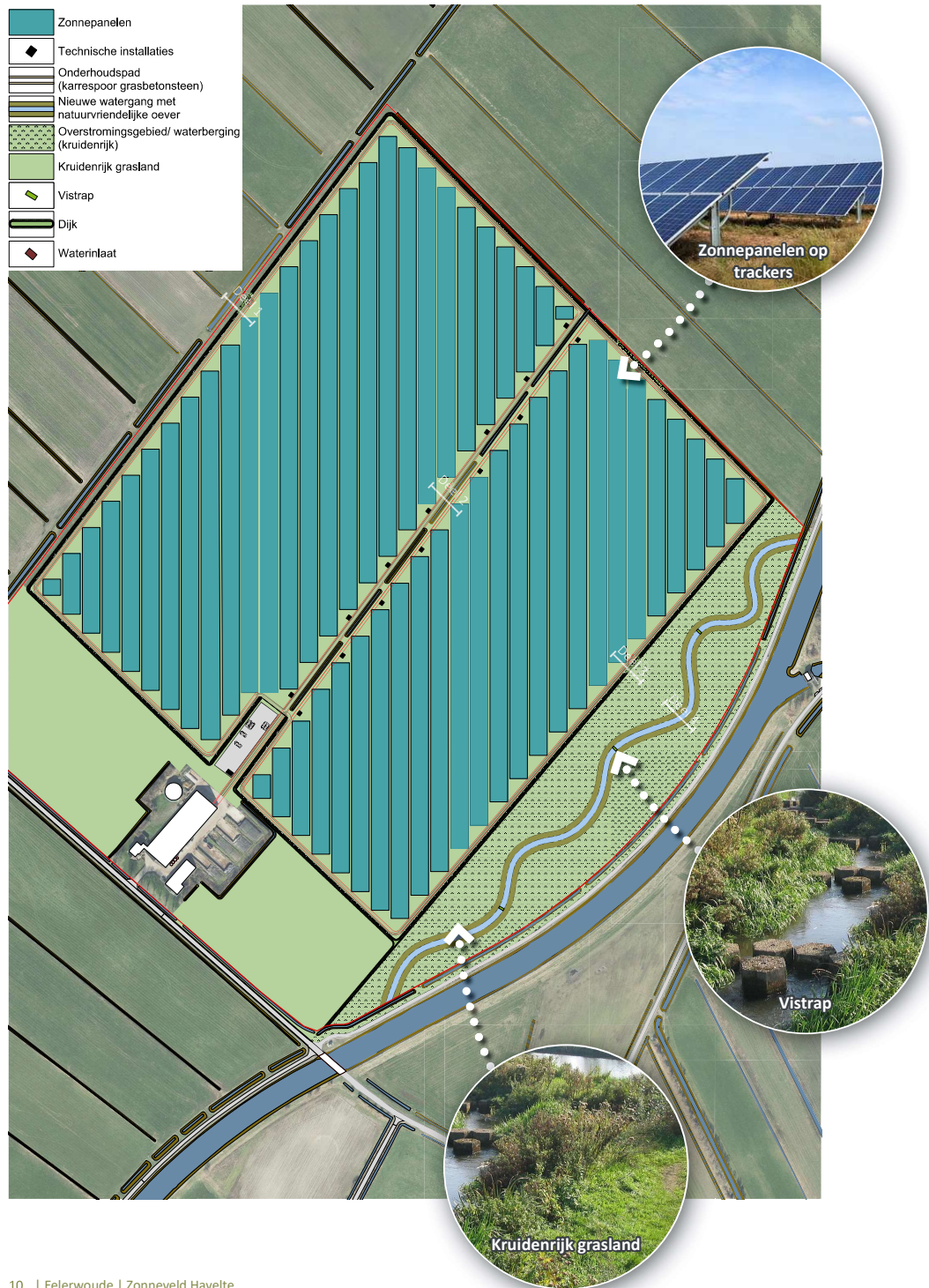
De voorgenomen activiteiten hebben geen negatieve effecten op beschermde soorten in het onderzoeksgebied.

Uitgangspunten

- Waterberging oude vaart vergoten (blauw)
- Zonneveld met inlaat voor waterberging (lichtblauw)
- Natte karakter van het gebied benadrukken (donker blauw)
- Ecologische overgangszone creëren met beekbegeleidend groen (licht groen)
- Zonneveld aan het zicht onttrekken (donker groen)

Schetsontwerp

10 | Eelerwoude | Zonneveld Havelte

Zonneveld Havelte

Dwarsprofiel westzijde 1:100

Toelichting op de inrichting

Waterberging

Door extremere weersomstandigheden moet steeds meer rekening worden gehouden met wateroverlast. Daarom is in dit plan ruimte opgenomen voor noodwaterberging met stuw en vispassage voor de Oude Vaart. Daarbij wordt de zone rondom de vistrap natuurlijk ingericht met natuurvriendelijke oevers en kruidenrijkgrasland. Dit past goed bij het natte karakter van dit beekdal gebied. Rondom het zonneveld wordt een dijkje gerealiseerd, dit dient als waterkering en tevens wordt een deel van het zonneveld uit het zicht ontnomen. Deze dijk dient hoofdzakelijk als waterkering voor de noodberging. Er kan tot circa 50 cm water op het maaiveld in de berging komen te staan onder de zonnepanelen.

Landschappelijke inpassing

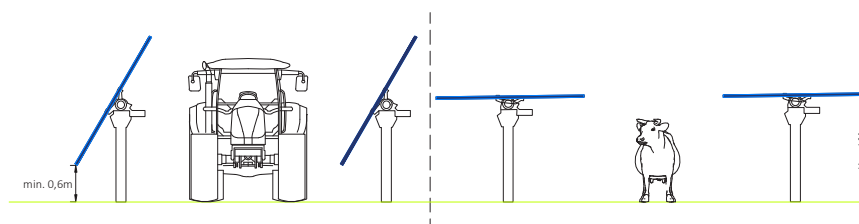
Het gebied kenmerkt zich vooral als een zeer open gebied en daarom wordt er alleen in het waterbergingsgebied riet en ruigte toegepast. Dit sluit goed aan bij het beekdalkarakter en is nog goed machinaal te beheren zodat de waterbergende functie niet in het geding komt. Het terrein ten zuidwesten van het zonneveld blijft in gebruik bij de huidige grondeigenaar voor bijvoorbeeld het weiden van hobbyvee. De bestaande greppels worden ter plekke van de zonnepanelen gedempt zodat onderhoud goed mogelijk blijft. Na afloop van de vergunning worden deze greppels weer hersteld.

Zonvolgend systeem

De zonnevelden worden uitgevoerd met panelen op zonne-trackers. Deze panelen kantelen met de zon mee voor optimale opbrengst en een betere verdeling van het zonlicht op de ondergrond. Ook kan het eenvoudiger worden onderhouden, zie onderstaand principeprofiel. Technische installaties worden in het midden aan de binnenzijde uit het zicht achter de boerderij geplaatst. Rondom het zonneveld, aan de binnenkant van de dijk, bevindt zich een onderhoudspad.

Bedekkingsgraad en landschappelijke inpassing

Het zonneveld en de technische installaties beslaan circa 28 hectare, oftewel 70% van het totale plangebied. De overige 30% wordt ingericht ten behoeve van de landschappelijke inpassing met waterberging, vistrap etc. Dit nieuwe stuw valt niet binnen dit plan maar wordt afzonderlijk hiervan door het waterschap gerealiseerd. Binnen de nieuwe kade is de bedekkingsgraad van de technische installaties maximaal 25%, dit in lijn met de Gedragscode on op land van Holland Solar.

Principeprofiel trackers

2.Zonneplan parkeergebieden Johannes Post Kazerne Havelte.

Stichting Leefbaar Zuidwest Drenthe heeft ook gesprekken gevoerd met defensie. Die gesprekken vonden plaats op hoog bestuurlijk niveau.

“Zonneklaar” was dat defensie aangaf niet de leefomgeving van de omliggende dorpen te willen aantasten als daar geen reden voor was, in hun eigen speurtocht om energieneutraal te worden. Men is zich bewust van de felle tegenstand tegen windturbines omdat dit ook op andere defensielocaties speelt. Men is zich ook bewust van de slechte invloed die die discussie heeft op het imago van defensie.

Maar bovenal zijn windturbines een mogelijke belemmering voor oefeningen op en rond een van de grootste defensieterreinen van Nederland, te weten de Johan Post Kazerne in Havelte. Ook indien er geen landingsbaan komt langs de A32, wil men geen (vlieg) belemmeringen opwerpen voor bijvoorbeeld de Chinookhelikopters waarmee manschappen en materieel vervoerd worden tijdens oefeningen. Ook verstoren windturbines de radar- en communicatiesystemen van defensie.

Het opwerpen van dit soort belemmeringen is bovendien bijzonder onverstandig omdat toekomstige investeringsbeslissingen van deze verreweg grootste werkgever in de regio daardoor negatief beïnvloed zullen gaan worden. Investerings die doorgaans van infrastructurele aard zijn en waar degelijke infrastructuurbedrijven als Hellinga weer een belangrijke rol in kunnen krijgen.

Snel toepasbare mogelijkheid:

Veel defensieterreinen, waaronder de Johannes Post Kazerne, beschikken over zeer grote parkeerterreinen: voor de (gevechts-) voertuigen van defensie zelf én bovendien voor de voertuigen van duizenden defensiemedewerkers. Deze voertuigen staan op dit moment veelal onder de open hemel en zijn daar zichtbaar voor “potte kijkende” satellieten enzovoort, waardoor ook een ongewenste inschatting gemaakt kan worden van militaire activiteit. De parkeerruimten beslaan landelijk honderden hectaren. Terreinen die bovendien onbenut zijn voor andere doeleinden: van “meervoudig grondgebruik” is daar op dit moment geen sprake.

Deze parkeerterreinen worden overkapt met zonnevelden, waardoor meervoudig grondgebruik ontstaat: 1. Overdekt parkeren 2. Energie-opwek 3. Onttrekken aan het zicht van satellieten enz. en 4. Tenslotte ook, en niet onbelangrijk, voor de opwek van brandstof voor militaire voertuigen indien er een overschot is aan opwek van stroom.

Want deze zonnevelden boven parkeerplaatsen kunnen met bestaande, snel toepasbare techniek, worden gebruikt om brandstof op te wekken voor militaire voertuigen zodat uiteindelijk de uitstoot van brandstofgassen sterk verminderd kan worden.

Het overkappen van parkeerterreinen wordt al door tal van grote bedrijven toegepast om energieneutraal te worden.

Het beste voorbeeld in de regio is het parkeerterrein annex overkapping annex zonnepark van het bedrijf Boer Staphorst (in Staphorst): snel en goedkoop in te richten, zonder substantiële subsidies.

3.Zonneparken boven alle publieke parkeergebieden van de overheid.

Bovengenoemde plan kan eenvoudig en op zeer korte termijn worden uitgerold boven elke openbare parkeerplaats, waaronder parkeerplaatsen van de gemeenten, provincie en rijksoverheid.

4.Clustering van zonnepanelen op daken van individuele huishoudens.

In elke gemeente liggen duizenden zonnepanelen van burgers die omwille van hun eigen portemonnee én omwille van het milieu hebben geïnvesteerd in hun eigen energie-opwekking.

Deze burgers, veelal kleine huishoudens voor wie het oprecht een grote investering was, worden nu ernstig gedupeerd. Want zij krijgen nu te horen dat zij gekort worden indien zij elektriciteit terug leveren aan het net indien er te veel opwek van zonne-energie is.

Alle mini-zonnevelden van minder dan 51 zonnepanelen worden bovendien nu niet meegeteld in de RES-opgaven van gemeenten. Waarom niet?

Met eenvoudige techniek kunnen al deze zonnepanelen geclusterd worden zodat exact bekend is hoeveel een groep van zonnepanelen aan energie opbrengt.

Deze geclusterde opbrengst kan meegenomen worden in de RES- doelstelling. Alleen al op deze wijze voldoet elke gemeente in Drenthe fluitend aan de RES-1.0 doelstellingen.

De techniek bestaat en deze clustering kan binnen enkele maanden in elk dorp een feit zijn.

5.All weather “24-7” energie-opwek: waterkracht in NL & Noorwegen.

Zowel windturbines als Zonnevelden zijn weersafhankelijk. Dat is bekend bij de producenten en investeerders van windturbines en dat is ook de reden dat men extreem hoge hoge windturbines wil plaatsen omdat anders, gegeven het tekort aan “landwind”, het rendement van windturbines te laag is.

In Noorwegen zijn vele duizenden waterkrachtcentrales ingericht. Deze zijn in praktisch alle gevallen veel te groot aangelegd en leveren veel meer energie dan nodig is voor de plaatselijke gemeenschappen.

Het water stroomt dag en nacht, 24 uur per dag, zeven dagen in de week, enzovoort. Onafhankelijk van windkracht of zonneschijn. Zonder enige uitstoot van schadelijke stoffen.

Men kan zich als gemeentelijke of provinciale overheid inkopen in een centrale en de overvloedige energie-opwek laten gebruiken.

Kosten zijn laag. Techniek bestaat en functioneert al. Stroom is binnen enkele seconden in Nederland via bestaande kabels.

Waarom is hier niet naar gekeken terwijl het aantoonbaar op grond van een juiste analyse van een reeks van criteria (zie eerste opzet in de matrix) veel beter is voor het leefmilieu?

6.Monovergisting met verse mest.

Deze variant produceert geen elektriciteit maar biogas. Kleinschalig toepasbaar op het terrein van (samenwerkende) boeren. Lost tevens mestproblemen op. Snel toepasbaar en inzetbaar indien aan specifieke voorwaarden wordt voldaan. In theorie zou de grasdrogerij, en dat is dé grootste energiegebruiker in De Wolden, hiermee gevoed kunnen worden.

7.Kleinschalige energieopwek m.b.v. vacuümbuistechniek (heat pipes).

Deze variant is plaatsbaar op elke woning en levert door hoog efficiënte warmtewisseling voldoende warmte om het energiegebruik van een enkel huishouden substantieel (minus 75%) te verlagen. Eenvoudig produceerbare en plaatsbare units. Dit concept wordt uitgewerkt door de stichting in nauwe samenwerking met technisch specialisten. Verwachte realisatie: binnen een jaar.

8.Kleinschalige kerncentrales.

Deze variant krijgt steeds meer aandacht en zou er voor kunnen zorgen dat binnen afzienbare termijn zowel windturbines als zonnevelden niet meer nodig zijn. Zonneparken kunnen vervolgens zeer snel en zonder restwaardeverliezen ontmanteld worden doordat de vrijkomende zonnepanelen doorverkocht kunnen worden aan kleine huishoudens. Daardoor komt ook de betreffende grond vrij voor alternatieve bestemmingen. Bij windturbines kan dat niet: technisch gezien is het niet mogelijk om zonder grote restwaardeverliezen een windturbine te ontmantelen: ze zijn niet recyclebaar en bijvoorbeeld de enorme (vervuilende) fundamenteen kunnen niet zonder zeer hoge kosten worden weggehaald.

Deze kleinschalige atoomvariant krijgt in hoog tempo steeds mee aandacht omdat het bewezen techniek betreft die bijvoorbeeld al geruime tijd in atoom-aangedreven ijsbrekers en onderzeeërs wordt toegepast. Zie ook het navolgende artikel:

https://www.climategate.nl/2025/02/rtv-drenthe-discussie-over-kleine-kerncentrale-in-hoogeveen-aangewakkerd/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=rtv-drenthe-discussie-over-kleine-kerncentrale-in-hoogeveen-aangewakkerd

H4. CONCLUSIES / SLOTWOORD:

De energietransitie vereist een breed scala aan technologieën die niet alleen efficiënt zijn, maar ook respect tonen voor de natuur, gemeenschap en toekomstige generaties. Grootschalige windturbines spelen een rol, maar andere oplossingen zoals zonne- & 24/7-waterkracht, bieden duurzamere en flexibelere oplossingen met een lagere milieu-impact.

Het is ons inziens tijd om te investeren in oplossingen die zowel effectief zijn als respectvol zijn voor ons als gemeenschap; economie van Drenthe; natuur; en techniek; enz.. Windturbines zijn niet het enige antwoord op energietransitie. Er is een betere en mooiere weg vooruit...

Alternatieven voor grootschalige windturbines

Wij zijn voorstander van duurzame energie en onderschrijven de klimaatdoelen, maar wij geloven dat er andere mogelijkheden/oplossingen zijn die de draagkracht en belangen van de gemeenschap respecteren. In uw beleidsstukken heeft u aangegeven met dorpen samen te werken aan een Dorpse Energie Strategie (DES). Echter, dit proces lijkt bij Ruinerwold-Noord te zijn overgeslagen.

Wij roepen u op om samen met ons en andere betrokkenen alternatieven in kaart te brengen. De gemeente beschikt over de nodige kennis en expertise om duurzame oplossingen te ontwikkelen die recht doen aan het belang van álle inwoners van De Wolden en de buurgemeenten. Grootschalige windturbines zijn niet noodzakelijk en hebben mogelijk onvoorziene negatieve gevolgen voor de gemeenschap.

Oproep tot samenwerking

De afgelopen maanden heeft onze stichting veel informatie verzameld over het proces dat voorafging aan de huidige plannen. Helaas lijkt het ideaalbeeld van windenergie op land niet altijd overeen te komen met de realiteit, waarbij andere belangen een grotere rol spelen dan wenselijk is. Wij als stichting weten inmiddels, welke belangen er wel zijn en hoe de zogenoemde “windhandel” wel in elkaar zit. Die kennis is met u gedeeld zodat u zelf uw conclusies kunt trekken. Het ideale en positieve groene beeld is helaas een farce.

Wij nodigen u uit om met ons in gesprek te gaan en het proces écht van onderop vorm te geven. Door samen te werken, kunt u een voorbeeld stellen van hoe duurzame energietransitie hand in hand kan gaan met draagvlak en gemeenschapszin. Dit biedt een kans om als gemeente een positieve koers te varen, waar inwoners trots op kunnen zijn.

Het alternatief zal een lange maar vooral negatieve strijd worden waarin standpunten van bestuurders en politieke partijen zeer nadrukkelijk onder het voetlicht gebracht zullen gaan worden. Een strijd waar wij als stichting ook vol vertrouwen in zullen stappen, maar met deze brief onze hoop uitspreken dat dit niet nodig hoeft te zijn: zaak is om het samen béter te doen.

Wij zien graag uw reactie graag tegemoet en nodigen u nogmaals uit om in gesprek te gaan. Samen kunnen we een traject uitstippelen dat constructief en écht toekomstgericht is met een transparante afweging van alle alternatieven en belangen.

Met vriendelijke groet,
Stichting Leefbaar Zuidwest-Drenthe